Tuteronomi

Kapas akom

I. Iten ei puk: Tutoronomi. Ei kapas a pop seni ruu kapasen Krik: “Tutoros” wewen “aruuan” me “nomos” wewen “allük”. Iei mine wewen ei kapas “Ekewe allük ra aliwin fän aruuan”.
II. Chon makei ei puk: Chomong sousilelap lon Paipel ra tipeeu ngeni pwe Moses a makei.
III. Itelapemongen ei puk: Chechemeni.
IV. Kapas aüchean ei puk: Kot a amanaua o afeiöchü nöün aramas i a echeniir. Iei mine nöün aramas repwe chechemeni än Kot föför ngeniir, repwe echeni o aleasochisi i, pwe repwe manau o feiöch fochofoch.
V. Masouen ei puk Tutoronomi: Lon ei puk a mak ekoch än Moses afalafal ngeni ekewe chon Israel lon ewe fanü Moap ia ra kaüla ie mürin ar saitam lon ewe fanüapö o molotä ngeni ar repwe tolong lon ewe fanü Kanaan, pwe repwe fanüeni. Ikkei ekoch pworaus mi fokun aüchea lon ei puk:

1. Moses a aliwinisefäli pworausen ekewe föför mi amwarar ra fis ngeniir lon ekewe faik ier ra la. A tüngor ngeni ekewe aramas, pwe repwe chechemeni usun än Kot emweniir lon ewe fanüapö, a pwal tüngor ngeniir pwe repwe aleasochis me allükülük ngeni Kot.
2. Moses a aliwinisefäli ekewe engol allük o tichiki wewen ewe aeuin allük, a pwal tüngor ngeniir pwe repwe angang ngeni

Kot echök. Mürin a aliwinisefäli ekewe sokopaten allük repwe longolongun manauen chon Israel lupwen ar repwe nom lon ewe fanüen pwon.

3. Moses a achema ngeni ekewe aramas wewen än Kot pwon ngeniir o tüngor ngeniir pwe repwe apöchökülasefäli ar apwönüetä ekewe allük.
4. Josua a angei ewe wis pwe epwe siwili Moses le emweni nöün Kot kewe aramas. Moses a föri echö köl usun än Kot allükülük o afeiöchü chon ekewe ainangen Israel. Mürin a mäla lon ewe fanü Moap ötiuen ewe chanpupu Jortan. Ekewe wokisin mi aüchea me lon ei puk ra mak lon sopun 6.4-6. Ikkei ekewe kapas Jesus a aita ngeni ewe allük mi lap seni meinisin: "Kopwe echeni ewe Samol mi Lapalap om Kot ren unusen lelukom, ren unusen ngünum pwal ren unusen tufichum."

VI. Tettelin masouen ei puk:

Aeuin än Moses afalafal *1.1-4.49*
Aruuen än Moses afalafal *5.1-26.19*
1. Ekewe engol allük *5.1-10.22*
2. Ekoch allük, pwüüng me kapasen fön *11.1-26.19*

Ekewe kapasen öüröür usun ar repwe tolong lon ewe fanü Kanaan *27.1-28.68*
Ewe pwon a försefäl *29.1-30.20*
Än Moses kapasen kasop *31.1-33.29*
Moses a mäla *34.1-12*

me fäsonun ewe chuk Horep
1.1-8

1 Ikkei ekewe kapas Moses a üreni chon Israel
meinisin, lupwen ra nom lon ewe fanüapö ötiuen
ewe chanpupu Jortan. Iei ewe lemolun Jortan mi
sasape ngeni Suf lefilen Paran me epek me Tofel,
Lapan, Haserot me Tisahap me pwal epek. 2 Iwe,
ükükün ränin ar sai seni ewe chuk Horep feila
ngeni chukuchukutän Etom tori Kates-parnea en-
gol me eu rän. 3 Iwe, lon aeuin ränin ewe engol
me aeuin maram lon afaiken ier mürin ar towu
seni Isip, Moses a kapas ngeni ekewe aramasen
Israel meinisin mine ewe Samol mi Lapalap a
allük ngeni fän äsengesiir. 4 Ei a fis mürin an akufu
Sihon ewe kingen chon Amor mi nemenem lon
Hespon, pwal Ok ewe kingen Pasan mi nemenem
lon Astarot me Etrei. ✡ 5 Iwe, lupwen ekewe ara-
mas ra nom ötiuen ewe chanpupu Jortan lon ewe
fanü Moap, Moses a popuetä le awewei ngeniir ei
allük. Iwe, a apasa, 6 "Ewe Samol mi Lapalap ach
we Kot a kapas ngenikich me fäsonun ewe chuk
Horep, 'A naf fansoun ämi nonom ren ei chuk.
7 Iei oupwe kul o sai. Oupwe sai ngeni fanüen
chon Amor mi chukuchukutä, pwal ngeni fanüen
chon aruur lon ewe lemolun Jortan. Oupwe sai
ngeni ewe fanü mi chukuchukutä me ewe fanü
mi maasies, ngeni ewe fanü Nekep me ewe fanü
aroset, ewe fanüen chon Kanaan me Lepanon tori
ewe chanpupu watte itan Oifrat. 8 Nengeni, üa
ngenikemi ewe fanü. Oupwe tolong o fanüeni ewe
fanü ngang ewe Samol mi Lapalap üa pwon fän
akapel pwe üpwe ngeni ämi kewe lewo Apraham,

✡ **1:4:** Num 21.21-35

Isaak me Jakop, pwal ngeni mwirimwirir kana.' "

Ewe filin souapwüng
1.9-18
(Eks 18.13-27)

9 Iwe, Moses a üreni ekewe aramas, "Lon
ewe fansoun sa nom ren ewe chuk Horep üa
ürenikemi, 'Esap tufich ngeniei ai üpwe akaleäman
le mwärelong fän weiresin tümwünümi. 10 Ewe
Samol mi Lapalap ämi we Kot a achomongakemi-
ila pwe ikenai oua chomong usun ekewe fün läng.
11 Amwo ewe Samol mi Lapalap än ämi kewe lewo
we Kot epwe alapala iteitemi fän engeröü lap seni
iteitemi iei. Iwe, epwe pwal afeiöchükemi usun
a fen pwon ngenikemi. 12 Ifa usun, epwe tu-
fich ai üpwe akaleäman le mwärelong fän weiresin
tümwünümi me choun ämi anini? 13 Oupwe
filätä mwän mi mirit me tipachem me mwokos
seni ämi kewe ainang, pwe üpwe seikiretä womi.'
14 Iwe, ämi oua pälüeni: Ekei kapas ka ürenikem
ra mürina pwe aipwe föriir. 15 Iei usun üa angei
ekewe mwänirelan ämi ainang mi mirit o mwokos
o anomuur womi, pwe ekoch repwe nemenem
won ngeröü me pükü, ekoch won lime me en-
gol, nge ekoch repwe meilapen ämi kewe ainang.
16 Iwe, lon ewe fansoun üa allük ngeni nöümi
souapwüng, 'Oupwe aüselinga ekewe fitikoko mi
fis lefilen pwimi o apwüngü fän pwüng, ese li-
filifil ika ewe fitikoko a fis lefilen pwimi chon
Israel, ika lefilen eman chon Israel me eman chon
ekis. 17 Ousap lifilifil aramas lon ämi kapwüng.
Oupwe aüseling ngeni ekewe mi kis usun chök
ngeni ekewe mi lap. Ousap niuokusiti mesen

aramas, pun ewe kapwüng än Kot. Nge are ewe
fitikoko a kon weires ngenikemi, oupwe uwato rei
pwe üpwe apwüngala.' 18 Iwe, lon ewe fansoun üa
allük ngenikemi usun ekei mettoch meinisin pwe
oupwe föriir."

Moses a tinala chon op seni Kates-parnea 1.19-33 (Num 13.1-33)

19 "Iwe, sa sai seni ewe chuk Horep o pwerelong
lon unusen ewe fanüapö mi watte o eniwokus,
usun oua küna. Sa pwal pwerelong lon fanüen
chon Amor mi chukuchukutä, usun ewe Samol
mi Lapalap ach we Kot a allük ngenikich. Iwe,
lupwen sa tori Kates-parnea, 20 üa ürenikemi, 'Ämi
oua tori ewe fanüen chon Amor mi chukuchukutä,
ewe ia ewe Samol mi Lapalap ach we Kot epwe
ngenikich. 21 Nengeni, ewe Samol mi Lapalap
ämi we Kot a ngenikemi ewe fanü. Oupwe feitä
o fanüeni, usun ewe Samol mi Lapalap än ämi
kewe lewo we Kot a ürenikemi. Ousap niuokus,
ousap pwal apilükingau.' 22 Mürin, ämi meinisin
oua feito rei o üreniei: Ousipwe tinala mwän me
mwach, pwe repwe ouwasacha o operi ewe fanü
fän itach. Iwe, repwe asileto pworaus rech usun
ewe al sipwe aleni me lapalapen ekewe telinimw
sipwe toriir. 23 Ekei kapas ra öch me rei. Iei
mine üa filätä engol me ruoman mwän me leimi,
eman seni eu me eu ainang. 24 Iwe, ra feila o
feitä won ewe fanü mi chukuchukutä, ra pwal tori
ewe lemolun Eskol o operi. 25 Iwe, ra angei ekoch
uän irän ewe fanü o uwätiu rech. Ra pwal uwato

pworaus pwe ewe fanü ewe Samol mi Lapalap ach we Kot epwe ngenikich a mürina.

26 Nge oua ü ngeni ewe allük än ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot, pwe ousap mochen feila lon ewe fanü. ✡ 27 Iwe, oua lal lon imwemi imw mangaku o üra, ‘Pokiten ewe Samol mi Lapalap a oput äm, a emwenikeemiwu seni ewe fanü Isip pwe epwe atokeemilong fän nemenien ekewe chon Amor o arosakeemila. 28 Ia aipwe feila ie? Pwiim ra akükünüela letipem ren ar apasa, pwe ekewe aramas ra watte o mwänemong senikem. Ar kewe telinimw ra pwal pöchökül, nge tittir ra tori läng. Nge ikenan ra pwal küna ekewe mwirimwirin Anak.’ 29 Mürin üa ürenikemi, ‘Ousap niueitiir ika niuokusitiir. 30 Ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot mi akom mwemi epwe püsin fiu fän itemi, usun oua fen küna pwe a fiu fän itemi me lon Isip. 31 Lon ewe fanüapö oua pwal küna usun ewe Samol mi Lapalap a emwenikemi lon ekewe al meinisin tori ei leni, usun eman mwän a eki nöün.’ ✡ 32 Ikkei mwo ai kei kapas, nge ämi ousap lükü ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot, ✡ 33 ewe a akom mwemi lon ewe al, pwe epwe kütta eu leni ia oupwe aüetä imwemi imw mangaku ie. Iwe, a akom mwemi lon ekkei lepwin, pwe epwe aiti ngenikemi ewe al oupwe fetal won, a pwal akom mwemi lon ewe kuchu lerän.”

Kot a apwüngü chon Israel 1.34-40 (Num 14.20-45)

✡ **1:26:** Tut 9.23; Ipr 3.16 ✡ **1:31:** Föf 13.18 ✡ **1:32:** Ipr 3.19

34 “Iwe, ewe Samol mi Lapalap a rongorong
ämi kapas, a song o pwon fän akapel, 35 ‘Esap
wor eman me lein ekei mwän seni ei täppin ara-
mas mi ngau epwe küna ewe fanü mi mürina üa
pwon fän akapel pwe üpwe ngeni ämi kewe lewo,
✡ 36 chilon chök Kalep nöün Jefune we mwän,
i epwe küna ewe fanü. Iwe, üpwe ngeni i me
mwirimwirin kana ewe fanü a fen fetal won, pun
a fokun aleasochis ngeniei ren unusen lelukan.’
37 Iwe, ewe Samol mi Lapalap a pwal song ngeniei
pokitemi o üra, ‘Pwal en kosap tolong lon ewe
fanü. 38 Nge Josua nöün Jefune we mwän mi
angang ngonuk epwe tolong. Kopwe apöchöküla
lelukan, pun epwe atolonga chon Israel lon ewe
fanü pwe repwe fanüeni.’ 39 Mürin, ewe Samol
mi Lapalap a üra, ‘Nöümi semirit oua apasa pwe
repwe oola, ir nöümi kewe resap mwo silei met mi
öch ika met mi ngau lon ei rän, repwe tolong lon.
Iwe, üpwe ngeniir ewe fanü pwe repwe fanüeni.
40 Nge ämi oupwe kul o sai ngeni ewe fanüapö
awenewenen ewe Setipar.’ ”

Chon Israel ra kuf me lon Horma 1.41-46

41 “Mürin oua üreniei, ‘Äm aia tipis ngeni ewe
Samol mi Lapalap. Iei aipwe feila o maun,
usun ewe Samol mi Lapalap äm we Kot a allük
ngenikem.’ Iwe, iteiten eman me eman mwän
me leimi a rietä an pisekin maun ngeni lukalapan
o ekieki pwe epwe mecheres an epwe feitä lon
ewe fanü mi chukuchukutä. 42 Nge ewe Samol mi
Lapalap a kapas ngeniei, ‘Kopwe üreniir pwe resap

✡ **1:35:** Ipr 3.18

feitä o maun, pun ngang üsap nom lefiler. Iwe, repwe kuf ren chon oputeer.' 43 Iwe, üa ürenikemi ekei kapas, nge ämi ousp mochen aüselinga. Oua chök ü ngeni än ewe Samol mi Lapalap allük o öücho le feitä lon ewe fanü mi chukuchukutä. 44 Mürin, ekewe chon Amor mi nonom lon ewe fanü mi chukuchukutä ra towu o asükemiila, usun achi ra asü aramas, ra pwal akufukemi me lon Etom tori Horma. 45 Mürin, oua liwinsefäl o kechiu fän mesen ewe Samol mi Lapalap. Nge i esap rongorong mweliemi ika aüselingakemi. 46 Iei usun oua nonomotam Kates lon chomong rän."

2

Ekewe ier chon Israel ra nom lon ewe fanüapö 2.1-25

1 "Mürin sa kul o saila ngeni ewe fanüapö awenewenen ewe Setipar, usun ewe Samol mi Lapalap a kapas ngeniei. Iwe, sa saifetal won ewe chukuchukutän Etom lon chomong rän. ✡ 2 Mürin, ewe Samol mi Lapalap a üreniei, 3 'A naf fansoun ämi saifetal won ewe fanü mi chukuchukutä. Oupwe kul o feila ngeni efeng.' 4 A pwal üreniei pwe üpwe allük ngenikemi, 'Iei a arapakan ämi pwerelong lon fanüen pwimi ekewe mwirimwirin Esau mi nom lon Etom. Iwe, repwe niuokusitikemi. Nge oupwe tümwünüöchükemi, ✡ 5 pwe ousap maun ngeniir. Pun üsap ngenikemi fanüer, sap mwo nge ükükün puun pechen eman aramas. Pun üa ngeni Esau ewe chuk Etom pwe epwe fanüeni. 6 Oupwe kamö seniir enemi mongö me ünümemi koluk ren moni.' 7 Iwe, ewe Samol mi

✡ **2:1:** Num 21.4 ✡ **2:4:** Ken 36.8

Lapalap ämi we Kot a afeiöchü angangen pöümi meinisin. I a tümwünü ämi saifetal lon ewe fanüapö mi watte. Ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot a etikemi lon ekei faik ier, pwe ousap osupwang ren och mettoch. 8 Iei usun sa saila seni pwiich ekewe mwirimwirin Esau mi nonom lon Etom o feila won ewe alen Arapa mi feito seni Elat me Esionkeper. Mürin sa kul o sailong won ewe al ngeni ewe fanüapön Moap. 9 Iwe, ewe Samol mi Lapalap a üreniei, ‘Kosap öpünüpün ngeni chon Moap ika maun ngeniir, pun üsap ngonuk och seni fanüer pwe kopwe fanüeni. Üa ngeni ekewe chon Moap ir ekewe mwirimwirin Lot ewe fanü Ar pwe repwe fanüeni.’ ” ✡ 10 (Me lom ekewe chon Em ra nonom ikenan, ir eu mwichen aramas mi watte o chomong, ra pwal mwänemong usun ekewe mwirimwirin Anak. 11 Iwe, ra pwal iteni chon Refa usun chök ekewe mwirimwirin Anak, nge chon Moap ra aita ngeniir chon Em. 12 Iwe, ekewe chon Hor ra pwal nonom lon Etom me lom, nge ekewe mwirimwirin Esau ra asürela seni fanüer, ra aroserela o nonom lon lenier. Iei usun chon Israel ra pwal föri ngeni chon ewe fanü ewe Samol mi Lapalap a ngeniir pwe fanüer.) 13 “Mürin, ewe Samol mi Lapalap a apasa, ‘Oupwe ütä o feila pekilan ewe öüwö Seret.’ Iei mine sa feila pekilan ewe öüwö Seret. 14 Iwe, seni ewe fansoun lupwen sa towu seni Kates-parnea tori sa feila pekilan ewe öüwö Seret ükükün ilik me walü ier. Lon ei fansoun unusen ewe täppin aramas ir sounfiu ra rosola, usun ewe Samol mi Lapalap a

✡ **2:9:** Ken 19.37

pwon fän akapel pwe epwe fis ngeniir. ✡ 15 Pun a
let pwe ewe Samol mi Lapalap a ü ngeniir tori ra
rosola meinisin me lon ewe leni ia ra nonom ie.
16 Iwe, lupwen ekewe sounfiu meinisin ra mäla
me lein ekewe aramas, 17 ewe Samol mi La-
palap a üreniei, 18 'Lon ei rän kopwe le pw-
erelong lon kiännin Moap me lon Ar. 19 Nge
lupwen kopwe arap ngeni kiännin fanüen chon
Amon, kosap öpünüpün ngeniir ika maun ngeniir,
pun üsap ngonuk och seni fanüer pwe kopwe
fanüeni. Pun üa ngeni ekewe chon Amon ir ekewe
mwirimwirin Lot ewe fanü pwe fanüer.' " ✡ 20 (Ei
fanü a pwal iteni fanüen chon Refa, pun me lom
chon Refa ra nonom ikenan. Nge ekewe chon
Amon ra aita ngeniir chon Samsum. 21 Iwe,
chon Samsum eu mwichen aramas mi watte
o chomong, ra pwal mwänemong usun ekewe
mwirimwirin Anak. Nge ewe Samol mi Lapalap
a aroserela, lupwen chon Amon ra asürela seni
fanüer o nonom lon lenier. 22 Iei usun Kot a föri
fän iten ekewe chon Etom, ir mwirimwirin Esau
mi nonom lon Etom. A arosala chon Hor, lupwen
chon Etom ra asürela seni fanüer o nonom lon
lenier tori ikenai. 23 Iwe, ekewe chon Kaftor mi
feito seni Kaftor ra arosala ekewe chon Aw mi
nonom lon ekewe sop tori Kasa. Iwe, ra nonom
lon lenier.) 24 "Mürin, ewe Samol mi Lapalap
a üreniei, 'Iei kopwe ütä o sai. Kopwe pwerela
pekilan ewe lemolun Arnon. Nengeni, üa atolonga
fän nemeniom Sihon ewe re Amor, kingen Hes-
pon, fiti fanüan. Kopwe maun ngeni o popuetä
le fanüeni fanüan. 25 Seni ikenai üpwe popuetä le

✡ **2:14:** Num 14.24-35 ✡ **2:19:** Ken 19.38

eniwa o eniwokusu ekewe aramas meinisin mi nom won fanüfan pokitom. Iwe, repwe rong usun pworausom, repwe chechech o niueituk.' "

Chon Israel ra akufu Sihon 2.26-37 (Num 21.21-30)

26 "Mürin üa tinala chon künö seni ewe fanüapö Ketemot ren Sihon ewe kingen Hespon, pwe repwe uwala kapasen kinamwe o üreni, 27 'Kopwe mwüt ngenikem pwe aipwe pwerelong lon fanüom. Aipwe chök fetal won ewe al, nge aisap kul ngeni pelifichin ika pelimöngün. 28 Kopwe amömö ngenikem enem mongö me ünümem koluk. Kopwe chök mwüt ngenikem pwe aipwe pwerelong lon fanüom, 29 usun ekewe mwirimwirin Esau mi nonom lon Etom me ekewe chon Moap mi nonom lon Ar ra mwüt ngenikem. Aipwe chök fetal won ewe al tori aipwe feila pekilan ewe chanpupu Jortan o tolong lon ewe fanü ewe Samol mi Lapalap äm we Kot epwe ngenikem.' 30 Nge Sihon ewe kingen Hespon esap mwüt ngenikich pwe sipwe pwerelong. Pun ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot a apöchöküla mefian o atipeföreai lelukan, pwe epwe atolonga Sihon fän nemeniemi, usun a fis ikenai. 31 Iwe, ewe Samol mi Lapalap a üreniei, 'Nengeni, üa popuetä le atolonga Sihon me fanüan fän nemeniemi. Oupwe popuetä le tolong lon fanüan o fanüeni.' 32 Mürin, Sihon me nöün sounfiu meinisin ra towu pwe repwe maun ngenikich me arun ewe telinimw Jahas. 33 Nge ewe Samol mi Lapalap ach we Kot a atolonga i fän nemeniach. Iwe, sa akufu Sihon me nöün kewe mwän pwal nöün aramas

meinisin. 34 Lon ewe fansoun sa pwal liapeni
an kewe telinimw meinisin o unusen atarela.
Sa pwal niela mwän, fefin me semirit, nge sisap
amanaua eman. 35 Ekewe chök pwiin man pwal
mine sa liapeni me lon ekewe telinimw sa angei
fän itach pwe choon wokuch. 36 Iwe, seni Aroer
mi nom ünükün lemolun ewe chanpupu Arnon
pwal seni ewe telinimw mi nom lon ewe lemol
tori Kiliat esap wor eu tittin telinimw mi tekia
sisap atai. Ewe Samol mi Lapalap a atolongeer
meinisin fän nemeniach. 37 Nge sisap kan ngeni
fanüen chon Amon ika ngeni ewe fanü arun ewe
chanpupu Japok me ekewe telinimw mi nom
lon ewe fanü mi chukuchukutä, pwal ekewe
leni meinisin ewe Samol mi Lapalap esap mwüt
ngenikich pwe sipwe tolong lon."

3

Chon Israel ra akufu ewe king Ok seni Pasan
3.1-11
(Num 21.31-35)

1 "Mürin sa kul o feila won ewe al a ale ngeni
Pasan. Iwe, Ok ewe kingen Pasan me nöün soun-
fiu meinisin ra towu pwe repwe maun ngenikich
me arun ewe telinimw Etrei. 2 Nge ewe Samol
mi Lapalap a üreniei, 'Kosap niuokusiti ewe king,
pun üa atolonga fän nemeniom, i me nöün kewe
sounfiu meinisin pwal fanüan. Iwe, kopwe föri
ngeni usun mine ka föri ngeni Sihon ewe kingen
chon Amor mi nemenem lon Hespon.' 3 Iei usun
ewe Samol mi Lapalap ach we Kot a pwal atolonga
fän nemeniach Ok ewe kingen Pasan me nöün
kewe sounfiu meinisin. Iwe, sa nirela meinisin,

pwe esap wor eman a chüen manau. 4 Lon ena fansoun sa pwal liapeni an kewe telinimw meinisin, pwe esap wor eu telinimw sisap liapeni. Sa angei seniir ükükün wone telinimw, unusen kinikinin ewe fanü Arkop, mwün ewe king Ok seni Pasan. 5 Ekei telinimw meinisin ra fokun pöchökül, a pwal wor tittir mi tekia, asamalaper me lokkur. Sa pwal liapeni chomong sop esap wor tit ünüküür. 6 Iwe, sa niela mwän me fefin me semirit meinisin, usun sa pwal föri ngeni Sihon ewe kingen Hespon. Sa pwal ataela ekewe telinimw meinisin. 7 Nge ekewe pwiin man meinisin, pwal mine sa liapeni me lon ar kewe telinimw sa angei fän itach pwe choon wokuch. 8 Lon ena fansoun sa angei ewe fanü seni ekewe ruoman kingen chon Amor mi nom ötiuen ewe chanpupu Jortan, seni lemolun ewe chanpupu Arnon tori ewe chuk Hermon." 9 (Iwe, ekewe chon Siton ra aita ngeni ewe chuk Hermon Sirion, nge ekewe chon Amor ra aita ngeni Senir.) 10 "Sa angei seniir ekewe telinimw meinisin mi nom won ewe fanü mi sonosonöch, unusen ewe fanü Kiliat me unusen ewe fanü Pasan tori ekewe telinimw Saleka me Etrei mi nom lon fanüen Ok ewe kingen Pasan." 11 (Iwe, Ok ewe kingen Pasan amüchülan me lein ekewe chon Refa mi chüen manau. An peet a för seni mächä ükükün langataman engol me ülüngat fiit, nge chölapan ükükün wonu fiit, a kaük won än aramas aükük. Ewe peet a chüen nom lon Rapa ewe telinimwen chon Amon.)

Chon ekewe ainangen Rupen me Kat me esopun ewe ainangen Manasa ra nonom ötiuen ewe chan-

pupu Jortan
3.12-22
(Num 32.1-42)

12 “Iwe, lon ena fansoun, lupwen sa fanüeni
ei fanü, üa ngeni chon ekewe ainangen Rupen
me Kat ewe fanü efengin Aroer mi nom ünükün
lemolun ewe chanpupu Arnon, pwal esop seni
chukuchukutän ewe fanü Kiliat me telinimwan
kewe. 13 Nge lusun ewe fanü Kiliat me unusen
Pasan ewe mwün Ok, iei unusen ewe fanü Arkop,
üa ngeni esopun ewe ainangen Manasa.” (Iwe,
unusen ewe fanü Pasan a fanüen chon Refa me
lom. 14 Iwe, Jair seni ewe ainangen Manasa a
liapeni unusen ewe fanü Arkop, iei ewe fanü
Pasan tori kiännin fanüen chon Kesur me chon
Makat. Iwe, a aita ngeni ekewe sop Hawot-jair
püsin itan we. Iei usun ra chüen iteni tori ike-
nai.) 15 “Iwe, ewe fanü Kiliat üa ngeni chon ewe
eterekesin Makir. 16 Üa pwal ngeni chon ekewe
ainangen Rupen me Kat ewe fanü seni Kiliat tori
lemolun ewe chanpupu Arnon. Nge lukalapen
ewe lemol iei kiännin fanüer me peliör, nge kiännin
fanüer me peliefeng ewe chanpupu Japok, iei pwal
kiännin fanüen chon Amon. 17 Üa pwal ngeniir ewe
fanü Arapa. Nge kiännin me pelilotou a fiti ewe
chanpupu Jortan seni ewe Nomun Kalili tori ewe
Setin Arapa, iei ewe Setin Mäla, fätiuen ewe chuk
Piska mi nom ötiu.

18 Lon ena fansoun üa allük ngenikemi, ‘Ewe
Samol mi Lapalap ämi we Kot a ngenikemi ei fanü
pwe oupwe fanüeni. Ekewe mwän meinisin mi
sip le maun me leimi repwe angei pisekin maun
o akomwola pekilan ewe chanpupu Jortan mwen

pwimi kewe aramasen Israel. 19 Nge pwülüemi
me nöümi semirit pwal nöümi pwiin man repwe
nonom lon ekewe telinimw üa fen ngenikemi, pun
üa silei pwe a wor chomong nöümi pwiin man.
20 Oupwe eti pwimi kewe chon Israel le maun tori
ewe Samol mi Lapalap a asösöör, usun ämi oua
pwal asösö. Iwe, ir repwe fanüeni ewe fanü ewe
Samol mi Lapalap epwe ngeniir me lotoun ewe
chanpupu Jortan. Mürin, eman me eman epwe
liwiniti püsin fanüan üa fen ngeni.' ✡ 21 Lon ena
fansoun üa pwal allük ngeni Josua, 'Mesom a fen
küna meinisin mine ewe Samol mi Lapalap om
we Kot a föri ngeni ekewe ruoman king. Iei usun
ewe Samol mi Lapalap epwe föri ngeni ekewe
mwü meinisin kopwe toriir me pekila. 22 Kosap
niuokusitiir, pun ewe Samol mi Lapalap om we
Kot epwe püsin maun fän itom.' "

Esap mwümwütä än Moses epwe tolong lon Kanaan

3.23-29

23 "Iwe, lon ena fansoun üa tüngormau ngeni
ewe Samol mi Lapalap o üreni, 24 'Ai Kot, Samol
mi Lapalap, ka chök popuetä le pwäri ngeniei
ngang noum chon angang om tekia me poum mi
manaman. Pun meni sokun kot a wor lon läng ika
won fanüfan a tongeni föri ekei sokun angang me
föför mi manaman usun en ka föri?

25 Üa tüngor ngonuk pwe kopwe mwüt nge-
niei üpwe pwerela pekilan ewe chanpupu Jor-
tan o küna ewe fanü mi mürina, ewe fanü mi
chukuchukutä o fokun mürina, pwal ewe chuk

✡ **3:20:** Jos 1.12-15

Lepanon.' 26 Nge ewe Samol mi Lapalap a song
ngeniei pokitemi pwe esap aüselingaei. Iwe, a fen
üreniei, 'Ko le ükütiu, kosap chüen kapas ngeniei
usun ei mettoch. 27 Kopwe feitä won ungen ewe
chuk Piska o nenela pelilotoun me peliefengin
ewe fanü, pwal peliörün me peliötiuan. Kopwe
nenengeniöchü ewe fanü, pun kosap feila pekilan
ewe chanpupu Jortan. ✡ 28 Nge kopwe akünöü
Josua, kopwe apworai o apöchökü̈la letipan, pun
i epwe akom mwen ekewe aramas le feila pekila,
epwe pwal afanüa ngeniir ewe fanü, en kopwe
chök nenengeni.' 29 Iei usun sa chök nonom lon
ewe lemol sasape ngeni Pet-peor."

4

Moses a fönöü chon Israel pwe repwe aleasochis 4.1-8

1 Mürin, Moses a üreni ekewe aramas, "Ämi chon
Israel, iei oupwe rongorong ngeni ekewe allük
me pwüüng üpwe aiti ngenikemi, oupwe pwal
aleasochisiir. Mürin oupwe manau, oupwe pwal
tolong o fanüeni ewe fanü ewe Samol mi La-
palap än ämi kewe lewo we Kot epwe ngenikemi.
2 Ousap apachätä och ngeni ekewe kapas üa allük
ngenikemi, ousap pwal aimwü och seni. Iwe,
oupwe aleasochis ngeni ekewe allük än ewe Samol
mi Lapalap ämi we Kot, usun üa allük ngenikemi.
✡ 3 Iwe, ämi oua püsin küna mine ewe Samol
mi Lapalap a föri me lon Paal-peor. Pun ewe
Samol mi Lapalap ämi we Kot a arosala seni leimi
ekewe mwän meinisin mi fel ngeni Paal seni Peor.

✡ **3:27:** Num 27.12-14; Tut 32.48-52 ✡ **4:2:** Pwär 22.18-19

✡ 4 Nge ämi mi nükükchar won ewe Samol mi
Lapalap ämi we Kot, oua chüen manau tori ike-
nai. 5 Nengeni, üa aiti ngenikemi ekewe allük me
pwüüng usun ewe Samol mi Lapalap ai we Kot
a allük ngeniei, pwe oupwe apwönüretä lon ewe
fanü ämi oupwe le tolong lon pwe oupwe fanüeni.
6 Oupwe aleasochisiir o apwönüretä, pun ren ei
epwe pwä ngeni chon ekewe mwü ämi tipachem
me mirit. Iwe, lupwen repwe rongorong ekei
allük meinisin, repwe apasa, ‘Ellet, chon ei mwü
mi lapalap eu mwichen aramas mi tipachem o
mirit.’ 7 Pun meni mwü mi watte a wor an kot mi
kan ngeni, usun ewe Samol mi Lapalap ach we Kot
a kan ngenikich iteiten fansoun sa köri pwe epwe
alisikich? 8 Nge meni mwü mi watte a wor an allük
me pwüüng mi fokun pwüngüöch, usun ekei allük
meinisin üa aiti ngenikemi ikenai?”

Moses a apworausasefäli usun mine a fis me fäsonun ewe chuk Horep

4.9-14

9 “Iwe, oupwe afälikemi o tümwünükemi pwe
ousap manlükala ekewe mettoch mesemi ra fen
küna, ousap pwal mwüt ngeni pwe repwe ettiwu
seni lon lelukemi lon ränin manauemi meinisin.
Nge oupwe aiti ngeni nöümi me nöün nöümi,
10 usun mine a fis lon ewe rän oua ütä fän mesen
ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot me fäsonun ewe
chuk Horep, lupwen a üreniei, ‘Kopwe amwichato
rei ekewe aramas pwe repwe rongorong ai ka-
pas o kaiö usun ar repwe meninitiei lon ränin
manauer meinisin won fanüfan. Iei usun repwe
pwal aiti ngeni nöür.’ 11 Iwe, oua kanoto o ütä me

✡ **4:3:** Num 25.1-9

fäsonun ewe chuk, lupwen ekkei a ngetengetetä seni ewe chuk tori fän läng. A pwal wor kuchuchol me rochokichin rochopwak. 12 Mürin, ewe Samol mi Lapalap a kapas ngenikemi seni lukalapen ewe ekkei. Ämi oua rongorong ngingin ekewe kapas, nge ousap küna lapalapan. Mi chök wor eu möngüngü. ✡ 13 Iwe, Kot a asile ngenikemi an pwon, ekewe engol allük, a allük ngenikemi pwe oupwe aleasochisiir. A pwal makeer won rüepek fau mi chöpöp. ✡ 14 Lon ewe fansoun ewe Samol mi Lapalap a allük ngeniei, pwe üpwe aiti ngenikemi ekewe allük me pwüng, pwe oupwe aleasochisiir me lon ewe fanü ämi oupwe pwerelong lon pwe oupwe fanüeni." ✡

Kapasen fön usun feiengauen angang ngeni anümwäl 4.15-40

15 Iwe, lon ewe rän ewe Samol mi Lapalap a kapas ngenikemi seni lon ewe ekkei me won ewe chuk Horep, ousap küna lapalapan. Iei mine oupwe fokun afälikemi, 16 pwe ousap tipis ren ämi föri eu uluulun anümwäl fän itemi lon lapalapen sokopaten uluul, usun uluulun eman mwän ika fefin, ✡ 17 uluulun sokun man mi nom won fanüfan, uluulun sokun machang mi äkkäs fän läng, 18 uluulun sokun man mi tö won pwül, pwal uluulun sokun ikenen leset meinisin. ✡ 19 Oupwe tümwünükemi, pwe lupwen oupwe netä läng o küna akkar me maram me fü kana pwal masouen fän läng meinisin ousap tupula o fel ngeniir ika

✡ **4:12:** Eks 19.16-19; Ipr 12.18-19 ✡ **4:13:** Eks 31.18; 34.28; Tut 9.10 ✡ **4:14:** Eks 21.1 ✡ **4:16:** Eks 20.4; Lif 26.1; Tut 5.8; 27.15 ✡ **4:18:** Rom 1.23

pwal angang ngeniir. Pun ewe Samol mi Lapalap
ämi we Kot a mwütätä ngeni chon ekewe mwü
won fanüfan ekei mettoch pwe repwe fel ngeniir.
20 Nge ewe Samol mi Lapalap a angeekemi o
emwenikemiiwu seni Isip mi wewe ngeni eu le-
nien ketel mächä, pwe epwe nöünikemi, usun a fis
ikenai. ✡ 21 Iwe, ewe Samol mi Lapalap a pwal
song ngeniei pokitemi o pwon fän akapel pwe
üsap tongeni feila pekilan ewe chanpupu Jortan
o tolong lon ewe fanü mi mürina ewe Samol mi
Lapalap ämi we Kot epwe ngenikemi pwe oupwe
fanüeni. ✡ 22 Pun ngang üpwe mäla lon ei fanü, nge
üsap feila pekilan ewe chanpupu Jortan. Nge ämi
oupwe feila pekila pwe oupwe fanüeni ewe fanü
mi mürina. 23 Oupwe püsin äfälikemi pwe ousap
manlükala ewe pwon ewe Samol mi Lapalap ämi
we Kot a föri ngenikemi. Ousap föri eu uluulun
anümwäl lon lapalapen mettoch meinisin i a pinei
senikemi. 24 Pun ewe Samol mi Lapalap ämi we
Kot a usun chök eu ekkei mi kü, pwal eman Kot mi
lukomong. ✡

25 Iwe, lupwen epwe wor nöümi kana me nöün
nöümi, nge oua nomotam lon ewe fanü, a tongeni
fis pwe oupwe tipis ren ämi föri uluulun anümwäl
lon lapalapen sokopaten mettoch. Iwe, ren ämi
föri mine a ngau me fän mesen ewe Samol mi
Lapalap, oupwe asonga. 26 Ikenai üpwe köri läng
me fanüfan pwe repwe atipisikemi, pwe are ousap
aleasochisiei, oupwe müttir rosola meinisin seni
lon ewe fanü ämi oupwe fanüeni mürin ämi feila

✡ **4:20:** Eks 19.5; Tut 7.6; 14.2; 26.18; Tit 2.14; 1.Pet 2.9 ✡ **4:21:** Num 20.12 ✡ **4:24:** Ipr 12.29

pekilan ewe chanpupu Jortan. Ousap manauatam won, nge oupwe fokun mäla. 27 Iwe, ewe Samol mi Lapalap epwe atoropasafeilikemi lein chon ekewe mwü, nge ekoch echök me leimi repwe manau lon ekewe fanü ia ewe Samol mi Lapalap epwe asükemiila ie. 28 Ikenan oupwe angang ngeni sokopaten kot mi för seni mwüch me fau resap tongeni küna ika rongorong ika mongö ika tini, pun ir förien pöün aramas. ✡ 29 Nge ika oupwe kütta ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot me ikenan, oupwe küna are oupwe kütta ren unusen lelukemi me unusen ngünümi. ✡ 30 Iwe, lupwen oua nom lon riaföü, nge ekei mettoch meinisin repwe torikemi lon kan rän mwach, mürin oupwe liwiniti ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot o aleasochis ngeni. 31 Pun ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot eman Kot mi eäni ümöümöch, esap likitikemi ika nikemi, esap pwal manlükala an pwon fän akapel ngeni ämi kewe lewo.

32 Iwe, oupwe ais tichik usun ekewe fansoun ra la mwen ämi uputiu, seni ewe rän Kot a föri aramas won fanüfan. Oupwe pwal ais tichik seni epek läng tori epek, ika eu sokun mettoch mi manaman a fen fis, ika aramas ra fen rongorong usun ei sokun lapalap. 33 Ifa usun, mi wor aramas ra rongorong mwelien eman kot seni lon ekkei usun ämi oua rongorong, nge ra chüen manau? 34 Are ifa usun, mi wor eman kot a fen sotuni le feito o angeawu eu mwichen aramas seni eu mwü fän püsin itan ren asisil me manaman, ren maun, ren pöün mi manaman o aköüpöü, pwal ren watten

✡ **4:28:** Tut 28.36 ✡ **4:29:** Jer 29.13

föför mi eniwokus, usun ewe Samol mi Lapalap
ämi we Kot a föri fän itemi lon Isip me fän mesemi?
35 Ekei mettoch ra fis ngenikemi, pwe oupwe silei
pwe ewe Samol mi Lapalap i wesewesen Kot, esap
pwal wor eman lükün. ✡ 36 A aronga ngenikemi
mwelian seni läng pwe epwe emiritikemi. Nge
won fanüfan a aküna ngenikemi an ekkei mi la-
palap, oua pwal rongorong an kapasowu me lon
ewe ekkei. 37 Iwe, pokiten a echeni ämi kewe
lewo o afili mwirimwirir, a emwenikemiiwu seni
Isip ren an nonom ngenikemi, pwal ren an man-
aman mi lapalap. 38 A asüela me mwemi ekewe
mwü mi watte o pöchökül senikemi, pwe epwe
emwenikemiilong lon fanüer o ngenikemi pwe
oupwe fanüeni, usun a fis ikenai. 39 Iei mine ikenai
oupwe chechemeni o iseis lon lelukemi pwe ewe
Samol mi Lapalap i wesewesen Kot lon läng pwal
won fanüfan, esap pwal wor eman lükün. 40 Iwe,
oupwe aleasochisi an kewe pwüüng me an kewe
allük üa ngenikemi ikenai, pwe oupwe feiöch ämi
me mwirimwirimi, oupwe pwal manauatam lon
ewe fanü ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot epwe
ngenikemi pwe fanüemi tori feilfeilachök."

Ekewe telinimwen op ötiuen ewe chanpupu Jortan
4.41-43

41 Mürin, Moses a aimwüela ülüngat telinimw
ötiuen ewe chanpupu Jortan, 42 pwe ewe mi niela
eman aramas epwe tongeni sü ngeniir. Eman mi
niela chon arun fän chechengau, nge esap oput
i me mwan epwe tongeni sü ngeni eu me lein

✡ **4:35:** Mark 12.32

ekei telinimw o amanaua manauan. 43 Ikkei iten
ekewe telinimw: Peser mi nom lon ewe fanüapö
mi sosonöch fän iten chon ewe ainangen Rupen,
Ramot mi nom lon ewe fanü Kiliat fän iten chon
ewe ainangen Kat, me Kolan mi nom lon Pasan fän
iten chon ewe ainangen Manasa. ✡

Kapas akom mwen aliwinsefälin ekewe allük
4.44-49

44 Iwe, ikkei ekewe allük Moses a ngeni ekewe
aramasen Israel. 45 Ikkei ekewe pwüüng me allük
Moses a asile ngeni ekewe aramasen Israel, lup-
wen ra towu seni Isip, 46 o nonom lon ewe lemol
ötiuen ewe chanpupu Jortan sasape ngeni Pet-
peor lon fanüen Sihon ewe kingen chon Amor
mi nemenem lon Hespon. Iwe, Moses me ekewe
aramasen Israel ra akufu Sihon, lupwen ra towu
seni Isip. 47 Ra fanüeni fanüan, pwal fanüen Ok
ewe kingen Pasan. Ir ekewe ruoman kingen
chon Amor mi nonom ötiuen ewe chanpupu Jor-
tan. 48 Iwe, fanüer a popuetä seni Aroer mi nom
ünükün lemolun ewe chanpupu Arnon o tori ewe
chuk Sirion, a pwal iteni Hermon. 49 A pwal
pachelong unusen ewe fanü Arapa mi nom ötiuen
ewe chanpupu Jortan tori ewe Setin Mäla fätiuen
ewe chuk Piska.

5

Ekewe engol allük
5.1-22
(Eks 20.1-17)

1 Iwe, Moses a körifengeni chon Israel meinisin
o üreniir, “Ämi chon Israel, oupwe aüselinga ekewe

✡ **4:43:** Jos 20.8-9

allük me pwüüng üpwe aronga ngenikemi ikenai. Oupwe kaiö ekewe allük o tümwünüöchüür, pwe oupwe apwönüretä. 2 Ewe Samol mi Lapalap ach we Kot a föri eu pwon ngenikich me fäsonun ewe chuk Horep. 3 Ewe Samol mi Lapalap esap föri ei pwon ngeni semelapach kewe, nge a föri ngenikich meinisin mi chüen manau o nom ikei ikenai. 4 Iwe, ewe Samol mi Lapalap a fos newenewen ngenikemi me won ewe chuk seni lukalapen ewe ekkei. 5 Lon ena fansoun üa ü lefilen ewe Samol mi Lapalap me ämi, pwe üpwe asile ngenikemi alon ewe Samol mi Lapalap. Pun ämi oua niuokus pokiten ewe ekkei, iei mine ousap feitä won ewe chuk. Iwe, Kot a apasa:

6 Ngang ewe Samol mi Lapalap om Kot, üa emwenukowu seni ewe fanü Isip, ewe leni ia ra nöünuk amanau ie.

7 Kosap eäni eman kot lüki.

8 Kosap föri uluulun anümwäl fän itom kosap pwal alapalapa och mettochun pekitä lon läng are och mettochun pekitiu won fanüfan are och mettochun lon lölön failol. 9 Kosap chapetiu ngeniir are fel ngeniir, pun ngang ewe Samol mi Lapalap om Kot, eman Kot mi lukomong. Üa liwini än samasam föföringau won nöür kana tori aülüngatin are arüanün tettelin chokana mi oputaei. ✡ 10 Nge üa kirikiröch ngeni ngeröün mwirimwirin chokana mi echeniei o aleasochisi ai allük kana. ✡

11 Kosap föünimwäli itei ngang ewe Samol mi Lapalap om Kot. Pun ngang ewe Samol mi Lapalap

---

✡ **5:9:** Lif 26.1; Tut 4.15-18; 27.15 ✡ **5:10:** Eks 34.6-7; Num 14.18; Tut 7.9-10

üpwe ngeni eman me eman chappen tipisin an föünimwäli itei. ✡
12 Kopwe tümwünü ewe ränin sapat pwe kopwe
pinini, usun ngang ewe Samol mi Lapalap om
Kot üa allük ngonuk. ✡ 13 Wonu rän kopwe
akangang o föri om angang meinisin. 14 Nge ewe
afisuen rän ewe ränin sapat fän iten ngang ewe
Samol mi Lapalap om Kot. Kosap föri och an-
gang lon, sap en are noum mwän are noum fefin,
sap noum chon angang mwän are chon angang
fefin, sap pwal noum ätemwänin kow are noum
aas are noum sokopaten man are ewe chon ekis
mi nom leäpärum. Iwe, noum chon angang mwän
me chon angang fefin repwe asösö usun chök en.
✡ 15 Kopwe chechemeni pwe en ka pwal eman
chon angang lon ewe fanü Isip, nge ngang ewe
Samol mi Lapalap üa emwenukowu ren pei mi
manaman o aköüpöü. Iei mine ngang ewe Samol
mi Lapalap üa allük ngonuk pwe kopwe tümwünü
ewe ränin sapat.
16 Kopwe asamolu semom me inom, usun ngang
ewe Samol mi Lapalap om Kot üa allük ngonuk,
pwe ränin manauom repwe chomongola, kopwe
pwal feiöch me lon ewe fanü ngang ewe Samol mi
Lapalap om Kot üpwe ngonuk. ✡
17 Kosap niela aramas. ✡
18 Kosap lisowu. ✡

✡ **5:11:** Lif 19.12 ✡ **5:12:** Eks 16.23-30 ✡ **5:14:** Eks 23.12; 31.15; 34.21; 35.2; Lif 23.3 ✡ **5:16:** Tut 27.16; Mat 15.4; 19.10; Mark 7.10; 10.19; Luk 18.20; Ef 6.2; Ef 6.3 ✡ **5:17:** Ken 9.6; Lif 24.17; Mat 5.21; 19.18; Mark 10.19; Luk 18.20; Rom 13.9; Jas 2.11 ✡ **5:18:** Lif 20.10; Mat 5.27; 19.18; Mark 10.19; Luk 18.20; Rom 13.9; Jas 2.11

19 Kosap solä. ✡
20 Kosap eäni kapas chofana usun chon arum. ✡
21 Kosap mochenia ngeni pwülüen chon arum,
kosap pwal mocheniaiti imwen chon arum are
fanüan, are nöün chon angang mwän me chon
angang fefin, are nöün kow me nöün aas are mein-
isin mine chon arum a eäni. ✡
22 Ikkei ekewe allük ewe Samol mi Lapalap a
asile ngenikemi, lupwen oua mwichfengen me
fäsonun ewe chuk. Iwe, a kapas ngenikemi fän
mwelian mi leüömong seni lukalapen ewe ekkei,
ewe kuchu me ewe rochokich. Nge esap chüen
apachätä och. Mürin a makeretä won rüepek fau
mi chöpöp o ngeniei."

Än chon Israel niuokus
5.23-33
(Eks 20.18-21)

23 "Iwe, lupwen oua rongorong ewe möngüngü
seni lukalapen ewe rochopwak lon ewe fansoun
ewe chuk a kar, ekewe mwänirelan ämi kewe
ainang me nöümi kewe souakom meinisin ra feito
rei o apasa, 24 'Ewe Samol mi Lapalap ach Kot
a pwäri ngenikich an ling me an tekia, sa pwal
rongorong mwelian seni lukalapen ewe ekkei.
Ikenai kich sa küna pwe aramas ra tongeni manau,
inamwo ika Kot a fos ngeniir. 25 Nge pwota kich
sipwe mäla iei? Pun ei ekkei mi watte epwe arosa-
kichela. Are kich sipwe rongsefäl mwelien ewe
Samol mi Lapalap ach we Kot, sipwe fokun mäla.
26 Pun ifa usun, mi wor eman aramas me lein

✡ **5:19:** Lif 19.11; Mat 19.18; Mark 10.19; Luk 18.20; Rom 13.9
✡ **5:20:** Eks 23.1; Mat 19.18; Mark 10.19; Luk 18.20 ✡ **5:21:** Rom 7.7; 13.9

aramas meinisin a rongorong mwelien ewe Kot
mi manau, a fosewu seni lukalapen ekkei usun
kich sa rongorong, nge a chüen manau? 27 En
kopwe kan ngeni ewe Samol mi Lapalap ach we
Kot o aüselinga meinisin mine epwe apasa. Mürin,
kopwe asile ngenikem meinisin mine ewe Samol
mi Lapalap ach Kot epwe kapas ngonuk. Nge äm
aipwe aüselinga o aleasochisi.' ✡
28 Iwe, lupwen ewe Samol mi Lapalap a ron-
gorong ämi kapas ngeniei, a üreniei, 'Üa rongorong
än ekewe aramas kapas ra ürenuk. A wesewe-
sen pwüng meinisin mine ra apasa. 29 Amwo
leluker epwe iei chök usun iteiten fansoun, pwe
repwe meninitiei o aleasochisi ai kewe allük mein-
isin, pwe repwe feiöch me mwirimwirir tori feil-
feilachök. 30 Iwe, kopwe feila o üreniir pwe repwe
liwinsefäliti imwer imw mangaku. 31 Nge en
Moses kopwe ütä rei ikei. Iwe, üpwe aiti ngonuk
ekewe allük me pwüüng meinisin, nge en kopwe
aiti ngeni ekewe aramas, pwe repwe apwönüretä
me lon ewe fanü üpwe ngeniir pwe fanüer.' 32 Iei
mine ämi chon Israel oupwe tümwünüöchü le
apwönüetä usun mine ewe Samol mi Lapalap
ämi we Kot a allük ngenikemi. Ousap aleasolap
ngeni ekewe allük. 33 Nge oupwe aleasochisi än
ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot kewe allük a
ngenikemi, pwe oupwe manau o feiöch, oupwe
pwal manauatam lon ewe fanü oupwe fanüeni."

6

✡ **5:27:** Ipr 12.18-19

Ewe allük mi lap
6.1-9

1 “Iwe, ikkei ekewe allük me pwüüng ewe Samol
mi Lapalap ämi we Kot a allük ngeniei, pwe üpwe
aiti ngenikemi pwe oupwe apwönüeretä me lon
ewe fanü oupwe sailong lon pwe oupwe fanüeni.
2 Iei mine ämi me mwirimwirimi kana oupwe
meniniti ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot lon
ränin manauemi meinisin ren ämi aleasochisi an
kewe pwüüng me allük meinisin üa ngenikemi,
pwe ränin manauemi repwe chomongola. 3 Iei
mine ämi chon Israel oupwe aüseling ngeni
ekewe allük o tümwünüöchü le apwönüretä, pwe
oupwe feiöch o fokun chomongola, oupwe pwal
nonomola lon ewe fanü mi pwülüöch o fanüeräs,
usun ewe Samol mi Lapalap än ämi kewe lewo we
Kot a pwon ngenikemi.
4 Kopwe aüseling Israel: Ewe Samol mi Lapalap
ach Kot i chök ewe Samol mi Lapalap. ✡ 5 Kopwe
echeni ewe Samol mi Lapalap om Kot ren unusen
lelukom, ren unusen ngünum, pwal ren unusen
tufichum. ✡ 6 Ekei kapas üa allük ngonuk ikenai
repwe nom lon lelukom. 7 Iwe, kopwe achocho
le aiti ngeni noum kewe ekei kapas, kopwe pwal
fos usur lupwen kopwe mot lon imwom pwal
lupwen kopwe fetal won al, lupwen kopwe konola
pwal lupwen kopwe pwätä. 8 Kopwe fötiretä won
poum pwe eu pisekin achem, kopwe pwal fötiretä
won chamwom. 9 Iwe, kopwe makeretä won
penkasamen imwom pwal won asamalapen om
telinimw.” ✡

✡ **6:4:** Mark 12.29 ✡ **6:5:** Mat 22.37; Mark 12.30; Luk 10.27
✡ **6:9:** Tut 11.18-20

Kapasen fön usun aleasochisi Kot 6.10-25

10 “Iwe, ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot
epwe emwenikemiila lon ewe fanü a fen pwon
fän akapel ngeni ämi kewe lewo Apraham, Isaak
me Jakop pwe epwe ngenikemi, eu fanü mi
wor telinimw watte o mürina, nge sap aüemi,
✡ 11 epwe pwal wor imw mi ur ren chomong
mettoch mi mürina, nge sap ämi oua amasoueer,
epwe pwal wor chönüttu, nge sap tuemi, pwal
tanipin wain me iriän olif, nge sap fotukiemi. Iwe,
lupwen oupwe mongö o möt, 12 oupwe afälikemi
pwe ousap manlükala ewe Samol mi Lapalap mi
emwenikemiiwu seni ewe fanü Isip, ewe ia ra
nöünikemi amanau ie. 13 Oupwe meniniti ewe
Samol mi Lapalap ämi we Kot. Oupwe fel ngeni i
chök o eäni itan le pwon fän akapel. ✡ 14 Ousap fel
ngeni pwal ekoch kot, ekewe kot än ekewe aramas
mi nom arumi. 15 Are oupwe föri iei usun, ewe
Samol mi Lapalap ämi we Kot mi nom lefilemi
epwe song ngenikemi o arosakemiila seni won
fanüfan, pun ewe Samol mi Lapalap eman Kot mi
lukomong.

16 Iwe, ousap sotuni ewe Samol mi Lapalap
ämi we Kot, usun oua fen sotuni me lon Masa.
✡ 17 Oupwe fokun aleasochisi ekewe allük me
pwüüng än ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot,
usun mine a allük ngenikemi. 18 Oupwe föri mine
a pwüng o mürina me fän mesen ewe Samol mi
Lapalap pwe oupwe feiöch. Oupwe pwal tolong

✡ **6:10:** Ken 12.7; Ken 26.3; Ken 28.13 ✡ **6:13:** Mat 4.10; Luk 4.8
✡ **6:16:** Mat 4.7; Luk 4.12; Eks 17.1-7

o fanüeni ewe fanü mi mürina ewe Samol mi Lapalap a fen pwon fän akapel pwe epwe ngeni ämi kewe lewo. 19 Oupwe pwal tongeni asüela chon oputemi, usun ewe Samol mi Lapalap a pwon ngenikemi.

20 Iwe, are nöümi repwe aisinikemi lon kan fansoun mwach, ‘Met wewen ekewe allük me pwüüng ewe Samol mi Lapalap ach we Kot a allük ngenikemi?’ 21 Mürin oupwe üreniir, ‘Äm aia nöün Farao amanau me lon Isip, nge ewe Samol mi Lapalap a emwenikeemiwu seni Isip ren pöün mi manaman. 22 Iwe, ewe Samol mi Lapalap a föri asisil me manaman mi lapalap o afeiengau ngeni chon Isip me Farao, pwal ngeni chon leimwan meinisin me fän mesem. 23 A emwenikeemiwu me ikenan, pwe epwe emwenikeemilong o ngenikem ewe fanü a fen pwon fän akapel pwe epwe ngeni ach kewe lewo. 24 Mürin, ewe Samol mi Lapalap a allük ngenikem pwe aipwe aleasochsi ekei allük meinisin o meniniti ewe Samol mi Lapalap ach we Kot, pwe aipwe feiöch iteiten fansoun, nge i epwe amwöchü manauem, usun a fis ikenai. 25 Are aipwe tümwünüöchü le aleasochisi ekei allük meinisin me fän mesen ewe Samol mi Lapalap ach we Kot usun a allük ngenikem, äm aipwe pwüng ren.’ ”

7

Eu mwichen aramas mi pin fän iten Kot
7.1-11
(Eks 34.11-16)

1 “Iwe, ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot epwe emwenikemiilong lon ewe fanü oukärän

tolong lon pwe oupwe fanüeni, epwe pwal asüela chomong mwü me mwemi: ekewe chon Hit, chon Kirkas, chon Amor, chon Kanaan, chon Peris, chon Hiw me chon Jepus, ir ekewe fisu mwü mi watte o pöchökül senikemi. ✡ 2 Iwe, lupwen ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot epwe atolongeer lepöümi, nge ämi oua akufuur, oupwe fokun aroserela meinisin. Ousap föri eu pwon ngeniir, ousap pwal ümöümöch ngeniir. 3 Iwe, ousap pwüpwülü ngeniir, ousap pwal apwüpwülüa nöümi föpwül ngeni nöür mwän, ika nöümi mwän ngeni nöür föpwül. 4 Pun repwe atoka nöümi seni ewe Samol mi Lapalap pwe repwe fel ngeni pwal ekoch kot. Mürin, ewe Samol mi Lapalap epwe song ngenikemi o müttir arosakemiila. 5 Nge iei usun mine oupwe föri ngeniir: Oupwe amökätiu ar kewe rongen asor o atatakisi ar kewe ür mi pin, oupwe pwal pökü etiu ar kewe uluulun ewe anüfefin Asera o kenala ar kewe uluulun anümwäl mi fal. ✡

6 Pun ämi eu mwichen aramas mi pin fän iten ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot. A afilikemi seni lein ekewe aramas meinisin mi nom won fanüfan, pwe epwe nöünikemi. ✡ 7 Ewe Samol mi Lapalap esap tongeekemi o afilikemi pokiten oua chomong seni ekewe ekoch mwichen aramas, pun oua chokisikis seni ekewe mwichen aramas meinisin. 8 Nge ei a fis pokiten ewe Samol mi Lapalap a tongeekemi o amwöchü an pwon a pwon fän akapel ngeni ämi kewe lewo. Iei mine ewe Samol mi Lapalap a emwenikemiiwu ren pöün

✡ **7:1:** Föf 13.19 ✡ **7:5:** Tut 12.3 ✡ **7:6:** Eks 19.5; Tut 4.20; 14.2; 26.18; Tit 2.14; 1.Pet 2.9

mi manaman o angasakemi seni ewe leni ia ra nöünikemi amanau ie, seni fän nemenien Farao ewe kingen Isip. 9 Iei mine oupwe silei pwe ewe
Samol mi Lapalap ämi we Kot a wesewesen Kot,
eman Kot mi allükülük, a tümwünü an pwon o
pwärätä an tong ngeni ngeröün täppin aramas mi
echeni o aleasochisi an allük kana. 10 Nge chokewe
mi oputa i epwe nirela. Pun esap mang le awena
ngeni ätewe a oputa i liwinin an föför. ✡ 11 Iei
mine oupwe tümwünüöchü le apwönüetä ekewe
allük me pwüüng üa ngenikemi ikenai."

Feiöchün aleasochis
7.12-26
(Tut 28.1-14)

12 "Iwe, are oupwe aüselinga ekei allük, are
oupwe tümwünüöchü le apwönüretä, mürin
ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot epwe
pwal apwönüetä an we pwon o pwäri an tong
ngenikemi, usun a fen pwon fän akapel ngeni ämi
kewe lewo. 13 Iwe, Kot epwe tongekemi, epwe
afeiöchükemi o achomongakemi pwe epwe wor
chomong mwirimwirimi. Epwe pwal afeiöchü
uän fotämi irä, fotämi wiich, fotämi irän wain me
irä olif. Epwe pwal achomongala nöümi pwiin
kow me apanen nöümi pwiin sip me lon ewe fanü
Kot a fen pwon fän akapel ngeni ämi kewe lewo
pwe epwe ngenikemi. 14 Oupwe feiöch mwen
aramas meinisin won fanüfan. Esap wor eman
mwän me leimi epwe ingau chan, esap pwal wor
eman fefin epwe rit, esap pwal wor nöümi man
me lein nöümi pwiin kow epwe fokun. 15 Iwe, ewe

✡ **7:10:** Eks 20.5-6; 34.6-7; Num 14.18; Tut 5.9-10

Samol mi Lapalap epwe epeti senikemi samau meinisin. Ekewe samaungau oua sileer me lon Isip resap ariaföüükemi. Nge Kot epwe anomuur won chokewe meinisin mi oputakemi. 16 Iwe, oupwe arosala ekewe aramas meinisin ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot epwe atolongeer fän nemeniemi. Ousap tongeer, ousap pwal fel ngeni ar kewe kot, pun ei epwe eu lenien likatup ngenikemi. ✡

17 Iwe, are oupwe ekieki lon lelukemi: Ekei mwü ra watte senikem. Ifa usun, äm aipwe tongeni asürela seni fanüer? 18 Ousap niuokusitiir, nge oupwe chök chechemeni mine ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot a föri ngeni Farao pwal ngeni chon Isip meinisin. 19 Oupwe chechemeni ekewe feiengau mi watte oua küna ren mesemi, ekewe asisil me manaman, pwal än ewe Samol mi Lapalap emwenikemiiwu ren pöün mi manaman o aköüpöü. Ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot epwe föri ngeni ekewe aramas meinisin oua niuokusitiir usun mine a fen föri ngeni chon Isip. 20 Iwe, ewe Samol mi Lapalap epwe pwal tinato feiengau lefiler, tori chokewe mi chüen manau o op me mwemi repwe rosola. 21 Ousap fokun niuokusitiir, pun ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot a nom remi, i eman Kot mi lapalap o eniwokus. 22 Iwe, ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot epwe asüela chon ekewe mwü me mwemi ekis me ekis. Ousap tongeni aroserela fän eu chök, pwe ekewe manmwacho resap chomongola o afeiengauakemi. 23 Ewe Samol mi Lapalap ämi

✡ **7:16:** Tut 11.13-17

we Kot epwe atolonga chon oputemi fän nemeniemi, epwe pwal efisätä fitikoko watte lefiler tori ra rosola. 24 Epwe pwal atolonga ar kewe king fän nemeniemi, nge ämi oupwe nirela pwe esap wor eman epwe chüen chechemeniir. Esap wor eman aramas epwe tongeni ü ngenikemi tori oupwe aroserela meinisin. 25 Oupwe kenala ar kewe uluulun kot mi fal. Ousap mochenia ngeni ewe silifer me kolt mi nom wor, ousap pwal angei och fän itemi, pwe ousap tup ren. Pun ekei mettoch ra anioput me ren ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot. 26 Ousap uwalong lon imwemi uluulun anümwäl mi anioput, pwe ousap anümamau rer. Nge oupwe oput o cheang ngeni, pun ei sokun mettoch a anümamau me ren ewe Samol mi Lapalap."

8

Ewe fanü mi mürina chon Israel repwe fanüeni 8.1-10

1 "Iwe, oupwe tümwünüöchü le apwönüetä ekewe allük meinisin üa allük ngenikemi ikenai, pwe oupwe manau o chomongola, oupwe pwal tolong o fanüeni ewe fanü ewe Samol mi Lapalap a fen pwon fän akapel pwe epwe ngeni ämi kewe lewo. 2 Oupwe chechemeni usun än ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot emwenikemiila lon ewe fanüapö lon ekewe faik ier ra la. A awarato weires womi pwe epwe atekisonakemi o sotunikemi, pwe epwe silei met mi nom lon lelukemi, ika oupwe aleasochisi an kewe allük ika ousap. 3 Iwe, a atekisonakemi o esen ngenikemi pwe oupwe echik. Mürin a amongö ngenikemi mana, och mongö ousap küküna, pwal semelapemi kewe

resap kükü̈na me mwan. Ei a fö̈ri, pwe epwe aiti
ngenikemi pwe aramas resap manau ren mongö
chök, pwe ra manau ren ekewe kapas meinisin mi
towu seni awen ewe Samol mi Lapalap. ✡ 4 Iwe,
üfemi oua üföüf resap kamwala, nge pechemi
resap pwo lon ekewe faik ier ra la. 5 Iei mine
oupwe mefi lon lelukemi pwe ewe Samol mi
Lapalap ämi we Kot a emiritikemi, usun eman
mwän a emiriti nöün. 6 Iwe, oupwe fö̈ri usun
mine ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot a allük
ngenikemi, oupwe awena manauemi ngeni an
kewe allük o meniniti. 7 Pun ewe Samol mi
Lapalap ämi we Kot epwe emwenikemilong lon
eu fanü mi mürina, eu fanüen öüwö me puäch me
miich mi michitä me lon ekewe lemol pwal won
ekewe chuk. 8 Ewe fanü eu fanüen wiich me parli,
irän wain me fiik me apel, eu fanüen irä olif me
chönün chunen. 9 Iwe, lon ewe fanü esap ätittin
enemi mongö, ousap pwal osun och mettoch. Oua
tongeni angei mächä seni föün ei fanü, oua pwal
tongeni tuuw kapa seni fän ekewe chuk. 10 Iwe,
oupwe mongö o mötüla, oupwe pwal mwareiti
ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot fän iten ewe
fanü mi mürina a ngenikemi."

Kapasen fön usun manlükala Kot 8.11-20

11 "Iwe, oupwe afälikemi pwe ousap manlükala
ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot ren ämi aleaso-
lap ngeni an kewe allük me pwüüng üa ngenikemi
ikenai. 12 Iwe, lupwen oua mongö o mötüla, lup-
wen oua pwal aüetä imw mi mürina o imweimw

✡ **8:3:** Mat 4.4; Luk 4.4

lor, 13 lupwen nöümi pwiin kow me sip ra chomongola, pwal nöümi kolt me silifer me meinisin mine a wor remi a chomongola, 14 ousap lamalamtekia lon lelukemi o manlükala ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot mi emwenikemiiwu seni ewe fanü Isip, ewe leni ia ra nöünikemi amanau ie. 15 Pun i a emwenikemiilong lon ewe fanüapö mi watte o eniwokus, ia a wor ie serepenit mi poison me chöükö. Lon ewe fanü mi pwasapwas pwülün, pun esap wor kolukun, a aünükemi koluk seni lon ewe achau mi fokun pöchökül. 16 Iwe, a pwal amongökemi mana lon ewe fanüapö, eu mongö ämi kewe lewo resap küküna me mwan. A awarato weires womi pwe epwe atekisonakemi o sotunikemi, pun epwe afeiöchükemi lesopolan. ✡ 17 Iei mine oupwe afälikemi pwe ousap ekieki lon lelukemi: Äm pöchökül me äm tufich ra atoto äm pisekisek. 18 Nge oupwe chechemeni ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot, pun i a ngenikemi pöchökül pwe oupwe pisekisek. Iwe, a apwönüetä an pwon a eäni fän akapel ngeni ämi kewe lewo, usun a fis ikenai. 19 Nge are oua manlükala ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot o kul ngeni pwal ekoch kot pwe oupwe angang o fel ngeniir, üa fokun fönökemi ikenai pwe oupwe wesewesen rosola. 20 Are ousap mochen aleasochisi alon ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot, oupwe wesewesen rosola usun chök chon ekewe mwü ewe Samol mi Lapalap epwe arosala me mwemi.”

9

✡ **8:16:** Os 13.5-6

Kot epwe arosala chon ekewe mwü lon Kanaan
9.1-6

1 “Oupwe aüseling ämi chon Israel: Iei oupwe
feila pekilan ewe chanpupu Jortan pwe oupwe
fanüeni fanüen chon ekewe mwü mi watte o
pöchökül senikemi, chor ra imweimw lon teli-
imw mi watte o tit tori läng. 2 Ir eu mwichen ara-
mas mwirimwirin Anak, ra watte o mwänemong,
oua sileer, oua pwal rong usun pworauser pwe
esap wor eman a tongeni ü ngeniir. 3 Iei mine
oupwe silei ikenai pwe ewe Samol mi Lapalap ämi
we Kot a akomwola mwemi usun chök eu ekkei mi
kü. Iwe, epwe akufuur o nirela me mwemi, nge
ämi oupwe asürela o müttir aroserela, usun ewe
Samol mi Lapalap a pwon ngenikemi.

4 Iwe, mürin än ewe Samol mi Lapalap asürela
me mwemi, ousap ekieki lon lelukemi pwe a
afanüa ngenikemi ei fanü pokiten ämi pwüng.
Apwi, ewe Samol mi Lapalap a asüela chon ekewe
mwü me mwemi pokiten ar föföringau. 5 Ousap
tolong o fanüeni fanüer pokiten ämi pwüng me
wenecharen lelukemi, nge pokiten än chon ekewe
mwü föföringau ewe Samol mi Lapalap ämi we
Kot a asürela me mwemi, pwe epwe apwönüetä
ewe pwon a eäni fän akapel ngeni ämi kewe lewo
Apraham, Isaak me Jakop. 6 Iei mine oupwe silei
pwe ewe Samol mi Lapalap esap ngenikemi ewe
fanü mi mürina pwe oupwe fanüeni pokiten ämi
pwüng, pun ämi eu mwichen aramas mi tipefö rea.”

Chon Israel ra ü ngeni Kot me fäsonun ewe chuk Horep
9.7-29

7 “Iwe, oupwe chechemeni, nge ousap
manlükala usun oua asonga ewe Samol mi
Lapalap me lon ewe fanüapö. Seni ewe ränin
oua towu seni Isip tori oua tolong lon ei fanü
oua ü ngeni ewe Samol mi Lapalap. 8 Pwal me
fäsonun ewe chuk Horep oua asonga ewe Samol
mi Lapalap, pwe i a fokun song ngenikemi o
ekiekin nikemiila. 9 Lupwen üa feitä won ewe
chuk pwe üpwe angei ekewe rüepek fau mi chöpöp,
ia a mak ie kapasen ewe pwon ewe Samol mi
Lapalap a eäni ngenikemi, üa nonom won ewe
chuk lon ükükün faik rän me faik pwin. Üsap
mongö, üsap pwal ün. ✡ 10 Mürin, ewe Samol mi
Lapalap a ngeniei ekewe rüepek fau mi chöpöp,
a makei wor ngeni öütün ekewe fos meinisin a
ürenikemi me won ewe chuk seni lukalapen ewe
ekkei lon ewe ränin oua mwichefengen. 11 Iwe,
amüchülan ekewe faik rän me faik pwin, ewe
Samol mi Lapalap a ngeniei ekewe rüepek fau mi
chöpöp, ia a mak ie kapasen ewe pwon.

12 Mürin, ewe Samol mi Lapalap a üreniei,
‘Kopwe müttiritiu seni ikei, pun noum kewe ara-
mas ka emwenirewu seni Isip ra föföringau. Ra
müttir tokola seni mine üa allük ngeniir o föri eu
uluulun anümwäl fän iter.’ 13 Iwe, ewe Samol mi
Lapalap a pwal üreniei, ‘Üa nengeni ekei aramas
o küna pwe ir eu mwichen aramas mi tipefö rea.
14 Kopwe mwüt ngeniei pwe üpwe aroserela o
tölala iter seni won fanüfan. Mürin üpwe föri senuk
eu mwichen aramas mi pöchökül o chomong
seniir.’ 15 Iei mine üa liwinsefälitiu me won ewe

✡ **9:9:** Eks 24.18

chuk, nge ewe chuk a kar. Iwe, ekewe rüepek
fau ia a mak ie kapasen ewe pwon ra nom lepei.
16 Lupwen üa nenengeni, üa küna pwe oua tipis
ngeni ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot. Oua
föri fän itemi eu uluulun kow, oua pwal müttir
aleasolap ngeni ekewe allük ewe Samol mi La-
palap a ngenikemi. 17 Iei mine üa aturätiu ekewe
rüepek fau mi nom lepei o amökküür me fän
mesemi. 18 Mürin üa chapetiu fän mesen ewe
Samol mi Lapalap faik rän me faik pwin usun me
mwan. Üsap mongö, üsap pwal ün pokiten ämi tipis
meinisin oua föri, pun oua föri mine a ngau fän
mesen ewe Samol mi Lapalap, oua pwal asonga.
19 Pun üa niuokusiti än ewe Samol mi Lapalap
song ngenikemi me an lingeringeritikemi, pwe a
ekiekin arosakemiila. Nge ewe Samol mi Lapalap
a aüselinga ai tüngor lon pwal ei fansoun. ✡ 20 Iwe,
ewe Samol mi Lapalap a pwal song ngeni Aaron,
pwe a ekiekin niela. Iei mine üa pwal tüngor fän
äsengesin Aaron lon ewe chök fansoun. 21 Mürin üa
angei ewe uluulun kow oua föri, ewe mettoch oua
tipis ren, o aturalong lon ekkei. Üa pwal amökkü
o atatakisi tori a usun chök pipisüsü. Mürin üa
aturalong pipisüsün lon ewe öüwö mi pu seni ewe
chuk.

22 Iwe, oua pwal asonga ewe Samol mi Lapalap
me lon Tapera, Masa me Kiprot-attawa. ✡ 23 Nge
lupwen ewe Samol mi Lapalap a tinikemiila seni
Kates-parnea, a ürenikemi pwe oupwe feitä o angei
ewe fanü a ngenikemi pwe oupwe fanüeni, ämi
oua ü ngeni ewe allük än ewe Samol mi Lapalap

✡ **9:19:** Ipr 12.21 ✡ **9:22:** Num 11.3; Eks 17.7; Num 11.34

ämi we Kot. Ousap lükü i, ousap pwal aleasochisi alon. ✡ 24 Seni ewe rän üa silekemi, oua chök ü ngeni ewe Samol mi Lapalap.

25 Iei mine üa chapetiu fän mesen ewe Samol mi Lapalap lon ekewe faik rän me faik pwin, pun üa silei pwe a fokun ekiekin arosakemiila. 26 Iwe, üa tüngor ngeni, ‘Ai Kot Samol mi Lapalap, kosap arosala noum aramas, pun ir noum, ka ange-seer ren om manaman, ka pwal emwenirewu seni Isip ren poum mi manaman. 27 Kopwe chechemeni noum kewe chon angang Apraham, Isaak me Jakop. Kosap nenengeni än ekewe aramas tipefö*rea* ika ar föfö*ringau* ika ar tipis. 28 Pun chon Isip repwe apasa: Pokiten ewe Samol mi Lapalap esap tufichin emwenirelong lon ewe fanü a pwon ngeniir, a pwal oputeer, iei mine a emwenirewu pwe epwe nirela lon ewe fanüapö. 29 Nge ir noum aramas ka nöü*niir*, ka emwenirewu seni Isip ren om manaman mi lapalap, pwal ren poum mi aköüpöü.’ ”

10

*Ekewe pwal rü*epek *fau mi chöpöp*
10.1-11
(Eks 34.1-10)

1 “Iwe, lon ewe fansoun ewe Samol mi Lapalap a üreniei, ‘Kopwe falei rüepek fau mi chöpöp usun chök ekewe me mwan, o feitä rei won ewe chuk. Kopwe pwal föri eu pworofel seni mwüch. 2 Iwe, üpwe ruputi wor ekewe kapas mi mak won ekewe me mwan ka amökküür. Mürin kopwe isenirelong

✡ **9:23:** Num 13.17; Tut 1.21; Num 13.31; Tut 1.26; Ipr 3.16

lon ewe pworofel.’ 3 Iei mine üa föri eu pworofel seni ewe irä akasia, üa pwal falei rüepek fau mi chöpöp usun ekewe me mwan. Mürin üa feitä won ewe chuk o uweetä ekewe rüepek fau mi chöpöp lepei. 4 Iwe, ewe Samol mi Lapalap a ruputi won ekewe rüepek fau mi chöpöp usun maken won ekewe me mwan. A makei ekewe engol allük a fen ürenikemi, lupwen a kapasowu me won ewe chuk seni lukalapen ewe ekkei lon ränin ämi mwichefengen. Mürin, ewe Samol mi Lapalap a ngeniei ekewe rüepek fau. 5 Iwe, üa kul o liwinsefälitiu me won ewe chuk. Üa isenalong ekewe rüepek fau mi chöpöp lon ewe pworofel üa föri me mwan, usun ewe Samol mi Lapalap a allük ngeniei. Iwe, seni ewe fansoun ra nom ikenan.”

6 (Iwe, ekewe aramasen Israel ra sai seni Peerot Penejaakan tori Mosera. Ikenan Aaron a mäla o peias. Nge Eleasar nöün mwän a siwili lon wisan wisen souasor. ✡ 7 Iwe, seni ikenan ra sai ngeni Kutkota, nge seni Kutkota ra sai ngeni Jotpata, eu fanüen öüwö. 8 Lon ewe fansoun ewe Samol mi Lapalap a aimwüela chon ewe ainangen Lefi pwe repwe mwärei än ewe Samol mi Lapalap we pworun pwon. Repwe pwal ü fän mesen ewe Samol mi Lapalap pwe repwe angang ngeni o afeiöchü aramas ngeni itan, usun ra föri tori ikenai. ✡ 9 Iei mine esap wor inetin me wisen chon ewe ainangen Lefi fanü me lein ekewe ainangen Israel. Iwe, ewe Samol mi Lapalap i wiser, usun a fen pwon ngeniir.)

10 “Iwe, üa nonom won ewe chuk lon ükükün

✡ **10:6:** Num 20.28; 33.38 ✡ **10:8:** Num 3.5-8

faik rän me faik pwin, usun ewe aeuin fansoun. Iwe, ewe Samol mi Lapalap a pwal aüselingaei lon ei fansoun o tipeeu ngeniei pwe esap arosakemiila. ✡ 11 Mürin, ewe Samol mi Lapalap a üreniei, ‘Kopwe feila o emwenala ekewe aramas, pwe repwe tolong o fanüeni ewe fanü üa fen pwon fän akapel ngeni ar kewe lewo pwe üpwe ngeniir.’ ”

An Kot mochen ngeni chon Israel 10.12-22

12 “Iwe, ämi chon Israel, met ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot a mochen pwe oupwe föri? A chök mochen pwe oupwe meniniti i o föri meinisin mine a allük ngenikemi. Oupwe echeni o angang ngeni seni unusen lelukemi me unusen ngünümi. 13 Iwe, oupwe aleasochisi än ewe Samol mi Lapalap allük me pwüüng üa allük ngenikemi lon ei rän pwe oupwe feiöch. 14 Ewe läng mi fokun tekia pwal fanüfan me masouan meinisin än ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot. 15 Nge ewe Samol mi Lapalap a pwapwaäsini le echeni ämi kewe lewo o afilikemi me lein chon ekewe mwü meinisin, pun ämi mwirimwirir, usun a fis tori ikenai. 16 Iei mine oupwe limeti lelukemi, nge ousap chüen tipeförea. 17 Pun ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot, i eman Kot mi tekia seni ekewe kot me ekewe samol meinisin, eman Kot mi tekia o manaman pwal eniwokus, esap lifilifil aramas, esap pwal angei lifangen amichimich. ✡ 18 A eäni pwüng ngeni ekewe mi mäsen me fefin mi mä pwülüer, a pwal tongei ekewe chon ekis, a amongöniir o

✡ **10:10:** Eks 34.28 ✡ **10:17:** 1.Tim 6.15; Pwär 17.14; 19.16; Föf 10.34; Rom 2.11; Kal 2.6; Ef 6.9

öüföüfeer. 19 Iei mine oupwe tongei ekewe chon
ekis, pun oua piin wasöla lon ewe fanü Isip. 20 Iwe,
oupwe meniniti ewe Samol mi Lapalap ämi we
Kot, oupwe angang ngeni o fitipacheiti, oupwe
chök eäni itan le pwon. 21 Iwe, oupwe mwareiti i
chök. I ämi we Kot mi föri fän itemi ekei mettoch mi
manaman o eniwokus mesemi ra küneer. 22 Iwe,
lupwen ämi kewe lewo ra feila Isip, ra chök ükükün
fik aramas. Nge ikenai ewe Samol mi Lapalap a
achomongakemiila, pwe oua chomong usun chök
ekewe füün läng." ✡

11

Kot a tekia
11.1-7

1 "Iwe, oupwe echeni ewe Samol mi Lapalap
ämi we Kot o aleasochisi an akot, an öüröür, an
kewe allük me pwüüng iteiten fansoun meinisin.
2 Ikenai oupwe chechemeni pwe sap nöümi kewe
mi küna ika mefi än ewe Samol mi Lapalap emirit,
pwe ämi. Oua küna an tekia me pöün mi manaman
o aköüpöü. 3 Iwe, oua küna an kewe manaman me
an kewe föför a föriir me lon Isip ngeni Farao ewe
kingen Isip me unusen fanüan. ✡ 4 Oua pwal küna
mine a föri ngeni ewe mwichen sounfiun Isip,
ngeni nöür oris me war woken, usun an amop-
uretiu lon ewe Setipar, lupwen ra tapwerikemi,
pwal usun än ewe Samol mi Lapalap a aroserela.
✡ 5 Iwe, oua silei mine a föri ngenikemi me lon
ewe fanüapö tori oua feito lon ei leni, 6 pwal mine
a föri ngeni Tatan me Apiram nöün Eliap kewe

✡ **10:22:** Ken 46.27; Ken 15.5; 22.17 ✡ **11:3:** Eks 7.8–12.13
✡ **11:4:** Eks 14.28

mwän seni ewe ainangen Rupen. Oua küna usun ewe pwül a sangfesen o oromirela fän mesen chon Israel meinisin fiti chon leimwer, pwal imwer imw mangaku, nöür chon angang me nöür man meinisin mi nom rer. ✡ 7 Iwe, oua püsin küna ren mesemi ekei föför mi manaman meinisin ewe Samol mi Lapalap a föri.”

Ekewe feiöch seni ewe fanüen pwon 11.8-32

8 “Iwe, oupwe aleasochisi ekewe allük üa allük ngenikemi ikenai, pwe oupwe pöchökül le feila pekilan ewe chanpupu Jortan o tolong lon ewe fanü oupwe le pwerelong lon pwe oupwe fanüeni. 9 Iwe, ren ämi aleasochisi ekewe allük, oupwe pwal manauatam lon ewe fanü ewe Samol mi Lapalap a pwon fän akapel ngeni ämi kewe lewo pwe epwe ngeniir me mwirimwirir, ewe fanü mi pwülüöch o fanüeräs. 10 Pun ewe fanü oupwe le tolong lon pwe oupwe fanüeni esap usun ewe fanü Isip oua towu seni. Ikenan oua angang weires le fotuki föün irä o föri warawar, pwe koluk epwe puwu ngeniir, usun eman a föri ngeni eu tanipin iasai. 11 Nge ewe fanü oupwe le pwerelong lon pwe oupwe fanüeni eu fanüen chukuchukutä me lemol mi chöchön ren üt seni läng, 12 pwal eu fanü ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot a tümwünü. Iwe, mesan a nenengeni ewe fanü seni lepoputän eu ier tori lesopolan.

13 Iwe, are oua aleasochisi ekewe allük üa allük ngenikemi ikenai, pwe oupwe echeni ewe Samol

✡ **11:6:** Num 16.31-32

mi Lapalap ämi we Kot o angang ngeni seni unusen lelukemi me unusen ngünümi, 14 i epwe fang ngenikemi üt fän iten fanüemi lon fansoun öch, epwe ngenikemi ewe ütten leefen me ütten leräs, pwe oupwe tongeni ionalong kiniemi föün wiich me föün wain me ämi föün olif, pwe epwe wor ämi apüra. 15 Iwe, epwe apwükü fetil lon ämi tanipi fän iten nöümi pwiin kow, nge ämi oupwe mongö o mötüla. 16 Oupwe afälikemi pwe ousap tupula o tokola ren ämi angang ngeni pwal ekoch kot o fel ngeniir. 17 Iwe, are oupwe föri iei usun, ewe Samol mi Lapalap epwe song ngenikemi. Epwe apüngala läng pwe esap püng üt, nge ewe fanü esap ua. Mürin oupwe müttir rosola seni ewe fanü mi mürina, ewe Samol mi Lapalap epwe ngenikemi. ✡

18 Iei mine oupwe atolonga ai kei kapas lon lelukemi pwal lon ämi ekiek. Oupwe fötiretä won pöümi pwe eu pisekin achem, oupwe pwal fötiretä won chamwemi. 19 Iwe, oupwe aiti ngeni nöümi kewe ekei kapas, oupwe fos usur lupwen oua mot lon imwemi pwal lupwen oua fetal won al, lupwen oua konola pwal lupwen oua pwätä. 20 Oupwe makeretä won penkasamen imwemi pwal won asamalapen ämi kewe telinimw, ✡ 21 pwe ränin manauemi me ränin manauen nöümi repwe chomongola me lon ewe fanü ewe Samol mi Lapalap a pwon fän akapel ngeni ämi kewe lewo pwe epwe ngeniir lon ükükün fansoun läng a nom asen fanüfan. 22 Iwe, are oua achocho le föri pwüngün ekei allük meinisin üa allük ngenikemi pwe oupwe apwönüretä, are

✡ **11:17:** Lif 26.3-5; Tut 7.12-16; 28.1-14 ✡ **11:20:** Tut 6.6-9

oua echeni ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot
o föri meinisin mine a allük ngenikemi, are oua
pwal fitipacheiti, 23 mürin ewe Samol mi Lapalap
epwe asüela me mwemi chon ekei mwü meinisin,
oupwe pwal fanüeni fanüen chon ekewe mwü mi
watte o pöchökül senikemi. 24 Ekewe leni meinisin
ia pechemi repwe ipwelong ie epwe fanüemi. Iwe,
kiännin fanüemi epwe seni ewe fanüapö mi nom
ör tori ewe chuk Lepanon mi nom efeng, pwal
seni ewe chanpupu Oifrat mi nom ötiu tori ewe
matau watte mi nom lotou. 25 Iwe, esap wor eman
aramas epwe tongeni ü ngenikemi. Ewe Samol mi
Lapalap epwe föri pwe oupwe eu minen eniwokus
me eniweniw ngeni chon ewe fanü meinisin ia
oupwe ipwelong ie, usun a fen pwon ngenikemi.
✡

26 Nengeni, ikenai üa anomu mwemi feiöch me
anümamau. 27 Oupwe feiöch are oua aleasochisi än
ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot kewe allük üa
ngenikemi ikenai. 28 Nge oupwe anümamau, are
oua aleasolap ngeni än ewe Samol mi Lapalap ämi
we Kot kewe allük, are oua tok seni ekei allük üa
ngenikemi ikenai o fel ngeni pwal ekoch kot ousap
sileer me lom. 29 Iwe, lupwen ewe Samol mi La-
palap ämi we Kot epwe emwenikemiilong lon ewe
fanü oupwe le pwerelong lon pwe oupwe fanüeni,
oupwe apasa ewe kapasen feiöch seni won ewe
chuk Kerisim, nge ewe kapasen anümamau seni
won ewe chuk Epal. ✡ 30 (Ekei chuk ra nom peki-
lan ewe chanpupu Jortan lotoun ewe al sasape
ngeni epiläng lon fanüen chon Kanaan mi nonom

✡ **11:25:** Jos 1.3-5 ✡ **11:29:** Tut 27.11-14; Jos 8.33-35

lon Arapa awenewenen Kilkal ünükün ewe irä ook
mi nom lon More.) 31 Ämi oupwe le feila pekilan
ewe chanpupu Jortan, pwe oupwe fanüeni ewe
fanü ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot epwe
ngenikemi. Iwe, lupwen oupwe fanüeni o nonom
lon, 32 oupwe tümwünüöchü le apwönüetä ekewe
allük me pwüüng meinisin üa ngenikemi ikenai.”

12

Epwe wor eu chök lenien fel
12.1-28

1 “Ikkei ekewe allük me pwüüng oupwe
tümwünüöchü le apwönüetä lon ränin manauemi
meinisin me lon ewe fanü ewe Samol mi Lapalap
än ämi kewe lewo we Kot a ngenikemi pwe
fanüemi. 2 Iwe, ekewe fanü oupwe angei seni
chon ekewe mwü, oupwe fokun ataela me lon
ekewe leni meinisin ia ekewe aramas ra fel
ngeni ar kewe kot ie, won ekewe chukutekia
me won ekewe chukutekison, pwal fän iteiten irä
mi muresires. 3 Oupwe amökkätiu ar kewe rongen
asor, oupwe atatakisi ar kewe ür mi pin o kenala
ar kewe uluulun ewe anüfefin Asera. Oupwe pwal
pöküetiu ar kewe uluulun anümwäl liosun ar kewe
kot o amoola iter seni lon ewe leni. ✡ 4 Ousap fel
ngeni ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot usun
ekei aramas ra fel ngeni ar kewe kot. 5 Nge oupwe
feila ngeni ewe chök leni ewe Samol mi Lapalap
ämi we Kot epwe filätä seni lein fanüen ämi kewe
ainang meinisin, pwe aramas repwe fel ngeni ie,
epwe pwal föri pwe lenian. Ikenan oupwe feila

✡ **12:3:** Tut 7.5

ie, 6 ikenan oupwe pwal uwala ämi asoren kek
me ämi kewe sokopaten asor, ämi eu leengol me
ämi kewe asor oua fang, ämi asoren pwon me
asor seni püsin letipemi, pwal ekewe mweinöün
nöümi pwiin kow me sip. 7 Iwe, ikenan oupwe
mongö me fän mesen ewe Samol mi Lapalap ämi
we Kot, oupwe pwal pwapwa me chon leimwemi
ren meinisin mine oupwe föri, pun ewe Samol
mi Lapalap ämi we Kot a afeiöchükemi. 8 Iwe,
ousap föri usun mine oua föri me lom. Pun tori
ikenai iteiten eman me eman a chök föri mine a
pwüng me ren. 9 Pun ousamwo tori ewe lenien
asösö, ewe fanü ewe Samol mi Lapalap epwe
ngenikemi pwe fanüemi. 10 Nge lupwen oupwe
pwerela pekilan ewe chanpupu Jortan o nonom
lon ewe fanü ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot
epwe ngenikemi pwe fanüemi, lupwen epwe pwal
asösöükemi seni chon oputakemi mi nom ünükümi,
pwe oupwe nonom lon fän kinamwe, 11 oupwe
uwato meinisin mine üa allük ngenikemi ren ewe
leni ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot epwe filätä
pwe aramas repwe fel ngeni ie. Oupwe uwato
ämi asoren kek me ämi kewe sokopaten asor,
ämi eu leengol me ämi kewe asor oua fang, ämi
asoren pwon meinisin oua pwonei ngeni ewe
Samol mi Lapalap. 12 Iwe, oupwe pwapwa fän
mesen ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot, ämi me
nöümi mwän me nöümi fefin, nöümi chon angang
mwän me chon angang fefin, pwal ekewe mwän
seni ewe ainangen Lefi mi nom lon ämi kewe
telinimw, pun esap wor fanüer me wiser remi.
13 Oupwe afälikemi pwe ousap eäni ämi asor lon
iteiten leni oua sani. 14 Nge oupwe chök eäni lon

ewe leni ewe Samol mi Lapalap epwe filätä seni lein fanüen ämi kewe ainang. Ikenan oupwe eäni ämi kewe asoren kek, ikenan oupwe pwal föri meinisin mine üa allük ngenikemi.

15 Nge oua tongeni niela man o ochoch fituker ekis meinisin me lon ämi kewe telinimw ükükün ämi mochen, pwal ükükün än ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot a afeiöchukemi. Chokewe mi limengau me chokewe mi limöch repwe tongeni mongö, usun ra ochoch chia ika sokun chia itan kasele. 16 Nge ousap fokun ünümi ewe cha, pwe oupwe ninätiu lepwül usun koluk. ✡ 17 Iwe, ousap mongö ewe eu leengolun kiniemi föün wiich ika ünümi ewe eu leengolun ünümemi wain ika eäni ewe eu leengolun ämi apüra lon ämi kewe telinimw. Ousap pwal ochoch mweinöün nöumi pwiin kow ika sip. Ousap ochoch ämi asoren pwon oua pwon won, ika ämi asor seni püsin letipemi, ika ekewe sokopaten asor oua fang. 18 Nge oupwe mongö ekei asor fän mesen ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot lon ewe leni a filätä, ämi me nöümi mwän me nöümi fefin, nöümi chon angang mwän me chon angang fefin, pwal ekewe mwän seni ewe ainangen Lefi mi nom lon ämi kewe telinimw. Iwe, oupwe pwapwa fän mesen ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot ren meinisin mine oua föri. 19 Nge oupwe afälikemi pwe ousap manlükala ekewe mwän seni ewe ainangen Lefi lon ükükün ränin manauemi won fanüemi.

20 Iwe, lupwen ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot epwe awatteloi fanüemi usun a fen pwon

✡ **12:16:** Ken 9.4; Lif 7.26-27; 17.10-14; 19.26; Tut 15.23

ngenikemi, nge oua mochen ochoch fituk, pokiten oua mwäräkich won fituk, oupwe tongeni ochoch fituk ükükün ämi mochen. 21 Are ewe leni, ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot epwe filätä pwe aramas repwe fel ngeni ie, a kon toau senikemi, oua tongeni niela eman man seni nöümi pwiin kow ika sip ewe Samol mi Lapalap a ngenikemi. Iwe, oua tongeni ochoch ewe fituk me lon ämi kewe telinimw ükükün ämi mochen, usun üa fen allük ngenikemi. 22 Usun oua ochoch chia ika sokun chia itan kasele, iei usun oupwe pwal tongeni ochoch ei fituk. Iwe, chokewe mi limengau pwal chokewe mi limöch ra tongeni ochoch. 23 Nge ousap fokun ünümi ewe cha, pun manau a nom lon cha. Iei mine ousap tongeni eni ewe manau mi nom lon ewe fituk. 24 Ousap ünümi ewe cha, nge oupwe ninätiu lepwül usun koluk. ✡ 25 Iwe, ousap ünümi, pwe ämi me mwirimwirimi kana oupwe feiöch, pokiten oua föri mine a pwüng me fän mesen ewe Samol mi Lapalap. 26 Nge ekewe mettoch mi pin oua wisen eäni asor, pwal ämi kewe asoren pwon oupwe uweerela lon ewe leni ewe Samol mi Lapalap a filätä. 27 Iwe, oupwe eäni ämi asoren kek, ewe fituk me ewe cha won ewe rongen asor än ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot. Oupwe pwal eäni ekewe asor oua tongeni ochoch fituker, nge chan ekewe mönün asor epwe ninitiu won ewe rongen asor än ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot. 28 Iwe, oupwe fokun aleasochisi ekei kapas meinisin üa allük ngenikemi, pwe oupwe feiöch ämi me mwirimwirimi kana tori feilfeilachök, pokiten oua föri mine a mürina o pwüng me fän

✡ **12:24:** Lif 17.10-14

mesen ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot.”

Kapasen fön usun fel ngeni anümwäl 12.29-13.18

29 “Iwe, ewe Samol mi Lapalap epwe arosala
chon ekewe mwü me mwemi, chokewe oupwe
angei seniir fanüer pwe oupwe fanüeni o nonom
lon. 30 Mürin ar rosola oupwe afälikemi pwe ousap
tup ren ämi apirüür, ousap pwal ais usun ar kewe
kot o apasa: Ifa lapalapen än chon ekei mwü fel
ngeni ar kewe kot? Pun äm aipwe pwal föri ina
usun. 31 Ousap fokun fel ngeni ewe Samol mi
Lapalap ämi we Kot usun ir ra fel ngeni ar kewe
kot. Pun lon ar fel ngeni ar kewe kot ra föri sokun
föför mi anioput ewe Samol mi Lapalap a oput.
Ra fen mwo nge keni nöür ät me nengin ngeni
ar kewe kot. 32 Iwe, oupwe tümwünüöchü le föri
meinisin mine üa allük ngenikemi. Ousap apacha
och ngeni ika angei och seni. ✡

13

1 Iwe, are eman soufos ika eman soutan a ütä me
leimi o pwäri ngenikemi pwe epwe fis eu asisil ika
manaman, 2 are ewe asisil ika manaman a kapas
usun a fis, nge mürin a pwal apasa: Ousipwe fel
ngeni pwal ekoch kot o angang ngeniir, sokun kot
ousap sileer me mwan, 3 ousap aüselinga än ewe
soufos ika ewe soutan kapas. Pun ewe Samol mi
Lapalap ämi we Kot a sotunikemi pwe epwe silei
ika oua echeni i seni unusen lelukemi me unusen
ngünümi. 4 Oupwe fetalla mürin ewe Samol mi
Lapalap ämi we Kot o meniniti, oupwe apwönüetä

✡ **12:32:** Tut 4.2; Pwär 22.18-19

an kewe allük o aleasochisi alon, oupwe pwal fel
ngeni o fitipacheiti. 5 Nge ewe soufos ika soutan
epwe ninnila, pun a aiti ngenikemi pwe oupwe
ü ngeni ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot mi
emwenikemiiwu seni ewe fanü Isip o angasakemi
seni ewe leni ia ra nöünikemi amanau ie. A pwal
sotuni le atokakemi seni mine ewe Samol mi La-
palap ämi we Kot a allük ngenikemi pwe oupwe
föri. Iei usun oupwe atowu ewe mi ngau seni
lefilemi.
6 Iwe, are wesewesen pwiüm ika püsin noum
mwän ika noum fefin ika püsin pwülüom ka fokun
tongei, ika chiechiom ka fokun aücheani epwe
atupuk lemonomon o apasa: Ousipwe feila o fel
ngeni pwal ekoch kot, sokun kot en ika om kewe
lewo ousap sileer me mwan, 7 ekewe kot än ekewe
aramas mi nom unukum, ese lifilifil ika ra kan
ngonuk ika ra toau senuk, seni lesopun ewe fanü
tori pwal lesopun, 8 kosap tupula ren ika aüselinga.
Iwe, kosap fokun tongei ika ächika ewe aramas,
kosap pwal tukumala an kapas. 9 Nge kopwe
fokun niela. En kopwe akomwen monei ngeni
fau, mürin ekewe aramas meinisin repwe monei
ngeni fau. 10 Kopwe monei ngeni fau pwe epwe
mäla, pun a ekiekin atokokola seni ewe Samol mi
Lapalap om we Kot, ewe mi emwenukowu seni
ewe fanü Isip o angasok seni ewe leni ia ra nöünuk
amanau ie. 11 Mürin, chon Israel meinisin repwe
rong usun o niuokus, pwe esap chüen wor eman
me leimi epwe föri ei sokun föföringau.
12 Iwe, are oua rongorong usun eu lein ämi kewe
telinimw ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot epwe
ngenikemi pwe oupwe imweimw lon, 13 pwe ara-

masingau seni leimi ra fetalfeil lein aramasen ewe telinimw o atokerela ren ar apasa: Ousipwe feila o fel ngeni pwal ekoch kot, sokun kot ämi ousap sileer me mwan, 14 mürin oupwe achocho le kütta o akais pwüngün ei pworaus. Nge are a let o pwüng pwe ei föför mi anioput a fis leimi, 15 oupwe fokun niela chon ewe telinimw ren ketilas. Oupwe ataela unusen ewe telinimw o niela chon pwal mönün lon ren ketilas. 16 Iwe, oupwe ionifengeni me lukalapen ewe telinimw pisekin lon meinisin o kenala ewe telinimw fiti pisekin meinisin, pwe eu asoren kek mi unus ngeni ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot. Ewe telinimw epwe chök eu ioien pipi, nge esap fokun kaüsefälitä. 17 Ousap amwöchü och me lein ekewe mettoch oupwe kenala, pwe ewe Samol mi Lapalap epwe emwen seni an song mi watte o ümööümöch ngenikemi. Iwe, epwe pwal tongeekemi o achomongakemi, usun a fen pwon fän akapel ngeni ämi kewe lewo, 18 are oua aleasochisi alon ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot o tümwünü an kewe allük meinisin üa allük ngenikemi ikenai, are oua pwal föri mine a pwüng fän mesan."

14

Mine chon Israel resap tongeni föri lon ar letipeta
14.1-2
(Lif 11.1-47)

1 "Iwe, ämi nöün ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot. Iei mine ousap nekelekelei inisimi ika reipöpöla möküremi, lupwen oua letipeta ren

eman mi mäla. ✡ 2 Pun ämi eu mwichen aramas
mi pin fän iten ewe Samol mi Lapalap ämi we
Kot. I a afilikemi me lein ekewe mwichen aramas
meinisin mi nom won fanüfan, pwe oupwe nöün
aramas." ✡

Man mi limöch me limengau 14.3-21

3 "Iwe, ousap ochoch man mi anioput me ren
ewe Samol mi Lapalap. 4 Ikkei ekewe man oua
tongeni ochoch: Kow, sip me kuuch, 5 chia me
sokopaten chia iter kasele me ropak, kuuch mi
mwacho, pwal sokun kuuch mi mwacho itan
ipeks, ewe man itan antelop me sip mi nom won
chuk. 6 Iteiten man meinisin mi keang kün pacha-
pacher, ra pwal lülüsefäli ener, oupwe ochoch.
7 Nge seni me lein ekewe man mi lülüsefäli ener
ika keang kün pachapacher ousap ochoch: kamel,
üsangi, ewe man itan pacher mi nom won achau.
Pokiten ra lülüsefäli ener, nge esap keang kün
pachapacher, repwe limengau ngenikemi. 8 Iwe,
ewe pik epwe pwal limengau ngenikemi, pokiten
a keang kün pachapachan, nge esap lülüsefäli
anan. Ousap ochoch fituker, ousap pwal atapa
ekewe man, lupwen ra mäla.

9 Iwe, ekewe ik meinisin mi nom lon koluk ika
leset a wor ililir me töröüner oua tongeni mongö.
10 Nge ekewe mönümanau meinisin esap wor ililir
me töröüner ousap mongö, pun repwe limengau
ngenikemi.

11 Oua tongeni ochoch machang meinisin mi
limöch. 12 Nge ikkei ir ekewe machang ousap

✡ **14:1:** Lif 19.28; 21.5 ✡ **14:2:** Eks 19.5-6; Tut 4.20; 7.6; 26.18; Tit 2.14; 1.Pet 2.9

ochoch: Ikel me sokopaten ikel iter wolcher me osprei, 13 ekewe machang iter pusar me sokopaten machang iter falkon, 14 iteiten sokopaten ängä, 15 ewe machang itan ostrich, kawakawen lepwin, nipöüwanei me sokopaten kawakaw, 16 kükün fukürо me watten fukürо, niaüpinik, 17 ekewe machang iter pelikan, karion, wolcher me kormoran mi usun chök niwanök, 18 öröpwech pwal sokopaten örö, ewe machang itan hupo me pöüte. 19 Iwe, ekewe kükün man meinisin mi äkkäs repwe limengau ngenikemi. Ousap fokun ocheer. 20 Nge ekewe kükün man mi limöch oua tongeni ocheer meinisin.

21 Iwe, ousap ochoch man mi püsin mäla. Oua tongeni ngeni ewe chon ekis mi nom lon ämi kewe telinimw pwe ochan. Oua pwal tongeni amömö ngeni eman chon siamü. Pun ämi eu mwichen aramas mi pin fän iten ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot.

Iwe, ousap kukuw eman apanen kuuch lon chönün oupwun ewe inelap." ✡

Allük usun ewe eu leengol 14.22-29

22 "Iwe, oupwe aimwüela eu leengolun uän fotämi irä meinisin iteiten ier. 23 Mürin oupwe feila ren ewe leni ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot epwe filätä pwe aramas repwe fel ngeni ie. Ikenan oupwe mongö ewe eu leengolun uän fotämi wiich o ünümi ewe eu leengolun ünümemi wain. Oupwe pwal eäni ewe eu leengolun ämi apüra o ochei mweinöün nöümi kow me sip fän

✡ **14:21:** Eks 23.19; 34.26

mesan. Iei usun oupwe kaiö pwe oupwe meniniti
ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot iteiten fan-
soun. 24 Iwe, lupwen ewe Samol mi Lapalap a
afeiöchükemi, nge esap ki ngenikemi le uwala ämi
eu leengol ren ewe leni ewe Samol mi Lapalap ämi
we Kot epwe filätä pwe aramas repwe fel ngeni
ie, pun a kon toau senikemi, nge ewe al a kon
langatam ngenikemi, 25 mürin oupwe akasiwili
ewe eu leengol ngeni moni. Iwe, oupwe angei ewe
moni o uwala ren ewe leni ewe Samol mi Lapalap
ämi we Kot epwe filätä. 26 Ikenan oupwe kamö
won ewe moni ngeni mine oua mochen. Oua ton-
geni kamö kow ika sip ika wain ika sokopaten mi-
nen ün ika mine oua chök mwoneiti. Iwe, oupwe
mongö o pwapwa ikenan fän mesen ewe Samol
mi Lapalap ämi we Kot, ämi me chon leimwemi.
27 Nge ousap manlükala chon ewe ainangen Lefi
mi nom lon ämi kewe telinimw, pun esap wor
fanüer me wiser leimi.

28 Iwe, amüchülan iteiten ülüngat ier oupwe
uwato ämi kewe eu leengol meinisin seni uän
fotämi irä lon ewe chök ier o iseis lon ämi kewe
telinimw. 29 Ei mongö epwe fän iten chon ewe
ainangen Lefi, pun esap wor fanüer me wiser
leimi. Epwe pwal fän iten ekewe chon ekis, ekewe
mi mäsen me ekewe fefin mi mä pwülüer mi nom
lon ämi kewe telinimiw. Repwe feito o mongö
tori repwe möt. Are oua föri iei usun, ewe Samol
mi Lapalap ämi we Kot epwe afeiöchü angangen
pöümi meinisin." ✡

✡ **14:29:** Lif 27.30-33; Num 18.21

15

Ewe ierin musala
15.1-11
(Lif 25.1-7)

1 “Iwe, amüchülan iteiten fisu ier oupwe
amusala än aramas liwinimang ngenikemi.
2 Nge iei usun lapalapen ämi amusala: Ewe
chon mwütätä liwinimang epwe amusa mine
a ngeni chon arun. Esap fokun echimwa seni
pwin we chon Israel ewe liwinimang, pun a tori
ewe fansoun ewe Samol mi Lapalap a filätä pwe
aramas repwe amusala liwinimang. 3 Iwe, oua
tongeni echimwa seni eman chon ekis pwe epwe
ngenikemi an liwinimang. Nge meinisin mine
pwimi kewe chon Israel ra angei senikemi oupwe
amusala. 4 Ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot
epwe afeiöchükemi lon ewe fanü epwe ngenikemi
pwe oupwe fanüeni. Esap wor eman epwe
wöüngau leimi, 5 are oupwe chök aleasochisi alon
ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot o tümwünüöchü
le apwönüetä ekei allük meinisin üa ngenikemi
ikenai. 6 Lupwen ewe Samol mi Lapalap ämi we
Kot epwe afeiöchükemi usun a pwon ngenikemi,
oupwe mwütätä pisek ngeni chomong mwü, nge
ämi ousap paaro seniir, oupwe pwal nemenem
won chomong mwü, nge ir resap nemenem womi.

7 Iwe, are mi wor eman pwimi mi wöüngau lon
ämi kewe telinimw mi nom lon ewe fanü ewe
Samol mi Lapalap ämi we Kot epwe ngenikemi,
ousap apöchöküla lelukemi are kichingau ngeni.
8 Nge oupwe suki pöümi ngeni pwimi we o mwüt
ngeni ükükün mine a tüngor, ese lifilifil met an

osupwang. ✡ 9 Oupwe afälikemi pwe esap wor
ekiek mi ngau lon lelukemi, pwe oua apasa: A
arap ewe afisuen ier, ewe ierin musala. Ousap
pwal wowongau ngeni pwimi we mi wöüngau
pwe ousap ngeni och. Pun pwimi epwe siö
ngeni ewe Samol mi Lapalap o aturukemi, nge
ämi oupwe tipis ren. 10 Iwe, oupwe kichiöch le
fang ngeni pwimi we, nge ousap ekipwichi lon
lelukemi, lupwen oua fang ngeni och. Pun are
oua kichiöch, ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot
epwe afeiöchükemi lon ämi angang meinisin, pwal
lon meinisin mine oua popuetä le föri. 11 Pun
epwe wor chon wöüngau lon ewe fanü fansoun
meinisin. Iei mine üa allük ngenikemi pwe oupwe
fokun suki pöümi ngeni pwimi kewe mi osupwang
o wöüngau lon ewe fanü." ✡

Mine repwe föri ngeni chon angang ra nöüniir amanau
15.12-18
(Eks 21.1-11)

12 "Iwe, are eman a amömö ngenikemi eman re
Ipru ika eman fin Ipru, epwe angang ngenikemi
ükükün wonu ier, nge lon afisuen ier oupwe an-
gasala. 13 Lupwen oupwe angasala, ousap afeiloi
fän an asöülapö. 14 Nge oupwe fangemong ngeni
sip seni nöümi pwiin sip, wiich seni ämi lenien
wichiwich umwun wiich, pwal wain seni ämi le-
nien üchüch föün wain. Iwe, oupwe ngeni seni
mine ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot a afeiöchü
ngenikemi. 15 Oupwe chechemeni pwe ra piin
nöünikemi amanau me lon ewe fanü Isip, nge ewe

✡ **15:8:** Lif 25.35 ✡ **15:11:** Mat 26.11; Mark 14.7; Joh 12.8

Samol mi Lapalap ämi we Kot a angasakemi. Iei
mine üa ngenikemi ei allük ikenai. 16 Nge are
ewe chon angang mwän epwe ürenikemi pwe esap
mochen feila senikemi, pun a tongeekemi me
ämi famili pokiten a tiueöch me remi, 17 mürin
oupwe angei efoch pwangapwang o pwangeni
selingan appwere ngeni asamalapen imwemi.
Iwe, oupwe nöüni amanau lon ränin manauan
meinisin. Oupwe pwal föri iei usun ngeni nöümi
chon angang fefin. 18 Iwe, lupwen oua angasala
ewe chon angang pwe epwe feila senikemi, ousap
weires ren. Pun ükükün mine oua liwini ngeni,
lupwen a angang ngenikemi wonu ier, a chök
ükükün esopun liwinin eman chon angang mi mö.
Mürin, ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot epwe
afeiöchükemi lon meinisin mine oupwe föri." ✡

Apinipinin ekewe mweinöün man 15.19-23

19 "Iwe, ekewe ätemwänin mweinöü meinisin
seni nöümi pwiin kow me sip oupwe apini fän
iten ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot. Ousap
nöüni le angang ekewe mweinöün nöümi kow,
ousap pwal fichi ülöülen mweinöün nöümi sip.
✡ 20 Iwe, ämi me chon leimwemi oupwe ochei
ekewe mweinöün man iteiten ier me fän mesen
ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot lon ewe leni
epwe filätä. 21 Nge are a wor terin, are a mwok
ika chun ika a wor och sokun terin mi ngau, ousap
eäni asor ngeni ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot.
22 Oupwe chök ochei me lon ämi kewe telinimw.
Chokewe mi limengau me chokewe mi limöch ra

✡ **15:18:** Lif 25.39-46 ✡ **15:19:** Eks 13.12

tongeni ochoch seni, usun ämi ochoch chia ika sokun chia itan kasele. 23 Nge ousap chök ünümi chan ewe man, pwe oupwe ninätiu lepwül usun koluk." ✡

16

Ekewe ülüngat chulap mi kefilitä 16.1-17 (Eks 12.1-20)

1 "Iwe, oupwe chechemeni ewe maram Apip, pwe oupwe föri ewe Pasofer fän iten ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot. Pun lon ewe maram Apip ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot a emwenikemiiwu lepwin seni ewe fanü Isip. 2 Oupwe feila o eäni asor ewe mönün Pasofer seni nöümi pwiin sip ika kow ngeni ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot me lon ewe leni i epwe filätä pwe aramas repwe fel ngeni ie. 3 Ousap mongö pilawa mi wor iis lon fitifengen me ewe mönün Pasofer. Iwe, lon ükükün fisu rän oupwe mongö pilawa esap wor iis lon, usun oua föri, lupwen oua sü seni ewe fanü Isip fän tawat. Oupwe mongö ei pilawa mi iteni pilawan riaföü lon ränin manauemi meinisin, pwe oupwe chechemeni ewe rän oua towu seni lon ewe fanü Isip. 4 Iwe, esap wor pilawa mi wor iis lon epwe pwä remi lon leniemi meinisin lon ükükün fisu rän. Ousap fokun likiti och lusun seni fituken ewe mönün asor oua eäni lon pwinin ewe aeuin rän tori lesosor. 5 Ousap tongeni eäni asor ewe mönün Pasofer lon ämi kewe telinimw ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot epwe ngenikemi.

✡ **15:23:** Ken 9.4; Lif 7.26-27; 17.10-14; 19.26; Tut 12.16,23

6 Nge oupwe eäni asor ewe mönün Pasofer lon ewe
chök leni ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot epwe
filätä pwe aramas repwe fel ngeni ie. Oupwe eäni
ewe asor lekuniol, lupwen akkar a tuputiu, pun
lon ei fansoun oua towu seni Isip. 7 Oupwe kukuw
ewe mönün Pasofer o ochoch me lon ewe leni
ewe Samol mi Lapalap epwe filätä. Nge lesosor
oupwe liwiniti imwemi. 8 Iwe, lon ükükün wonu
rän oupwe mongö pilawa esap wor iis lon. Nge
lon afisuen rän epwe fis eu mwich mi pin fän iten
ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot. Ousap föri och
angang lon ewe rän. ✡
9 Iwe, oupwe aleani fisu wiik seni ewe fansoun
ekärän aeuin ämi pökü ekewe irän wiich. 10 Mürin
oupwe föri ewe chulapen wiik ngeni ewe Samol
mi Lapalap ämi we Kot ren ämi eäni asor seni
püsin letipemi ükükün mine ewe Samol mi La-
palap ämi we Kot a afeiöchü ngenikemi. 11 Iwe,
oupwe pwapwa me fän mesen ewe Samol mi La-
palap ämi we Kot lon ewe leni epwe filätä pwe
aramas repwe fel ngeni ie, ämi me nöümi mwän
me fefin, nöümi chon angang mwän me chon
angang fefin, pwal chon ewe ainangen Lefi mi
nom lon ämi kewe telinimw, ekewe chon ekis,
ekewe mi mäsen me ekewe fefin mi mä pwülüer
ra nom leimi. 12 Oupwe chechemeni pwe ra
piin nöünikemi amanau me lon Isip. Iwe, oupwe
tümwünüöchü le apwönüetä ekei allük. ✡
13 Mürin ämi ionalong föün wiich seni ewe lenien
wichiwich me wain seni ewe lenien üchüch oupwe
pwal föri ewe chulapen likachoch lon ükükün fisu

✡ **16:8:** Eks 12.1-20; Lif 23.5-8; Num 28.16-25 ✡ **16:12:** Lif 23.15-21; Num 28.26-31

rän. 14 Oupwe pwapwa lon ämi chulap, ämi me
nöümi mwän me fefin, nöümi chon angang mwän
me chon angang fefin, pwal chon ewe ainangen
Lefi, ekewe chon ekis, ekewe mi mäsen me ekewe
fefin mi mä pwülüer ra nom lon ämi kewe telin-
imw. 15 Iwe, lon ükükün fisu rän oupwe föri ewe
chulap ngeni ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot
lon ewe leni i epwe filätä. Oupwe fokun pwapwa,
pun ewe Samol mi Lapalap epwe afeiöchü uän
fotämi irä me angangen pöümi meinisin. ✡
16 Iwe, fän ülüngat lon eu ier nöümi mwän mein-
isin repwe feito o fel ngeni ewe Samol mi Lapalap
ämi we Kot lon ewe leni i epwe filätä. Repwe
feito ren ewe chulapen mongö pilawa esap wor iis
lon, ren ewe chulapen wiik me ewe chulapen lika-
choch. Iwe, resap tongeni feito fän ar asöülapö.
17 Iteiten eman me eman mwän epwe fang usun
an tufich ükükün mine ewe Samol mi Lapalap ämi
we Kot a afeiöchü ngeni.”

Usun angangen kapwüng 16.18-17.13

18 “Iwe, oupwe afili soukapwüng me nöüwis
ükükün ekewe ainang lon ämi kewe telinimw
meinisin ewe Samol mi Lapalap epwe ngenikemi.
Repwe eäni kapwüng ngeni ekewe aramas fän
pwüng. 19 Ousap sorei mine a pwüng, ousap pwal
lifilifil aramas. Ousap angei lifangen amichimich,
pun ei sokun lifang a achuna mesen chon mirit,
pwe ra sorei pwüngün chokewe mi pwüng. ✡
20 Oupwe fokun eäni pwüng echök, pwe oupwe

✡ **16:15:** Lif 23.33-36,39-43; Num 29.12-38 ✡ **16:19:** Eks 23.6-8; Lif 19.15

manau o fanüeni ewe fanü ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot epwe ngenikemi.

21 Iwe, lupwen oupwe senätä eu rongen asor fän iten ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot, ousap pwal fotuki och sokun irä pwe uluulun ewe anüfefin Asera ünükün. ✡ 22 Ousap pwal aütai efoch ür mi pin, pun ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot a oput. ✡

17

1 Iwe, ousap eäni asor ngeni ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot eman ätemwänin kow ika eman sip mi wor terin, ese lifilifil met sokun. Pun ei sokun asor a anioput ngeni ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot.

2 Iwe, are a fis me lon eu lein ämi kewe telinimw Kot epwe ngenikemi, pwe eman mwän ika eman fefin a föri mine a ngau me fän mesen ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot ren an purätiu än Kot we pwon, 3 are a feila o angang ngeni pwal ekoch kot, are a fel ngeniir, ika a fel ngeni akkar ika maram ika ngeni ekewe fü ewe Samol mi Lapalap esap tipeeu ngeni, ✡ 4 nge oua rong usun me ren eman, mürin oupwe achocho le ais usun. Iwe, are a let o allükülük pwe ei sokun föför mi anioput a fis lon Israel, 5 mürin oupwe emwenato ewe mwän ika fefin mi föri mine a ngau ren asamalapen ämi telinimw o monei ngeni fau ewe aramas tori a mäla. 6 Nge epwe chök ninnila, are a wor ruoman ika ülüman chon pwärätä an tipis. Esap wor eman epwe ninnila are a wor eman chök chon

✡ **16:21:** Eks 34.13 ✡ **16:22:** Lif 26.1 ✡ **17:3:** Eks 22.20

pwärätä. ✡ 7 Iwe, ekewe chon pwärätä repwe
akomwen monei ngeni fau, mürin ekewe lusun
aramas repwe monei ngeni fau tori a mäla. Iei
usun oupwe limetawu me leimi mine a ngau. ✡

8 Iwe, are eu kapwüng a kon weires ngenikemi,
kapwüngün nimanau, kapwüngün fitikoko,
kapwüngün feiengau ika pwal ekoch kapwüng
mi weires ngenikemi ra fis me lon ämi kewe
telinimw, oupwe feila ren ewe leni ewe Samol
mi Lapalap ämi we Kot epwe filätä. 9 Oupwe
feila ren ekewe souasor ir chon ewe ainangen
Lefi me ewe souapwüng mi wiseni ewe wis lon
ewe fansoun. Oupwe aisiniir, nge ir repwe aiti
ngenikemi pwüngün. 10 Mürin oupwe chök föri
usun mine ra aiti ngenikemi me lon ewe leni
ewe Samol mi Lapalap epwe filätä. Iwe, oupwe
tümwünüöchü le föri meinisin mine ra emweni
ngenikemi. 11 Oupwe chök föri mine ra aiti
ngenikemi, pwal mine ra apwüngala. Ousap fokun
tokola seni. 12 Nge are eman a aücho pwe esap
aleasochis ngeni mine a kapwüngüla me ren ewe
soukapwüng ika souasor mi angang ngeni ewe
Samol mi Lapalap ämi we Kot, ewe aramas epwe
fokun ninnila. Iei usun oupwe limetawu mine
a ngau seni lon Israel. 13 Mürin, ekewe aramas
meinisin repwe rongorong usun o niuokus pwe
resap chüen aüchosefäl."

Kapasen öüröür fän iten ewe wisen king 17.14-20

✡ **17:6:** Num 35.30; Tut 19.15; Mat 18.16; 2.Kor 13.1; 1.Tim 5.19; Ipr 10.28 ✡ **17:7:** 1.Kor 5.13

14 “Iwe, lupwen oupwe tolong lon ewe fanü ewe
Samol mi Lapalap ämi we Kot epwe ngenikemi
pwe oupwe fanüeni o nonom lon, nge mürin oua
apasa, ‘Aipwe eäni eman king usun ekewe mwü
meinisin ra nom ünüküm,’ ✡ 15 oupwe chök seikätä
eman king ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot a
filätä. Oupwe chök eäni eman king seni leimi.
Ousap eäni eman chon ekis king. 16 Nge ewe king
esap achomongala nöün oris, esap pwal tinala
aramas Isip pwe repwe kamö nöün oris, pun ewe
Samol mi Lapalap a ürenikemi pwe ousap fokun
liwinsefäliti ewe fanü. ✡ 17 Iwe, ewe king esap
achomongala pwülüan pwe lelukan esap tokola
seni Kot, esap pwal fokun achomonga nöün silifer
ika kolt. ✡
18 Lupwen epwe tolong lon wisan wisen king
lon mwün, epwe apirüelong lon eu puk ekei allük
fän itan seni ewe puk mi nom fän tümwünüen
ekewe souasor ir chon ewe ainangen Lefi. 19 Ewe
puk epwe nom ren, pwe epwe aleani lon ränin
manauan meinisin, epwe pwal tongeni kaiö seni
usun an epwe meniniti ewe Samol mi Lapalap
an we Kot ren an aleasochisi kapasen ekewe
allük me ekewe pwüüng meinisin. 20 Ren ei esap
lamalamtekia lelukan won pwin kewe chon Is-
rael, esap pwal aleasolap ngeni ewe allük. Mürin
epwe nemenem fansoun langatam lon mwün lon
Israel, ir me mwirimwirin kana.”

18

✡ **17:14:** 1.Sam 8.5 ✡ **17:16:** 1.King 10.28; 2.Kron 1.16; 9.28
✡ **17:17:** 1.King 11.1-8; 1.King 10.14–22.27; 2.Kron 1.15; 9.27

Inetin ekewe souasor me ekewe mwän seni ewe ainangen Lefi
18.1-8

1 “Iwe, ekewe souasor ir chon ewe ainangen Lefi
esap wor inetir ika wiser fanü lon Israel. Repwe
mongö ekewe asor won ekkei ngeni ewe Samol
mi Lapalap, pwal ekewe sokopaten asor, pun iei
wiser. 2 Esap wor wiser fanü me lein pwir kewe
chon Israel. Ewe Samol mi Lapalap i wiser, usun a
fen pwon ngeniir. ✡ 3 Iei wesewesen wisen ekewe
souasor seni än ekewe aramas asor, ese lifilifil
ika seni eman ätemwänin kow ika sip. Repwe
ngeni ewe souasor pöün me fituken sapan pwal
chükükanan. 4 Oupwe ngeni ekewe souasor mwen
uän fotämi wiich, mwen chönün uän fotämi irän
wain me ämi apüra seni föün olif, oupwe pwal
ngeni aeuin fichiemi ülöülen nöümi sip. 5 Pun ewe
Samol mi Lapalap ämi we Kot a filätä i me nöün
kewe mwän seni lein ämi kewe ainang meinisin,
pwe epwe angang fän iten ewe Samol mi Lapalap
tori feilfeilachök.
6 Iwe, are eman mwän seni ewe ainangen Lefi
epwe feila seni eu lein ämi kewe telinimw, ia a
imweimw ie, o feito ren ewe leni ewe Samol mi
Lapalap epwe filätä, ese lifilifil inet epwe feito seni
mochenin letipan, 7 a tongeni angang ngeni ewe
Samol mi Lapalap ämi we Kot usun chök chienan
kewe seni ewe ainangen Lefi mi angang ikenan
fän mesen ewe Samol mi Lapalap. 8 Iwe, epwe
wor inetin mongö usun chök inetin chienan kewe,
inamwo ika a fen angei moni seni mine an me won
saman a amömöla.”

✡ **18:2:** Num 18.20

Kapasen fön usun angangen souanü 18.9-14

9 “Iwe, lupwen oupwe tolong lon ewe fanü ewe
Samol mi Lapalap ämi we Kot epwe ngenikemi,
ousap apirü ekewe föför mi anioput chon ekewe
mwü ra föri. 10 Esap wor eman me leimi
epwe keni eman nöün ät ika nengin pwe an
asor ngeni anümwäl, esap pwal wor leimi eman
soupwe, are eman souasisil, are eman souwo, are
eman sourong, ✡ 11 are eman soupöüt, are eman
souamwöngün, are eman souawarawar, are eman
souasomä. ✡ 12 Pun chokewe mi föri ekei sokun
föför ra anioput me ren ewe Samol mi Lapalap.
Iwe, pokiten ekei föför mi anioput ewe Samol mi
Lapalap ämi we Kot a asüela chon ekewe mwü me
mwemi. 13 Nge ämi oupwe unusen föföröch me
fän mesen ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot. ✡
14 Pun chon ekewe mwü ämi oupwe fanüeni fanüer
ra aüselinga souasisil me soupwe. Nge ewe Samol
mi Lapalap esap mwüt ngenikemi pwe opwe föri
iei usun.”

Kot a pwon eman soufos usun Moses 18.15-22

15 “Iwe, ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot epwe
awora eman soufos me leimi usun ngang, nge ämi
oupwe aleasochisi. ✡ 16 Pun oua tüngor ngeni ewe
Samol mi Lapalap ämi we Kot lon ewe ränin oua
mwichfengen me fäsonun ewe chuk Horep, lup-
wen oua apasa, ‘Aisap mochen rongseföl mwelien
ewe Samol mi Lapalap äm we Kot, aisap pwal
mochen künasefäli ewe ekkei mi lapalap pwe aisap

✡ **18:10:** Lif 19.26; Eks 22.18 ✡ **18:11:** Lif 19.31 ✡ **18:13:** Mat 5.48 ✡ **18:15:** Föf 3.22; 7.37

mäla.’ 17 Nge ewe Samol mi Lapalap a üreniei,
‘Meinisin mine ra apasa a pwüng. 18 Ngang
üpwe awora eman soufos me lein pwir usun en.
Üpwe emwelielia pwe epwe kapas ngeniir mein-
isin mine üa allük ngeni. 19 Nge are eman esap
aleasochisi ai kewe kapas ätewe epwe apasa fän
itei, püsin ngang üpwe apwüngü. ✡ 20 Iwe, are
eman soufos epwe osunimwäli och kapas fän itei,
nge ngang üsap allük ngeni, are eman epwe kapas
fän iten pwal ekoch kot, ewe soufos epwe mäla.’
21 Nge are oua ekieki lon lelukemi, ‘Met sipwe
silei ren ika ewe kapas sap alon ewe Samol mi
Lapalap?’ 22 Are eman soufos a kapas fän iten ewe
Samol mi Lapalap, nge pwüngün ewe kapas esap
fis ika esap let, iei ewe kapas esap alon ewe Samol
mi Lapalap. Ewe soufos a osuni fän püsin mefian,
iei mine ousap niuokusiti.”

19

Ekewe telinimwen op me kiännin fanü me lom
19.1-14
(Num 35.9-28; Jos 20.1-9)

1 “Iwe, lupwen ewe Samol mi Lapalap ämi we
Kot a arosala chon ekewe mwü o ngenikemi
fanüer, nge oua angei seniir fanüer o imweimw
lon ar kewe telinimw me imwer kewe, 2 oupwe
aimwüela ülüngat telinimw fän itemi lon ewe
fanü ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot epwe
ngenikemi pwe oupwe fanüeni. 3 Iwe, oupwe
kinifeseni lon ülüngat kinikin ewe fanü ewe Samol
mi Lapalap ämi we Kot epwe ngenikemi pwe

✡ **18:19:** Föf 3.23

oupwe fanüeni o anükünüköchü ekewe al mi ale ngeni ekewe telinimw, pwe iteiten eman mi niela eman aramas epwe tongeni sü ngeniir.

4 Are eman aramas a niela chon arun fän chechengau, nge esap oput i me mwan, ätewe a tongeni süla lon eu kewe telinimw o amanaua manauan. 5 A tongeni fis ei lapalap, pwe eman mwän me chon arun ra feila lemäl pwe repwe pöküpök irä. Nge lupwen a pöüätä ewe kouk pwe epwe pökü ewe irä, mächän ewe kouk a mwetewu seni pachan o küw ewe chon arun pwe a mäla. Ätewe a tongeni sü ngeni eu me lein ekewe telinimw o amanaua manauan. 6 Iwe, epwe fis pwe ewe chon kütta liwinin chan aramasan epwe tapweri ätewe fän an lingeringer, epwe liapeni o niela, pokiten ewe al ngeni ewe telinimw a kon langatam. Nge pwüngün pwe ätewe esap wisen mäla, pokiten esap oput chon arun me mwan. 7 Iei mine üa allük ngenikemi pwe oupwe aimwüela ülüngat telinimw. 8 Nge lupwen ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot epwe awatteela kiännin fanüemi o ngenikemi unusen ewe fanü, usun a fen pwon fän akapel ngeni ämi kewe lewo, 9 mürin oupwe achu pwal ülüngat telinimw ngeni ekei ülüngat. I epwe ngenikemi ei fanü, are oua apwönüetä ekewe allük meinisin üa allük ngenikemi ikenai ren ämi echeni ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot o awena manauemi fansoun meinisin ngeni mine a aiti ngenikemi. 10 Ren ei oupwe pinei än chokewe resap tipis repwe ninnila me lon ewe fanü ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot epwe ngenikemi pwe oupwe fanüeni, pwe tipisin niela aramas esap

nonom womi.
11 Nge are eman a oput chon arun, are a operi
o niela, mürin a süla lon eu lein ekewe telinimw,
12 ekewe souakomwen an telinimw repwe titi seni
ikenan. Iwe, repwe atolonga ewe mi niela eman
aramas lepöün ätewe mi kütta liwinin chan ara-
masan, pwe epwe niela. 13 Ousap fokun tongei,
nge oupwe alimöchüala ewe fanü seni tipisin ni-
manauei aramas esap wor ar tipis, pwe oupwe
feiöch. ✡
14 Iwe, lon ewe fanü ewe Samol mi Lapalap
ämi we Kot epwe ngenikemi pwe oupwe fanüeni,
ousap amwökütü kiän fanüen chon arumi ekewe
reikewe ra förätä." ✡

Allük usun chon pwärätä 19.15-21

15 "Iwe, eman chök chon pwärätä esap naf
an epwe tongeni atipisi eman mwän pwe a föri
föförün mwäneson ika sokun föför mi ngau. Nge
ren pwärien ruoman ika ülüman chon pwärätä a
tongeni fis pwüngün ar atipisi. ✡ 16 Are eman chon
pwärätä mi ngau a atipisimwäli eman aramas,
17 ekewe ruu pekin mi aninifengen repwe feito fän
mesen ewe Samol mi Lapalap, fän mesen ekewe
souasor me ekewe soukapwüng mi wor wiser lon
ewe fansoun. 18 Iwe, ekewe soukapwüng repwe
ais tichik won ewe föför. Nge are a pwä pwe ewe
chon pwärätä a chofana, nge an aturu pwin we
esap pwüng, 19 mürin oupwe föri ngeni usun mine
a ekiekin föri ngeni pwin we. Iei usun oupwe

✡ **19:13:** Jos 20.1-9 ✡ **19:14:** Tut 27.17 ✡ **19:15:** Num 35.30; Tut 17.6; Mat 18.16; Joh 8.17; 2.Kor 13.1; 1.Tim 5.19; Ipr 10.28

limetawu ewe mi ngau seni lefilemi. 20 Iwe, ekewe aramas meinisin repwe rong usun o niuokus, pwe resap chüen föri ei sokun föför mi ngau lefilemi. 21 Ousap tongei ei sokun aramas, pun oupwe liwini manau ngeni manau, eföü mas ngeni eföü mas, efoch ngi ngeni efoch ngi, efoch pau ngeni efoch pau, efoch peche ngeni efoch peche." ✡

20

Allük usun maun
20.1-20

1 "Iwe, lupwen oupwe feila maun ngeni chon oputakemi, nge oua küna oris me woken pwal eu mwichen sounfiu mi chomong senikemi, ousap niuokusitiir. Pun ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot mi emwenikemiiwu seni ewe fanü Isip epwe etikemi. 2 Lupwen oupwe amol ngeni maun, ewe souasor epwe feito o kapas ngeni ekewe sounfiu. 3 Epwe üreniir, 'Oupwe rongorong ämi chon Israel. Oua amol ikenai pwe oupwe feila maun ngeni chon oputakemi. Esap kükünüla letipemi. Ousap niuokus ika chechech, ousap pwal niueitiir. 4 Pun ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot epwe etikemi o fiu fän itemi ngeni chon oputakemi, pwe epwe awinakemi.' 5 Mürin ekewe meilap repwe kapas ngeni ekewe sounfiu o üreniir, 'Ifa usun, epwe wor eman mwän ikei mi aüetä imwan, nge esamwo asopwu? Ätewe epwe liwiniti imwan. Pun a tongeni mäla lon maun, nge pwal eman mwän epwe asopwu imwan. 6 Are ifa usun, epwe wor eman mwän ikei mi fotuki irän wain, nge esamwo

✡ **19:21:** Eks 21.23-25; Lif 24.19-20; Mat 5.38

ochei uan? Ätewe epwe liwiniti imwan. Pun a tongeni mäla lon maun, nge pwal eman mwän epwe ochei uän fotan irän wain. 7 Ifa usun, epwe wor eman mwän ikei mi kofot ngeni eman fefin, nge esamwo pwülüeni? Ätewe epwe liwiniti imwan, pun a tongeni mäla lon maun, nge pwal eman mwän epwe pwülüeni kofotun.' 8 Mürin, ekewe meilap repwe pwal üreni ekewe sounfiu, 'Ifa usun, epwe wor eman mwän ikei mi niuokus o kükün letipan? Ätewe epwe liwiniti imwan, pwe leluken chienan kewe resap apwangapwangala usun lelukan.' 9 Lupwen ekewe meilap ra wes le kapas ngeni ekewe aramas, ekewe samolun sounfiu repwe kefilitä pwe repwe emweni ekewe aramas.

10 Iwe, lupwen oupwe feila ngeni eu telinimw pwe oupwe maun ngeni, oupwe akomwen eäni eu pwonen kinamwe ngeni. 11 Are chon ewe telinimw repwe tipeeu ngenikemi o suki ngenikemi asamalapen ar telinimw, ekewe aramas meinisin mi nom lon repwe angang ngenikemi fän weires. 12 Nge ika resap kinamwe ngenikemi, pwe ra maun ngenikemi, oupwe pwelifeili ewe telinimw fän pisekin maun. 13 Iwe, lupwen ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot a mwüt ngenikemi pwe oupwe liapeni ewe telinimw, oupwe niela mwänin ewe telinimw meinisin ren ketilas. 14 Nge ekewe fefin me ekewe semirit, ekewe pwiin kow me pisekin meinisin mine a nom lon oupwe angei fän itemi pwe liapemi. Iwe, oupwe pwapwa ren choon wokumi oua angei seni chon oputemi, ewe Samol mi Lapalap a ngenikemi. 15 Iei usun

oupwe föri ngeni ekewe telinimw meinisin mi toau senikemi, resap nom lon kinikinin ekewe mwü mi kan ngenikemi. 16 Nge are oua liapeni ekewe telinimw lon ewe fanü ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot epwe ngenikemi pwe oupwe fanüeni, ousap amanaua eman mönümanau lon. 17 Oupwe fokun arosala chon Hit, chon Amor, chon Kanaan, chon Peris, chon Hiw me chon Jepus, usun ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot a fen allük ngenikemi. 18 Pun repwe aiti ngenikemi pwe oupwe föri ar kewe föför mi anioput, ir ra föri lon ar fel ngeni ar kewe kot, pwe oupwe tipis ngeni ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot.

19 Iwe, lupwen oupwe pwelifeili eu telinimw fän pisekin maun fansoun langatam o maun ngeni pwe oupwe liapeni, ousap pökü ela ekewe irä ren kouk, pun oua tongeni mongö seniir. Ifa usun, ekewe irän lemäl ir aramas pwe oupwe maun ngeniir? 20 Nge ekewe irä ousap tongeni mongö seniir, oua tongeni pökürela, pwe oupwe föri pisekin maun seni mwüchür o aea le maun ngeni ewe telinimw mi maun ngenikemi, tori a kuf.”

21

Mine chon Israel repwe föri, lupwen ra küna eman mi ninnila
21.1-9

1 “Iwe, are a fis lon ewe fanü ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot epwe ngenikemi pwe oupwe fanüeni, pwe eman a küna eman mi ninnila lemäl, nge esap pwä iö a niela, 2 mürin, nöümi kewe souakom me nöümi kewe soukapwüng repwe feito lon ewe leni. Iwe, repwe aükü toauen ewe

leni, ia ewe somä a nom ie, ngeni ekewe telinimw mi nom ünükün. 3 Mürin, ekewe souakom mine telinimwer ewe a kon kan ngeni ewe somä, repwe angei eman nienifön kow esamwo angang o mwärei efoch waas. 4 Iwe, ekewe souakomwen ewe telinimw repwe emwenala ewe nienifön kow lon eu lemol ia a pupu koluk ie, esamwo tu pwülün, esap pwal mwo fot irä won. Iwe, ikenan repwe kupi üen ewe nienifön kow. 5 Mürin, ekewe souasor ir chon ewe ainangen Lefi repwe pwal feito, pun ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot a filiretä pwe repwe angang ngeni, repwe pwal afeiöchü aramas fän itan. Iwe, mine ra apasatä lon iteiten kapwüngün fitikoko ika kapwüngün feiengau epwe fis. 6 Mürin, ekewe souakom meinisin seni ewe telinimw mi kon kan ngeni ewe somä repwe talü pöür me won ewe nienifön kow a kupukup üan me lon ewe lemol. 7 Iwe, repwe pwärätä o apasa, ‘Äm aisap nimanauei ei aramas, aisap pwal küna iö a niela. 8 Äm Samol mi Lapalap, kopwe amusala än noum aramasen Israel tipis, chokewe ka angaseer seni Isip. Kosap anomu won noum aramasen Israel tipisin nimanauei eman esap wor an tipis.’ Ren ei ewe tipisin nimanau epwe musala. 9 Iei usun oupwe limetawu seni me leimi tipisin nimanauei eman esap wor an tipis, pun oua föri mine a pwüng fän mesen ewe Samol mi Lapalap.”

Mine chon Israel repwe föri ngeni fefin mi oola lon maun
21.10-14

10 “Iwe, a tongeni fis pwe ka feila maun ngeni
chon oputom, nge ewe Samol mi Lapalap a ato-
longeer lepoum pwe kopwe liapeniir. 11 Are ka
küna me lein ekewe chon oola eman fefin mi
liöch pwe ka sani o mochen angei pwe pwülüom,
12 kopwe emwenala neminewe lon imwom. Iwe,
ewe fefin epwe reipöpöla mökürar o fichiela
ükkün, 13 epwe pwal pwilitawu üfan a üföüf lup-
wen an oola o nonom lon imwom, pwe epwe
kechüeiti saman me inan lon ükükün eu maram.
Mürin ka tongeni pwülüeni, nge i epwe pwülüom.
14 Nge are a fis pwe kosap chüen sani me mürin,
kopwe mwüt ngeni pwe epwe feila ia a mochen
feila ie. Nge kosap amömöla neminewe ren moni,
kosap pwal föri ngeni usun mine ka föri ngeni
eman amanau, pun ka fen kon ren.”

Allük usun ekewe mwänichi 21.15-17

15 “Iwe, are eman mwän a pwülüeni ruoman
fefin, eman a tongei, nge eman esap sani, mürin
ir me ruoman ra nöünöü me won. Nge are nem-
inewe ewe mwän esap sani a nöüni ewe mwänichi,
16 mürin, lupwen epwe ineti wöün ngeni nöün
kewe mwän, esap tongeni ngeni ätewe nöün ne-
minewe a tongei ewe wisen mwänichi, nge epwe
ngeni ätewe nöün neminewe esap sani, pun i we-
sewesen mwänichi. 17 Iwe, epwe föri pwüngün
inetin mwänichi ngeni ewe mwänichi nöün nem-
inewe esap sani ren an epwe ngeni ruu inetin seni
meinisin mine a eäni. Pokiten i aemanün nöün lon
an pöchökül, iei mine ewe wisen mwänichi an.”

Mine epwe fis ngeni ät mi lükümach 21.18-21

18 “Iwe, are eman mwän a nöüni eman ät mi
tipeförea o lükümach, esap mochen aleasochisi
alon saman ika inan, are ra fen emiriti, nge esap
fokun aleasochsiir, 19 mürin saman me inan repwe
angei o emwenala ren ekewe souakomwen an
we telinimw pwe epwe kapwüng. 20 Iwe, repwe
üreni ekewe souakom, ‘Iei i nöüm mi tipeförea
o lükümach, esap mochen aleasochisi alom, a
mongömong o ünüpuch.’ 21 Mürin, mwänin ewe
telinimw meinisin repwe monei ngeni fau tori a
mäla. Iei usun oupwe atowu ewe mi ngau seni
leimi. Iwe, chon Israel meinisin repwe rong usun
o niuokus.”

Ekoch sokun allük 21.22-22.12

22 “Iwe, are eman mwän a föri eu föför mi fokun
ngau pwe a tipisin mäla ren, nge mürin ra niela o
eitiuätä won efoch irä, 23 inisin esap tongeni nom
won ewe irä lon unusen ewe pwin. Nge kopwe
peiaseni ewe mwän lon ewe chök ränin, pun eman
aramas mi itiuätä won irä a anümamau me ren
Kot. Kosap alimengaua ewe fanü ewe Samol mi
Lapalap epwe ngonuk pwe kopwe fanüeni. ✡

22

1 Iwe, are ka küna nöün pwiüm chon Israel kow
ika sip pwe a malechela, kosap äsäpäsäp seni, nge
kopwe aliwinala ren. 2 Nge are ätewe nöün ewe
man a toau senuk ika kosap silei nöün iö, kopwe
uwala ewe man lon imwom. Iwe, epwe nom reöm

✡ **21:23:** Kal 3.13

tori pwiüm chon Israel epwe kütta. Mürin kopwe aliwini ngeni. 3 Iei usun kopwe pwal föri ngeni nöün aas, ngeni üfan me iteiten mettoch meinisin mine a pöütüla seni pwiüm chon Israel, nge en ka küna. Kosap tükümala pwe ka küna. 4 Are ka küna pwe nöün pwiüm chon Israel aas ika kow a turutiu lepekin efoch al, kosap äsäpäsäp seni, nge kopwe alisi le ekisefälietä. ✡

5 Iwe, esap wor eman fefin epwe üföüf üfen eman mwän, esap pwal wor eman mwän epwe üföüf üfen eman fefin. Pun ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot a oput eman mi föri ekei sokun föför.

6 Are a fis pwe ka küna me won efoch irä ika me won pwül eu fasen machang mi wor apanan ika sokul lon, nge ewe inelap a mot lon, kosap angei ewe inelap me apanan kewe. 7 Kopwe mwüt ngeni ewe inelap pwe epwe ässila, nge ekewe apanan ka tongeni angei. Ren ei kopwe feiöch o manauatam.

8 Iwe, lupwen kopwe aüetä eu imw mi fö, kopwe föri eu tit won osun pwe kosap atoto won imwom tipisin nimanau, lupwen eman epwe turutiu me won o mäla.

9 Iwe, kosap amora pwal eu sokun föün irä lon om tanipin wain. Are ka föri, uan meinisin repwe pin, uän ekewe föün irä ka amora pwal uän ekewe irän wain. 10 Kosap achufengeni eman ätemwänin kow me eman aas le tuw pwül. 11 Kosap pwal üföüf echö üf mi för seni ülen sip me seni silin irä. ✡ 12 Kopwe teätä sokun fout lepwülün ufom owokot lesopun me rüanü." ✡

✡ **22:4:** Eks 23.4-5 ✡ **22:11:** Lif 19.19 ✡ **22:12:** Num 15.37-41

Allük usun sokun föför lefilen mwän me fefin 22.13-30

13 “Iwe, are eman mwän a pwülüeni eman fefin
o kon ren, nge mürin a pöütala, 14 a pwal atipisi
ngeni föför mi ässäw o aitengaua ren an apasa:
Üa pwülüeni ei fefin, nge lupwen üa kon ren,
üsap küna me won ewe pisekin pwärätä pwe
esamwo tori mwän. 15 Mürin, semen ewe föpwül
me inan repwe angei ewe pisekin pwärätä pwe
esamwo tori mwän o uwala ren ekewe souakom
me lon asamalapen ewe telinimw. 16 Iwe, se-
men ewe föpwül epwe üreni ekewe souakom, ‘Üa
ngeni ei mwän nei föpwül pwe epwe pwülüeni,
nge iei a pöütala. 17 A pwal atipisi ngeni föför
mi ässäw o apasa pwe esap küna me won ewe
pisekin pwärätä pwe esamwo tori mwän. Nge iei
ewe pisekin pwärätä pwe nei föpwül esamwo tori
mwän.’ Iwe, repwe emeresala ewe üf fän mesen
ekewe souakomwen ewe telinimw. 18 Mürin,
ekewe souakomwen ewe telinimw repwe angei
ewe mwän o wichi, 19 repwe pwal angei seni ipükü
föün silifer o ngeni semen ewe föpwül, pun a ait-
engaua eman föpwül esamwo tori mwän me lon
Israel. Iwe, ätewe epwe pwülüeni ewe föpwül, nge
esap tongeni pöütala lon ränin manauan meinisin.
20 Nge are ewe pworaus a pwüng pwe ewe pisekin
pwärätä an esamwo tori mwän esap pwä me won
ewe föpwül, 21 repwe emwenawu ewe föpwül ren
asamalapen imwen saman. Iwe, mwänin lon an
telinimw repwe monei ngeni fau pwe epwe mäla,
pun a föri eu föför mi ngau ren an lisowu me lon
imwen saman. Iei usun oupwe limetawu ewe mi
ngau seni leimi.

22 Iwe, are a pwä pwe eman mwän a kon ren
pwülüen eman mwän, ir me ruoman repwe nin-
nila, ewe mwän mi kon ren ewe fefin, pwal ewe
fefin. Iei usun oupwe limetawu ewe mi ngau seni
lon Israel.
23 Are eman mwän a churi eman föpwül mi kofot
esamwo tori mwän me lon eu telinimw o kon ren,
24 oupwe emwenirewu me ruoman leasamalapen
ewe telinimw o monei ngeniir fau pwe repwe
mäla. Ewe föpwül epwe ninnila, pun esap köri
eman epwe alisi, nge a fen nom lon eu telinimw.
Nge ewe mwän epwe ninnila, pun a tipis ngeni
pwülüen chon arun. Iei usun oupwe limetawu
ewe mi ngau seni leimi.
25 Nge are eman mwän a churi eman föpwül mi
kofot me lemäl, are a achomanauei o kon ren,
ewe mwän chök epwe ninnila. 26 Nge ewe föpwül
ousap föri ngeni och, pun esap föri och föför epwe
ninnila ren. Ei föför a usun chök än eman mwän
turufi chon arun o niela. 27 Iwe, ewe mwän a
achomanauei ewe föpwül me lemäl o neminewe
mi kofot a kökkö pwe eman epwe alisi, nge esap
wor eman a tongeni alisi.
28 Are eman mwän a churi eman föpwül
esamwo tori mwän, esap pwal mwo kofot, are
a achomanauei o kon ren, nge mürin ra pwä,
29 ewe mwän epwe ngeni semen ewe föpwül lime
föün silifer, epwe pwal pwülüeni ewe föpwül,
pun a tipis ngeni. Esap tongeni pöütala lon ränin
manauan meinisin. ✡
30 Esap wor eman mwän epwe turunufasei
saman ren an pwülüeni pwülüen saman, esap

✡ **22:29:** Eks 22.16-17

pwal kon ren.” ✡

23

Sokun aramas resap tongeni choni ewe mwichen Israel
23.1-8

1 “Iwe, esap wor eman mwän mi tatakis föün
ika pöküela ewe kükün inis epwe choni nöün ewe
Samol mi Lapalap we mwichen aramas.
2 Esap wor eman upun rerewöl, esap pwal wor
eman mwirimwirin epwe choni nöün ewe Samol
mi Lapalap we mwichen aramas tori aengolun
pilon.
3 Iwe, esap fokun wor eman chon Amon ika
chon Moap, esap pwal wor eman mwirimwirin
epwe choni nöün ewe Samol mi Lapalap we
mwichen aramas, inamwo are a tori aengolun
pilon. 4 Pun resap sounikemi fän pilawa me koluk
won ewe al, lupwen oua towu seni Isip. Nge ra
fen möni Palam nöün Peor we mwän seni Petor lon
Mesopotamia, pwe epwe anümamauakemi. ✡ 5 Nge
ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot esap rongorong
ngeni Palam, pwe a fen sorei ewe anümamau ngeni
feiöch fän itemi, pun a tongeekemi. ✡ 6 Ousap kütta
ar kinamwe ika ar pisekisek lon ränin manauemi
meinisin.
7 Ousap oput ekewe chon Etom, pun ir ara-
masemi. Ousap pwal oput ekewe chon Isip, pun
oua piin wasöla lon fanüer. 8 Iwe, mwirimwirir
kewe mi uputiu lon aülüngatin pilon ra tongeni
choni än ewe Samol mi Lapalap mwich.”

✡ **22:30:** Lif 18.8; 20.11; Tut 27.20 ✡ **23:4:** Num 22.1-6 ✡ **23:5:** Ne 13.1-2; Num 23.7–24.9

Ewe lenien sounfiu epwe limöch
23.9-14

9 “Iwe, lupwen oua feila maun ngeni chon
oputemi, nge oua nom lon ewe lenien sounfiu,
oupwe tümwünükemi seni sokun mettoch mi li-
mengau meinisin.
10 Are mi wor eman mwän leimi esap limöch
pokiten chan mwän a towu seni lepwin, ätewe
epwe towu seni ewe lenien sounfiu o nonom
lükün, 11 lupwen a tori lekuniol epwe tütü, nge
lupwen akkar a tuputiu, a tongeni tösefälilong lon
ewe lenien sounfiu.
12 Iwe, epwe wor eu leni lükün ewe lenien soun-
fiu, ia oua tongeni feila o ngasala ie. 13 Epwe pwal
wor remi efoch söföl lükün ämi pisekin sounfiu.
Pun lupwen oupwe feila lükün, oupwe tuw eu
pwang o irela ämi kiten mongö. 14 Pun ewe Samol
mi Lapalap a fetalfeil leimi lon ämi lenien sounfiu,
pwe epwe amanauakemi o akufu chon oputakemi
me mwemi. Iei mine ämi lenien sounfiu epwe pin,
pwe Kot esap küna och limengau me reömi o kul
senikemi.”

Ekoch sokun allük
23.15-25

15 “Iwe are eman amanau a sü seni an samol o
süla reöm, kosap aliwini ngeni an samol. 16 Epwe
nonom reöm lon ewe leni a filätä ika lon eu lein
ekewe telinimw ia a sani ie. Kosap ariaföüü.
17 Iwe, esap wor eman re Israel ika eman fin
Israel epwe amömö inisin fän iten lisowu lon an-
gangen lamalam. ✡ 18 Kosap uwato liwinin eman
fin lisowu ika liwinin eman mwän mi lisowu lon

✡ **23:17:** Lif 19.29

imwen ewe Samol mi Lapalap om we Kot pwe liwinin om pwon, pun ekei sokun aramas ra anioput me ren ewe Samol mi Lapalap om we Kot.

19 Kosap mwüt ngeni pwiüm chon Israel och mettoch fän iten om kopwe angei winnan won moni ika won mongö ika won och mettoch ka mwütätä. 20 Iwe, seni eman chon ekis ka tongeni angei winnen och mettoch ka mwüt ngeni, nge seni pwiüm kosap fokun angei winnen ewe mettoch ka mwüt ngeni. Are ka föri iei usun, ewe Samol mi Lapalap epwe afeiöchuk lon om angang meinisin ka föri lon ewe fanü kopwe tolong lon pwe kopwe fanüeni. ✡

21 Iwe, are ka eäni eu pwon ngeni ewe Samol mi Lapalap om we Kot, kosap tunala fansoun om kopwe apwönüetä. Pun ewe Samol mi Lapalap om we Kot epwe fokun angei senuk mine ka eäni pwon, nge en kopwe tipis, are kosap apwönüetä. ✡ 22 Nge kosap tipis, are kosap eäni eu pwon. 23 Kopwe tümwünüöchü le apwönüetä meinisin mine ka apasa lon om pwon, pun ka püsin föri ei pwon seni letipom ngeni ewe Samol mi Lapalap.

24 Are kopwe tolong lon än chon arum tanipin wain, ka tongeni ochoch föün irän wain tori ka möt, nge kosap kinikinilong lon om chüük. 25 Iwe, lupwen om kopwe tolong lon än chon arum tanipin wiich esamwo pökü pök, ka tongeni tülü umwun kewe, nge kosap pökü ngeni efoch kama."

24

✡ **23:20:** Eks 22.25; Lif 25.36-37; Tut 15.7-11 ✡ **23:21:** Num 30.1-16; Mat 5.33

Allük usun mwüfesen
24.1-5

1 “Iwe, are eman mwän a pwülüeni eman fefin,
nge mürin esap chüen sani, pun a küna och ter me
won, ätewe epwe makei echö toropwen mwüfesen.
Iwe, epwe ngeni neminewe ewe toropwe o tinala
seni imwan. ✡ 2 A tongeni fis, pwe mürin an feila
seni imwan, pwal eman mwän a pwülüeni. 3 Nge
are aruomanün pwülüan a pwal oput o makei echö
toropwen mwüfesen, mürin a ngeni neminewe o
tinala seni imwan, ika ewe aruomanün pwülüan
a mäla, 4 ätewe mi pwülüeni me mwan o tinala,
esap tongeni pwülüenisefäli, pun a limengau. Ei
sokun föför a anioput me fän mesen ewe Samol
mi Lapalap. Kosap awarato tipis won ewe fanü
ewe Samol mi Lapalap epwe ngonuk pwe kopwe
fanüeni.
5 Iwe, are eman mwän a pwüpwülüfö, esap feila
maun, esap pwal tolong lon och sokun angang.
Epwe chök nom lon lenian lon ükükün eu ier, pwe
repwe pwapwafengen me pwülüan.”

Ekoch sokun allük
24.6-25.4

6 “Iwe, esap wor eman a tongeni angei seni
eman an lenien üsüs, sap mwo nge ewe föün üsüs
fän iten asisilen an liwinimang, pun epwe usun
chök nge a angei seni mine a manau seni.
7 Are a pwä pwe eman aramas a soläni eman lein
pwin kewe chon Israel, mürin a nöüni amanau ika
a amömöla, ewe chon solä epwe ninnila. Iei usun
kopwe limetawu ewe mi ngau seni leimi. ✡

✡ **24:1:** Mat 5.31; 19.7; Mark 10.4 ✡ **24:7:** Eks 21.16

8 Iwe, lupwen a toruk samaun rupun pwötür,
kopwe afäluk pwe kopwe tümwünüöchü le
apwönüetä meinisin mine ekewe souasor ir
chon ewe ainangen Lefi ra aiti ngonuk. Kopwe
tümwünüöchü le apwönüetä mine üa allük ngeniir.
✡ 9 Kopwe chechemeni mine ewe Samol mi
Lapalap om we Kot a föri ngeni Miriam, lupwen
oua towu seni Isip. ✡

10 Are ka mwüt ngeni chon arum och mettoch,
kosap tolong lon imwan, pwe kopwe angei ewe
asisilen an liwinimang ngonuk. 11 Kopwe chök
ütä lükün, nge ewe mwän ka mwüt ngeni och met-
toch epwe uwawu reöm ewe asisilen liwinimang.
12 Nge are ewe mwän a wöüngau, kosap annut fän
üfan a ngonuk. 13 Iwe, lupwen akkar a tuputiu,
kopwe aliwinala ngeni an we asisilen lwinimang,
pwe a tongeni annut fän üfan owokot o afeiöchuk.
Ren ei föför kopwe küna pwüng fän mesen ewe
Samol mi Lapalap om we Kot. ✡

14 Iwe, kosap ariafööüü eman chon angang mi mö
a wöüngau o mwelele, ese lifilifil ika i eman pwiüm
chon Israel ika eman chon ekis mi imweimw lon
eu lein om kewe telinimw. 15 Nge kopwe ngeni
liwinin lon ewe rän a angang ngonuk mwen akkar
esamwo tuputiu. Pokiten ewe mwän a wöüngau, a
ekieki liwinin. Nge are ka amwöchü seni, epwe siö
ngeni ewe Samol mi Lapalap, nge en kopwe tipis
ren. ✡

16 Iwe, ekewe sam resap ninnila fän iten än nöür
tipis, nge ekewe nau resap ninnila fän iten än

✡ **24:8:** Lif 13.1–14.54 ✡ **24:9:** Num 12.10 ✡ **24:13:** Eks 22.26-27 ✡ **24:15:** Lif 19.13

semer tipis. Iteiten eman me eman epwe ninnila fän iten püsin an tipis. ✡

17 Kosap sorei mine a pwüng ngeni eman chon ekis ika eman mi mäsen, kosap pwal angei üfen eman fefin mi mä pwülüan fän iten asisilen an liwinimang. 18 Kopwe chechemeni pwe ra nounuk amanau me lon ewe fanü Isip, nge ewe Samol mi Lapalap om we Kot a angasok seni ikenan. Iei mine üa allük ngonuk pwe kopwe föri iei usun. ✡

19 Lupwen ka kini uän wiich lon om tanipi o manlükala eu pilük, kosap liwiniti om tanipi pwe kopwe angei. Kopwe likitala fän iten ekewe chon ekis, ekewe mi mäsen me ekewe fefin mi mä pwülüer. Ren ei ewe Samol mi Lapalap om Kot epwe afeiöchuk lon om angang meinisin. 20 Lupwen ka wichiki om irä olif, kosap wichikisefäli palan. Kopwe likitala ekoch föün fän iten ekewe chon ekis, ekewe mi mäsen me ekewe fefin mi mä pwülüer. 21 Nge lupwen ka kini uän om irän wain lon om tanipi, kosap kinisefäli me mürin. Kopwe likitala ekoch föün fän iten ekewe chon ekis, ekewe mi mäsen me ekewe fefin mi mä pwülüer. ✡ 22 Iwe, kopwe chechemeni pwe ra nounuk amanau me lon ewe fanü Isip. Iei mine üa allük ngonuk pwe kopwe föri iei usun.

25

1 Iwe, are mi wor anini lefilen ruoman mwän, nge ra tori kapwüng, ekewe soukapwüng repwe eäni kapwüng lefiler. Iwe, repwe amusa ätewe

✡ **24:16:** 2.King 14.16; 2.Kron 25.4; Is 18.20 ✡ **24:18:** Eks 23.9; Lif 19.33-34; Tut 27.19 ✡ **24:21:** Lif 19.9-10; 23.22

esap tipis o apwüngü ätewe mi tipis. 2 Are a
pwüngüla pwe ätewe mi tipis epwe wichiwich,
ewe soukapwüng epwe üreni pwe epwe chapala
pwe epwe wichiwich me fän mesan aükük ngeni
ükükün an tipis. 3 Nge ätewe mi wichi ewe chon
tipis esap tongeni wichi lap seni fän faik. Pun
are wichiwichin epwe lap seni fän faik, pwiüm we
chon Israel epwe itengau me reöm. ✡ 4 Kosap föti
awen eman ätemwänin kow, lupwen a puri ekewe
irän wiich pwe föün repwe towu." ✡

Usun än pwin eman mönümä pwüpwülü 25.5-10

5 "Iwe, are ruoman pwipwi ra nonomfengen o
eman me leir a mäla, nge esap wor nöün mwän,
pwülüen ätewe mi mäla esap tongeni pwüpwülü
ngeni eman lükün ewe famili. Pwin pwülüan epwe
feito ren o pwülüeni, epwe pwal föri pwüngün
pwülüen pwin ngeni neminewe. 6 Ewe aemanün
nöün ät neminewe a nöüni me won epwe iteit seni
iten pwin we mi fen mäla, pwe iten pwin esap
mola seni lon Israel. ✡ 7 Nge are ewe mwän esap
mochen pwülüeni pwülüen pwin we, neminewe
epwe feila ren ekewe souakom leasamalapen ewe
telinimw o apasa, 'Pwin pwülüei esap mochen
pwe iten pwin we epwe sopwosopwola me lon
Israel. Esap mochen föri pwüngün pwülüen pwin
ngeniei.' 8 Mürin, ekewe souakom repwe körato
ätewe o kapas ngeni. Nge are a chök sopwela
an ekiek o üra, 'Üsap fokun mochen pwülüeni,'
9 pwülüen pwin we epwe feila ren fän mesen

✡ **25:3:** 2.Kor 11.24 ✡ **25:4:** 1.Kor 9.9; 1.Tim 5.18 ✡ **25:6:** Mat 22.24; Mark 12.19; Luk 20.28

ekewe souakom, epwe pwilitawu ipwen ätewe sus
o atufa won mesan. Iwe, epwe apasa, ‘Iei usun
mine a fis ngeni ewe mwän esap mochen oupwätiu
familien pwin, pwe epwe wor mwirimwirin.’
10 Iwe, än ewe mwän famili me lon Israel epwe
iteni: Ewe famili mi pwilipwiliwu ipwan sus.” ✡

Ekoch sokun allük
25.11-16

11 “Iwe, are ruoman mwän ra fiufengen, nge
pwülüen eman leir a feito pwe epwe alisi pwülüan
we seni lepöün ätewe mi awata, are a turufi an we
kükün inis, 12 kopwe pöküela pöün neminewe, nge
kosap tongei.
13 Kosap nöünöü ruu sokun föün kilo, eföü mi
chou me eföü mi pän. 14 Kosap pwal aea ruu sokun
aükük, eu mi watte me eu mi kükün. 15 Om kilo me
om aükük epwe ükükö̈ch me pwüng, pwe kopwe
manauatam lon ewe fanü ewe Samol mi Lapalap
om we Kot epwe ngonuk. 16 Pun ewe Samol mi
Lapalap om we Kot a oput chokewe meinisin mi
föri ekei sokun föförün atuputup.” ✡

Ewe allük pwe chon Israel repwe arosala chon Amalek
25.17-19

17 “Iwe, oupwe chechemeni mine ekewe chon
Amalek ra föri ngenikemi, lupwen oua towu
seni Isip. 18 Oupwe chechemeni usun ar maun
ngenikemi me won ewe al, lupwen oua apwan-
gapwang o malülü. Pwe ra ärala ekewe mi nom
mürimi, chokewe meinisin mi asaimang pokiten
ar apwangapwang, nge resap meniniti Kot. 19 Iei

✡ **25:10:** Rut 4.7-8 ✡ **25:16:** Lif 19.35-36

mine, lupwen ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot epwe ngenikemi ewe fanü o asösökemi seni chon oputakemi meinisin mi nom ünükümi, oupwe fokun niela ekewe chon Amalek, pwe esap wor eman epwe chüen chechemeniir. Ousap fokun manlükala mine üa ürenikemi." ✡

26

Usun ewe asoren mwen ua me ewe leengol 26.1-15

1 "Iwe, lupwen ka tolong lon ewe fanü ewe Samol mi Lapalap om we Kot epwe ngonuk pwe kopwe fanüeni, lupwen ka pwal fafanü o nonom lon, 2 kopwe angei ekoch mwen ua ka kini seni uän ekewe irä meinisin mi mär lon pwül me won ewe fanü ewe Samol mi Lapalap epwe ngonuk, kopwe isenirelong lon eu chük o feila ngeni ewe leni ewe Samol mi Lapalap om we Kot epwe filätä pwe aramas repwe fel ngeni ie. ✡ 3 Iwe, kopwe feila ren ewe souasor mi wiseni ewe wis lon ewe fansoun o üreni, 'Üa pwärätä ngeni ewe Samol mi Lapalap ai we Kot ikenai pwe üa tolong lon ewe fanü ewe Samol mi Lapalap a pwon fän akapel ngeni ai kewe lewo pwe epwe ngenikich.' 4 Mürin, ewe souasor epwe angei ewe chük seni lepoum o iseis mwen ewe rongen asor än ewe Samol mi Lapalap om we Kot.

5 Iwe, mürin kopwe apasa ekei kapas me fän mesen ewe Samol mi Lapalap om we Kot, 'Ai we lewo eman re Aramea mi siamüfetal, a feila Isip me an mwich mi kükün o nonom ikenan. Iwe,

✡ **25:19:** Eks 17.8-14; 1.Sam 15.2-9 ✡ **26:2:** Eks 23.19

ikenan a wiliti eu mwü mi watte o pöchökül pwal chocho. 6 Nge ekewe chon Isip ra aweiresikich o ariaföüükich, ra pwal angangachoukich ren ar nöünikich amanau. 7 Mürin sa siö ngeni ewe Samol mi Lapalap än ach kewe lewo we Kot. Iwe, a rong mweliach o küna ach riaföü, ach angangachou me ach weires. 8 Iwe, ewe Samol mi Lapalap a emwenikichewu seni Isip ren pöün mi manaman o aköüpöü, fän eniweniu mi lapalap, pwal fän asisil me manaman. 9 A emwenikichelong lon ei leni o ngenikich ei fanü, eu fanü mi pwülüöch o fanüeräs. 10 Iei üa uwato mwen uän ewe pwül ewe Samol mi Lapalap a ngeniei.' Mürin kopwe isetiu ewe chük mwen ewe Samol mi Lapalap om we Kot o fel ngeni. 11 Iwe, kopwe pwapwa ämi me chon ewe aingangen Lefi me ekewe chon ekis mi nom reöm ren ekewe mettoch meinisin mi mürina ewe Samol mi Lapalap om we Kot a ngenikemi me chon leimwom.

12 Iwe, kopwe uwätiu om eu leengol seni uän fotom irä meinisin iteiten mürin ülüngat ier o ngeni chon ewe aingangen Lefi, ngeni ekewe chon ekis, ekewe mi mäsen me ekewe fefin mi mä pwülüer, pwe repwe mongö o möt lon ar kewe telinimw. ✡ 13 Are ka wes me uwätiu, mürin kopwe apasa ekei kapas fän mesen ewe Samol mi Lapalap om we Kot, 'Üa atowu me lon imwei ekewe eu leengol meinisin mi pin o ngeni chon ewe ainangen Lefi, ngeni ekewe chon ekis, ekewe mi mäsen me ekewe fefin mi mä pwülüer, usun ka allük ngeniei lon om kewe allük meinisin. Üsap purätiu eu lein om kewe

✡ **26:12:** Tut 14.28-29

allük, üsap pwal manlükirela.

14 Üsap mongö seni ewe eu leengol lupwen üa
letipeta, üsap pwal amwökütü och seni lupwen üa
limengau, ika eäni asor och seni ngeni somä. Üa
aleasochisi alom, en ai Samol mi Lapalap, o föri
meinisin mine ka allük ngeniei. 15 Kopwe netiu
seni leniom mi pin, seni läng, o afeiöchü noum
aramasen Israel, kopwe pwal afeiöchü ewe fanü
ka ngenikem, usun ka fen pwon fän akapel ngeni
äm kewe lewo, ewe fanü mi pwülüöch o fanüeräs.'

Chon Israel ra pin fän iten Kot 26.16-19

16 "Iwe, ikenai ewe Samol mi Lapalap ämi we
Kot a allük ngenikemi ekei allük me pwüüng
pwe oupwe aleasochisir. Iei mine oupwe
tümwünüöchü le apwönüretä seni unusen
lelukemi me unusen ngünümi. 17 Ämi oua pwärätä
ikenai pwe ewe Samol mi Lapalap i ämi we Kot,
oua pwal pwon pwe oupwe aleasochisi alon o
apwönüetä an kewe allük me pwüüng. 18 Iwe, ewe
Samol mi Lapalap a pwärätä usumi ikenai, pwe
ämi eu mwichen aramas a wesewesen aücheani
o nöüni, usun a fen pwon ngenikemi, nge ämi
oupwe aleasochisi an kewe allük meinisin. ✡
19 Epwe seikikemiitä won ekewe mwü meinisin
i a afisiretä, pwe aramas repwe mwareitikemi o
aitöchükemi, repwe pwal alingakemi. Iwe, oupwe
eu mwichen aramas mi pin fän iten ewe Samol mi
Lapalap ämi we Kot, usun a fen pwon ngenikemi."

✡ **26:18:** Eks 19.5; Tut 4.20; 7.6; 14.2; Tit 2.14; 1.Pet 2.9

27

Ekewe allük repwe mak me won ewe chuk Epal 27.1-10

1 Iwe, Moses me ekewe souakomwen Israel
ra allük ngeni ekewe aramas o üreniir, “Oupwe
aleasochisi ekewe allük meinisin üa allük
ngenikemi ikenai. 2 Lon ewe rän, lupwen
oupwe pwerela pekilan ewe chanpupu Jortan
o pwerelong lon ewe fanü ewe Samol mi Lapalap
ämi we Kot epwe ngenikemi, oupwe senätä fau
mi watte o amotouur ngeni pweech, 3 oupwe
pwal makei wor ekei allük meinisin. Lupwen
oua tolong lon ewe fanü mi pwülüöch o fanüeräs,
ewe Samol mi Lapalap än ämi kewe lewo we
Kot a fen pwon ngenikemi, 4 o nom pekilan ewe
chanpupu Jortan, oupwe senätä ekewe fau me
won ewe chuk Epal o amotouur ngeni pweech,
usun üa allük ngenikemi ikenai. 5 Ikenan oupwe
senätä eu rongen asor seni fau, nge ousap falei
ekewe fau ren pisekin angang seni mächä. 6 Iwe,
oupwe senätä eu rongen asor ngeni ewe Samol
mi Lapalap seni fau resap fal o eäni asoren kek
me won ngeni ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot.
✡ 7 Oupwe pwal eäni ämi asoren kinamwe ikenan
o mongö ewe asor. Iwe, oupwe pwapwa me fän
mesen ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot. 8 Oupwe
makeöchü ekewe allük meinisin won ekewe fau.”
✡ 9 Mürin, Moses me ekewe souasor ir chon ewe
ainangen Lefi ra üreni ekewe chon Israel meinsin,
“Oupwe mosonoson o aüselingaei, ämi chon Israel.
Ikenai oua wiliti nöün ewe Samol mi Lapalap

✡ **27:6:** Eks 20.25 ✡ **27:8:** Jos 8.30-32

ämi we Kot mwichen aramas. 10 Iei mine oupwe aleasochisi alon ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot o apwönüetä an kewe allük me pwüüng üa allük ngenikemi ikenai."

Ekewe kapasen anümamau seni won ewe chuk Epal

27.11-26

11 Iwe, lon ewe chök ränin Moses a allük ngeni ekewe aramas o üreniir, 12 "Lupwen oua pwerela pekilan ewe chanpupu Jortan, ikei iten ekewe ainang repwe ütä me won ewe chuk Kerisim pwe repwe afeiöchü ekewe aramas: Simeon, Lefi Juta, Isakar, Josef me Peniamin. ✡ 13 Nge ikei iten ekewe ainang repwe ütä me won ewe chuk Epal pwe repwe eäni ekewe kapasen anümamau: Rupen, Kat, Aser, Sepulon, Tan me Naftali. 14 Mürin, ekewe mwän seni ewe ainangen Lefi repwe pwärätä ngeni ekewe chon Israel meinisin ekei kapas fän mwelier mi leüömong,

15 'A anümamau eman mwän mi föri eu uluulun anümwäl seni mwüch ika seni mächä o fel ngeni lemonomon, pun ei mettoch mi för ren pöün eman soufal a anioput me ren ewe Samol mi Lapalap.' Nge ekewe aramas meinisin repwe apasa, 'Amen.' ✡ 16 'A anümamau eman mwän esap asamolu saman me inan.' Nge ekewe aramas meinisin repwe apasa, 'Amen.' ✡ 17 'A anümamau eman mwän a amwökütü kiännin fanüen chon arun.' Nge ekewe aramas meinisin repwe apasa, 'Amen.' ✡ 18 'A anümamau eman mwän a atokala

✡ **27:12:** Tut 11.29; Jos 8.33-35 ✡ **27:15:** Eks 20.4; 34.17; Lif 19.4; 26.1; Tut 4.15-18; 5.8 ✡ **27:16:** Eks 20.12; Tut 5.16 ✡ **27:17:** Tut 19.14

eman mi mesechun seni alan.' Nge ekewe aramas
meinisin repwe apasa, 'Amen.' ✡ 19 'A anümamau
eman mwän a sorei mine a pwüng ngeni eman
chon ekis, eman mi mäsen me eman fefin mi mä
pwülüan.' Nge ekewe aramas meinisin repwe
apasa, 'Amen.' ✡ 20 'A anümamau eman mwän
mi kon ren pwülüen saman, pun a turunufasei
saman ren.' Nge ekewe aramas meinisin repwe
apasa, 'Amen.' ✡ 21 'A anümamau eman mwän mi
kon ren eman man.' Nge ekewe aramas meinisin
repwe apasa, 'Amen.' ✡ 22 'A anümamau eman
mwän mi kon ren fefinan, ese lifilifil ika nem-
inewe nöün saman föpwül ika nöün inan föpwül.'
Nge ekewe aramas meinisin repwe apasa, 'Amen.'
✡ 23 'A anümamau eman mwän mi kon ren inen
pwülüan.' Nge ekewe aramas meinisin repwe
apasa, 'Amen.' ✡ 24 'A anümamau eman mwän a
niela chon arun lemonomon.' Nge ekewe aramas
meinisin repwe apasa, 'Amen.' 25 'A anümamau
eman mwän mi angei eu lifangen amichimich,
pwe epwe niela eman aramas esap wor an tipis.'
Nge ekewe aramas meinisin repwe apasa, 'Amen.'
26 'A anümamau eman mwän esap aleasochisi ekei
allük o apwönüretä meinisin.' Nge ekewe aramas
meinisin repwe apasa, 'Amen.' " ✡

28

✡ **27:18:** Lif 19.14 ✡ **27:19:** Eks 22.21; 23.9; Lif 19.33-34; Tut 24.17-18 ✡ **27:20:** Lif 18.8; 20.11; Tut 22.30 ✡ **27:21:** Eks 22.19; Lif 18.23; 20.15 ✡ **27:22:** Lif 18.9; 20.17 ✡ **27:23:** Lif 18.17; 20.14 ✡ **27:26:** Kal 3.10

Feiöchün aleasochis
28.1-14
(Lif 26.1-13; Tut 7.12-24)

1 “Iwe, are oupwe aleasochisi alon ewe Samol
mi Lapalap ämi we Kot o tümwünüöchü le
apwönüetä an kewe allük meinisin üa ngenikemi
ikenai, i epwe atekiakemiitä mwen ekewe mwü
meinisin won fanüfan. 2 Ekei feiöch meinisin
repwe feito womi o akom mwemi, are oupwe
aleasochisi alon ewe Samol mi Lapalap ämi we
Kot. 3 Ewe Samol mi Lapalap epwe afeiöchü
ämi kewe telinimw, epwe pwal afeiöchü ämi
kewe tanipi. 4 Iwe, ewe Samol mi Lapalap epwe
afeiöchükemi o ngenikemi chomong nöümi, epwe
achomonga uän ämi pwül, nöümi pwiin man
repwe up, nöümi apanen kow me apanen sip
repwe chomongola. 5 Epwe afeiöchü ämi chük
pwe epwe wor chomong uän irä lor, epwe pwal
afeiöchü ewe mongö oua amolätä seni. 6 Oupwe
feiöch lon mettoch meinisin mine oupwe föri.

7 Iwe, ewe Samol mi Lapalap epwe akufu chon
oputemi mi ü ngenikemi. Repwe feito won efoch
al pwe repwe maun ngenikemi, nge repwe süla me
mwemi won fufoch al. 8 Ewe Samol mi Lapalap
ämi we Kot epwe afeiöchü ämi lenien iseis, epwe
pwal afeiöchü meinisin mine oua föri. Iwe, epwe
afeiöchükemi lon ewe fanü i epwe ngenikemi.
9 Iwe, ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot epwe
aükemiitä pwe oupwe eu mwichen aramas mi pin
fän itan, usun a fen pwon ngenikemi fän akapel,
are oua aleasochisi alon o föri meinisin mine
a allük ngenikemi. 10 Mürin, aramasen fanüfan
meinisin repwe küna pwe ewe Samol mi Lapalap a

filikemiitä pwe oupwe nöün aramas, repwe pwal niuokusitikemi. 11 Iwe, ewe Samol mi Lapalap epwe awöüükemi, epwe achomonga upun womi me nöümi pwiin kow, epwe pwal achomonga uän ämi pwül lon ewe fanü ewe Samol mi Lapalap a fen pwon fän akapel ngeni ämi kewe lewo pwe epwe ngenikemi. 12 Ewe Samol mi Lapalap epwe suki ngenikemi läng an lenien iseis mettoch mi aüchea, pwe epwe apüngätiu üt won fanüemi lon fansoun öch o afeiöchü angangen pöümi meinisin. Ämi oupwe mwütawu mettoch ngeni chomong mwü, nge ousap paaro seniir. 13 Ewe Samol mi Lapalap epwe föri pwe ämi ewe mökür, nge ousap ewe mechan. Iwe, oupwe chök nonom won, nge ousap nom fan, are oua aleasochisi ekewe allük än ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot üa allük ngenikemi ikenai, o tümwünüöchü le apwönüretä. 14 Ousap fokun aleasolap ngeni ekei kapas üa allük ngenikemi ikenai, ousap fel ngeni pwal ekoch kot o angang ngeniir." ✡

Feiengauen lükümach 28.15-68 (Lif 26.14-46)

15 "Nge are ousap aleasochisi alon ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot, ousap pwal tümwünüöchü le apwönüetä an kewe allük me pwüüng meinisin üa allük ngenikemi ikenai, mürin ekei anümamau repwe feito womi o nonom mwemi. 16 Ewe Samol mi Lapalap epwe anümamaua ämi kewe telinimw, epwe pwal anümamaua ämi kewe tanipi. 17 Epwe anümamaua masouen ämi kewe chük

✡ **28:14:** Tut 11.13-17

pwe esap wor chomong uän irä lor, epwe pwal anümamaua ewe mongö oua amolätä seni. 18 Epwe anümamauakemi pwe esap wor chomong nöümi, esap pwal wor chomong uän ämi pwül, nöümi apanen kow me apanen sip repwe chokükünüla. 19 Oupwe anümamau lon mettoch meinisin mine oua föri.

20 Iwe, ewe Samol mi Lapalap epwe tinato womi anümamau, fitikoko me apwüng lon meinisin mine oua föri tori oupwe mäla o müttir rosola pokiten ämi föför mi ngau me ämi likitala Kot. 21 Ewe Samol mi Lapalap epwe awarato mätter ngenikemi, tori i epwe amochakemiila me won ewe fanü oupwe le tolong lon pwe oupwe fanüeni. 22 Ewe Samol mi Lapalap epwe afeiengaukemi ren fius me pwichikar me pwo. Epwe tinala won fanüemi pwichikar watte me pwasapwas, moi me mesenipik. Ekei feiengau repwe torikemi tori oupwe rosola. 23 Iwe, ewe läng asemi epwe usun chök piras, nge ewe fanü fami epwe usun chök mächä. 24 Ewe Samol mi Lapalap epwe awili üt ngeni pi me pipisüsü o apüngätiu won fanüemi tori oupwe rosola.

25 Iwe, ewe Samol mi Lapalap epwe föri pwe oupwe kuf ren chon oputemi. Oupwe feila won efoch al pwe oupwe maun ngeniir, nge oupwe sü me mwer won fufoch al. Chon ekewe mwü meinisin won fanüfan repwe fokun niuokus, lupwen repwe küna mine a fis ngenikemi. 26 Ekewe machang meinisin pwal ekewe manmwacho won fanüfan repwe ochei somämi, nge esap wor eman epwe asürela. 27 Ewe Samol mi Lapalap epwe afeiengauakemi ren mach usun a fis ngeni chon

Isip, epwe afeiengauakemi ren pwo me kilingau me pwerik, nge esap wor säfeian pwe oupwe tongeni pöchökül ren. 28 Ewe Samol mi Lapalap epwe pwal afeiengauakemi pwe oupwe umwes me mesechun me sokongau. 29 Oupwe atapfeil leoloas usun eman mi mesechun a atapfeil lon rochopwak, nge ousap küna alen ämi oupwe fefeitä. Iwe, aramas repwe chök ariaföüükemi o soläni pisekimi fansoun meinisin, nge esap wor eman epwe alisikemi. 30 Are eman leimi a kofot ngeni eman föpwül, eman mwän epwe angei o kon ren. Oupwe aüetä eu imw, nge ousap nom lon, oupwe fotuki irän wain, nge ousap ochei uan. 31 Repwe niela nöümi ätemwänin kow me fän mesemi, nge ousap ochoch fituker. Repwe angei senikemi nöümi aas fän pöchökül, nge resap aliwini ngenikemi, repwe pwal angei nöümi sip o ngeni chon oputemi, nge esap wor eman epwe alisikemi. 32 Nöümi mwän me fefin repwe oola lon fanüen chon ekis. Iwe, oupwe küna ren mesemi, oupwe pwal letipeta ren ämi positiir iteiten rän, nge esap wor ämi tufich pwe oupwe tongeni angaseer. 33 Chon eu mwü ousap sileer me mwan repwe mongö uän fanüemi me uän ämi angang meinisin. Iwe, repwe chök ariaföüükemi o atatakisikemi fansoun meinisin, 34 pwe oupwe umwesila ren mine oupwe küna. 35 Ewe Samol mi Lapalap epwe afeiengaua pwäsukumi me pechemi ren mach mi fokun emetek, epwe würi seni fän pechemi tori won möküremi, nge ousap tongeni pöchökül ren.

36 Iwe, ewe Samol mi Lapalap epwe

emwenikemiila me ämi king oua seikätä womi ngeni eu mwü, ämi me ämi kewe lewo ousap silei me mwan. Ikenan oupwe angang ngeni pwal ekoch kot mi för seni mwüch me fau. 37 Aramas repwe mairü ren mine a fis ngenikemi, repwe leawenikemi ren kapasen ämängau me kapasen turunufas me lein chon ekewe mwü, ia ewe Samol mi Lapalap epwe emwenikemiila ie. 38 Iwe, oupwe amorafeili chomong föün irä lon ämi tanipi, nge kiniemi ua repwe chokükün, pun ekewe lifichimas repwe chök eni. 39 Oupwe fotuki irän wain o angang ngeniir, nge ousap ioni föür ika ünümi chönün uar, pun muun repwe chök eni. 40 Epwe wor irä olif lon unusen fanüemi, nge ousap epitikemi ewe noppuk seni, pun ekewe föün olif repwe chök mwor. 41 Epwe wor nöümi mwän me fefin, nge ousap nöüniir, pun repwe chök oola lon maun. 42 Ekewe lifichimas repwe eni ämi kewe irä meinisin me uän ämi pwül. 43 Iwe, ewe chon ekis mi nom remi epwe fefeitä o tekiatä, nge ämi oupwe fefeitiu o tekisonitiu. 44 Ewe chon ekis epwe mwüt ngenikemi mettoch, nge ämi ousap tongeni ngeni och. Iwe, i epwe ewe mökür, nge ämi oupwe mechan. 45 Ekei anümamau meinisin repwe torikemi, repwe tapwerikemi o tokumweekemi tori oupwe rosola, pun ousap aleasochisi alon ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot, ousap pwal tümwünü an kewe allük me pwüüng a allük ngenikemi. 46 Iwe, ekei anümamau repwe eu asisil me eu manaman ngenikemi me mwirimwirimi kana tori feilfeilachök.

47 Iwe, ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot a afeiöchükemi ren chomong feiöch, nge ämi ousap

angang ngeni fän meseik me pwapwan lelukemi.
48 Iei mine ewe Samol mi Lapalap epwe tinato
remi chon oputemi, pwe oupwe angang ngeniir
fän echik me kaka, fän selela me osupwangen
mettoch meinisin. Iwe, Kot epwe anomu won
üemi efoch waas seni mächä tori epwe arosakemi-
ila. 49 Ewe Samol mi Lapalap epwe pwal awarato
womi eu mwü seni toau, seni lesopun fanüfan,
chon repwe eäni eu fos ousap wewe ren. Iwe,
repwe müttir feito womi usun eman ikel mi äkkäs.
50 Repwe afochongau, resap menini ekewe mi
chinlap, resap pwal tongei ekewe semirit. 51 Iwe,
repwe ochei nienifön nöümi pwiin kow o eni uän
ämi pwül, nge ämi oupwe mäla ren echik. Re-
sap pwal likiti fän itemi wiich, wain ika apüra,
nienifön nöümi pwiin kow ika nöümi pwiin sip,
tori ra arosakemiila. 52 Iwe, repwe pwelifeili fän
pisekin maun ämi kewe telinimw meinisin me
lon unusen fanüemi ewe Samol mi Lapalap epwe
ngenikemi, tori ämi kewe tit mi tekia o pöchökül
oua eäniir apilükülük repwe turula. 53 Pokiten
chon oputemi repwe pwelifeilikemi fän pisekin
maun o fokun ariaföüükemi, oupwe ochei fituken
mwirimwirimi, fituken nöümi ät me nengin ewe
Samol mi Lapalap ämi Kot a ngenikemi. 54 Iwe,
ewe mwän mi fokun äteson me leimi epwe maicha
won mongö ngeni pwin, ngeni püsin pwülüan me
nöün semirit mi chüen nom ren. 55 Esap ao-
chocheer fituken nöün a ochei, pun esap chüen
wor och lusun, pokiten chon oputemi ra pwelifei-
likemi fän pisekin maun o fokun ariaföüükemi lon
ämi kewe telinimw meinisin. 56 Iwe, ewe fefin mi

fokun lieson me leimi, esap mwo nge ipweri pwül pokiten a fokun son, epwe maicha won mongö ngeni püsin pwülüan, ngeni nöün ät me nengin. 57 Epwe maicha won ewe chienen mönükol me nöün we a nöüni, pun epwe ocheer lemonomon fän iten watten an osupwangen mongö, pokiten chon oputemi ra pwelifeili ämi kewe telinimw fän pisekin maun o fokun ariaföüükemi. ✡

58 Iwe, are ousap tümwünüöchü le föri ekei allük meinisin mi mak lon ei puk, are ousap pwal meniniti iten ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot, ewe it mi ling o eniweniw, 59 mürin, ewe Samol mi Lapalap epwe awarato ngenikemi me mwirimwirimi kana feiengau mi fokun lapalap, mi chou o müchümang, pwal samauchou mi müchümang. 60 Epwe tinsefälieto womi ekewe samaun Isip meinisin oua niuokusitiir. Iwe, repwe fitipacheitikemi. 61 Ewe Samol mi Lapalap epwe pwal awarato ngenikemi sokopaten samau me riaföü meinisin resap mak lon ei puken allük, tori oupwe rosola. 62 Ika mwo oua chomong usun fün läng, ämi mi chüen manau oupwe chök chokükünüla pokiten ousap aleasochisi alon ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot. 63 Iwe, usun ewe Samol mi Lapalap a pwapwa le afeiöchükemi o achomongakemi, iei usun epwe pwal pwapwa le afeiengauakemi o arosakemiila. Ewe fanü oupwe le tolong lon pwe oupwe fanüeni, oupwe pwal sä seni. 64 Mürin, ewe Samol mi Lapalap epwe atoropasafeilikemi lein chon ekewe mwü meinisin seni esopun fanüfan tori esopun. Ikenan

✡ **28:57:** 2.King 6.28-29; Kölk 4.10

oupwe angang ngeni pwal ekoch kot mi för seni mwüch me fau, ämi me ämi kewe lewo ousap sileer me mwan. 65 Nge lupwen oupwe nom lein chon ekewe mwü, ousap kinamwe, esap pwal wor lenien asösö ia oua tongeni nom ie. Ikenan ewe Samol mi Lapalap epwe ngenikemi eu lelukniuokus, meseattong me ekilolilen. 66 Iwe, manauemi a chök nom fän öücchüng, lepwin me lerän oupwe niuokus, pwe esap wor apilüköchün manauemi. 67 Lesosor oupwe älälei, ‘Amwo epwe lekuniol,’ nge lekuniol oupwe älälei, ‘Amwo epwe lesosor,’ pokiten lelukemi a chök niuokus, pwal pokiten mine mesemi ra küna. 68 Iwe, ewe Samol mi Lapalap epwe tinisefälikemiila Isip won sip, inamwo ika a fen ürenikemi pwe ousap chüen saisefäl ngeni ewe fanü. Ikenan oupwe püsin eänikemi amömö ngeni chon oputakemi, pwe repwe nöünikemi amanau, nge esap wor eman epwe mochen mönikemi.”

29

Än Kot pwon ngeni chon Israel me lon ewe fanü Moap

29.1-29

1 Ikkei kapasen ewe pwon ewe Samol mi Lapalap a allük ngeni Moses fän iten ekewe aramasen Israel me lon ewe fanü Moap, lükün ewe pwon a fen föri ngeniir me fäsonun ewe chuk Horep.

2 Iwe, Moses a körifengeni chon Israel meinisin o üreniir, “Oua küna meinisin mine ewe Samol mi Lapalap a föri fän mesemi ngeni Farao ewe kingen Isip, ngeni nöün kewe nöüwis meinisin,

pwal ngeni unusen fanüan. 3 Oua püsin küna
ekewe riaföü mi watte, ekewe asisil me ekewe
manaman mi lapalap. 4 Nge tori ikenai ewe Samol
mi Lapalap esap ngenikemi ekiek mi mirit, mas
mi nenela me seling mi rongorong. 5 Iwe, a
emwenikemi lon ewe fanüapö lon ükükün faik ier.
Üfemi oua üföüf pwal ipwemi sus resap kamwala.
6 Ousap mongö pilawa, ousap pwal ün wain ika
sokopaten minen ün. Ewe Samol mi Lapalap a föri
ei pwe oupwe silei pwe i ämi Kot. 7 Nge lupwen sa
tori ei leni, Sihon ewe kingen Hespon pwal Ok ewe
kingen Pasan ra feito pwe repwe maun ngenikich,
nge sa akufuur. ✡ 8 Sa angei fanüer o ngeni
chon ewe ainangen Rupen me Kat me esopun ewe
ainangen Manasa, pwe repwe fanüeni. ✡ 9 Iei
mine oupwe tümwünüöchü le apwönüetä kapasen
ei pwon, pwe oupwe fefeitä lon meinisin mine oua
föri.

10 Iwe, ikenai ämi meinisin oua ü fän mesen
ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot. Ekewe
mwänirelan ämi ainang, nöümi souakom me nöümi
kewe meilap, ekewe re Israel meinisin, 11 nöümi
semirit me pwülüemi, ekewe chon ekis mi nom
leimi, ir ätekewe mi os ämi mwüch o üfi ünümemi
koluk, 12 ämi meinisin oua ü ikei, pwe oupwe
tolong fän ewe pwon mi fis fän akapel, ewe Samol
mi Lapalap ämi we Kot a föri ngenikemi ikenai.
13 Ei pwon a aükemiitä ikenai pwe ämi oupwe nöün
aramas, nge i epwe ämi Kot, usun a fen pwon
ngeni ämi kewe lewo, ngeni Apraham, Isaak me
Jakop. 14 Iwe, ewe Samol mi Lapalap a föri ei

✡ **29:7:** Num 21.21-30; Num 21.31-35 ✡ **29:8:** Num 32.33

pwon fän akapel, sap ngenikemi chök, 15 pwe pwal
ngeni mwirimwirich resamwo uputiu, usun chök
ngenikich meinisin mi nom ikei ikenai fän mesen
ewe Samol mi Lapalap ach we Kot.
16 Iwe, oua silei usun ach nonom lon ewe fanü
Isip, pwal usun ach pwerelong lukalapen fanüen
chon ekewe mwü sa lu seniir. 17 Oua küna ar kewe
uluulun anümwäl mi anioput ra för seni mwüch
me fau, seni silifer me kolt. 18 Oupwe afälikemi
pwe esap wor me leimi eman mwän ika fefin, eu
famili ika eu ainang ikenai epwe tokola seni ewe
Samol mi Lapalap ach we Kot, pwe epwe feila o
fel ngeni koten ekewe mwü. Pun ika eman epwe
föri iei usun, epwe usun chök waaren efoch irä
pwennan a märitä o uani ua mi poison me maras,
✡ 19 Oupwe pwal afälikemi pwe esap wor eman
me leimi a püsin ikeetä, lupwen a rong kapasen
ei pwon mi fis fän akapel o ekieki lon lelukan,
'Üpwe chök feiöch, inamwo ika üa chei mochenin
lelukei mi ülöförea.' Ei epwe chök afeiengaua ämi
meinisin, chokewe mi mürina me chokewe mi in-
gau. 20 Iwe, ewe Samol mi Lapalap esap amusala
än ätewe tipis. An song me an lukomong epwe
küw ewe mwän, nge ekewe anümamau meinisin
ra mak lon ei puk repwe nonom won, tori ewe
Samol mi Lapalap epwe amoola itan seni won
fanüfan. 21 Ewe Samol mi Lapalap epwe aimwüela
ewe mwän seni chon ekewe ainangen Israel mein-
isin, pwe epwe afeiengaua ren ekewe anümamau
meinisin ra nom lon ewe pwon mi mak lon ei
puken allük.
22 Iwe, ekewe täppin aramas repwe up me mürin,

✡ **29:18:** Ipr 12.15

ir mwirimwirimi kewe me ekewe chon ekis mi
feito seni fanü toau repwe küna feiengauen ewe
fanü me samaun chon, ewe Samol mi Lapalap
epwe aworato wor. 23 Unusen ewe fanü epwe
fokun tala o pönüla ren pirimston me salt, pwe
esap wor eman a tongeni fotuki ika ämärätä och
won, esap pwal pwük fetil won. Ewe fanü epwe
usun chök Sotom me Komora, Atma me Sepoim,
lupwen ewe Samol mi Lapalap a ataarala lon an
song me lingeringer. ✡ 24 Iwe, chon ekewe mwü
meinisin repwe ais, ‘Pwota ewe Samol mi Lapalap
a föri iei usun ngeni ewe fanü? Met popun a kon
watte an song?’ 25 Mürin, aramas repwe apasa,
‘Popun a fis ei pwe ekewe chon Israel ra atai ewe
pwon ewe Samol mi Lapalap än ar kewe lewo we
Kot a föri ngeniir, lupwen a emwenirewu seni ewe
fanü Isip. 26 Iwe, ra feila o angang ngeni pwal
ekoch kot o fel ngeniir, sokun kot resap sileer me
mwan, Kot esap pwal mwüt ngeniir pwe repwe fel
ngeniir. 27 Iei mine ewe Samol mi Lapalap a fokun
song ngeni nöün aramas o awarato won ei fanü
ekei anümamau meinisin mi mak lon ei puk. 28 Iwe,
ewe Samol mi Lapalap a wiiretä seni fanüer lon
an song me chou me lingeringer watte o monerela
lon pwal eu fanü, usun a fis ikenai.’

29 Iwe, ekewe mettoch mi monomon än ewe
Samol mi Lapalap ach we Kot. Nge ekewe met-
toch mi pwäpwäla kapasen ei allük meinisin ach
me än nöüch kana tori feilfeilachök, pwe sipwe
aleasochisiir.”

✡ **29:23:** Ken 19.24-25

30

Mine chon Israel repwe föri pwe repwe feiöchsefäl 30.1-20

1 “Iei üa mwüt ngenikemi pwe oupwe filätä
lefilen feiöch me anümamau. Are ekei anümamau
meinisin repwe fis ngenikemi, lupwen oua nom
lein chon ekewe mwü ia ewe Samol mi Lapalap a
asükemiila ie, ämi oupwe chechemeni pwe iei püsin
filiemi. 2 Nge are ämi me mwirimwirimi kana
oupwe liwiniti ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot
o aleasochisi an kewe allük ren unusen lelukemi
me unusen ngünümi lon meinisin mine üa allük
ngenikemi ikenai, 3 mürin, ewe Samol mi Lapalap
ämi we Kot epwe afeiöchüsefälikemi o eäni tong
ngenikemi. Iwe, epwe achusefälikemi seni lein
ekewe aramas, ia ämi we Kot a atoropasafeilikemi
ie. 4 Inamwo ika oua toropasfeil tori lesopun
fanüfan, ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot epwe
achusefälikemi o angeikemi seni ikenan. 5 Ewe
Samol mi Lapalap ämi we Kot epwe emwenikemi-
ilong lon ewe fanü, ämi kewe lewo ra fen fanüeni,
pwe oupwe fanüenisefäli. Iwe, epwe alapala
wöümi o achomongakemiila seni chomongun ämi
kewe lewo. 6 Ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot
epwe limeti lelukemi me leluken mwirimwirimi
kewe, pwe oupwe echeni i ren unusen lelukemi
pwal ren unusen ngünümi, pwe oupwe manau.
7 Ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot epwe anomu
ekei anümamau meinisin won chon oputemi mi
ariaföüükemi. 8 Nge ämi oupwe aleasochisisefäli
alon ewe Samol mi Lapalap o apwönüetä an
kewe allük meinisin üa allük ngenikemi ike-
nai. 9 Iwe, ewe Samol mi Lapalap epwe fokun

afeiöchü angangen pöümi meinisin o achomonga mwirimwirimi, epwe oupu nöümi pwiin man o achomonga uän ämi pwül. Pun ewe Samol mi Lapalap epwe pwapwa le afeiöchüsefälikemi, usun a pwapwa le afeiöchü ämi kewe lewo. 10 Ei epwe fis, are oupwe aleasochisi alon ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot o apwönüetä an kewe allük me pwüüng ra mak lon ei puken allük, are oua pwal kuliti ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot ren unusen lelukemi me unusen ngünümi.

11 Pun ei allük üa allük ngenikemi ikenai esap kon förea ngenikemi, esap pwal toweires ngenikemi. 12 Esap nom läng pwe oupwe üra, 'Iö epwe feitä läng fän itach o uwätiu ei allük rech pwe sipwe rongorong o aleasochisi?' 13 Esap pwal nom pekilan ewe matau pwe oupwe üra, 'Iö epwe feila pekilan ewe matau fän itach o uwato rech ei allük, pwe sipwe rongorong o aleasochisi?' 14 Nge ewe kapas a fokun kan ngenikemi, oua silei o amwöchü lükün, iei mine oupwe aleasochisi. ✡

15 Nengeni, ikenai üa iseis mwemi manau me feiöch, pwal mäla me feiengau. 16 Are oupwe aleasochisi ekewe allük än ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot üa allük ngenikemi ikenai, are oupwe pwal echeni i o aleasochisi alon pwe oupwe apwönüetä an kewe allük meinisin, an kewe pwüüng me an kewe öüröür, mürin oupwe manau o chomongola. Iwe, ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot epwe afeiöchükemi lon ewe fanü oupwe le tolong lon pwe oupwe fanüeni. 17 Nge are oupwe tokola, ousap pwal mochen aleasochisi

✡ **30:14:** Rom 10.6-8

alon, are oupwe fel ngeni pwal ekoch kot o angang ngeniir, 18 üpwe asile ngenikemi ikenai pwe oupwe mäla. Ousap fokun manauatam lon ewe fanü oupwe le feila lon pekilan ewe chanpupu Jortan pwe oupwe fanüeni. 19 Iwe, üa kökköri läng me fanüfan pwe repwe chon pwärätä usumi ikenai, pwe üa anomu mwemi manau me mäla, feiöch me anümamau. Iei mine oupwe filätä manau, pwe ämi me mwirimwirimi kana oupwe manau. 20 Oupwe echeni ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot, oupwe aleasochisi alon o fitipacheiti. Pun ren ei oupwe manau o ränin manauemi repwe langatamala lon ewe fanü ewe Samol mi Lapalap a pwon fän akapel pwe epwe ngeni ämi kewe lewo Apraham, Isaak me Jakop." ✡

31

Josua a siwili Moses
31.1-8

1 Iwe, Moses a sopwela le apasa ekei kapas ngeni ekewe chon Israel meinisin 2 o üreniir, "Ngang üa ierini ipükü rüe ikenai. Üsap chüen tufichin ai üpwe emwenikemi. Nge ewe Samol mi Lapalap a pwal üreniei pwe üsap tongeni feila pekilan ewe chanpupu Jortan. ✡ 3 Iwe, ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot epwe püsin feila mwemi pekila. Epwe arosala chon ekei mwü me mwemi, pwe oupwe angei seniir fanüer. Nge Josua epwe emwenikemi usun ewe Samol mi Lapalap a fen apasa. 4 Ewe Samol mi Lapalap epwe akufu chon ekewe mwü usun a akufu Sihon me Ok ekewe kingen chon

✡ **30:20:** Ken 12.7; Ken 26.3; Ken 28.13 ✡ **31:2:** Num 20.12

Amor o ataela fanüer, lupwen a aroserela. ✡ 5 Ewe
Samol mi Lapalap epwe atolongeer lepöümi, nge
ämi oupwe föri ngeniir ükükün meinisin mine üa
allük ngenikemi. 6 Oupwe apöchökülakemi o tipep-
wora, nge ousap niuokus are niueitiir, pun ewe
Samol mi Lapalap ämi we Kot epwe etikemi. Esap
tümwününgau ngenikemi, esap pwal likitikemi."
7 Mürin, Moses a körato Josua o kapas ngeni me
fän mesen ekewe chon Israel meinisin, "Kopwe
apöchökülok o tipepwora. Pun en kopwe emweni
ekei aramas le tolong lon ewe fanü ewe Samol mi
Lapalap a pwon fän akapel ngeni ar kewe lewo
pwe epwe ngeniir. Kopwe pwal ainet ngeniir
ewe fanü o afanüeer. 8 Iwe, ewe Samol mi La-
palap i epwe akom mwom, epwe etuk, nge esap
tümwününgau ngonuk, esap pwal likituk. Kosap
niuokus ika rükö." ✡

Ewe allük epwe alea iteiten afisuen ier 31.9-13

9 Iwe, Moses a makeelong ei allük lon eu puk
o ngeni ekewe souasor seni ewe ainangen Lefi
mi mwärei ewe pworun pwon än ewe Samol mi
Lapalap, a pwal ngeni ekewe souakomwen chon
Israel. 10 Mürin, Moses a allük ngeniir, "Lesopolan
iteiten fisu ier, lon ewe ierin än aramas liwin-
imang a musala, lon ewe chulapen likachoch,
✡ 11 lupwen chon Israel repwe feito pwe repwe
fel ngeni ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot lon
ewe leni i epwe filätä, oupwe aleani ei allük
fän mesen chon Israel meinisin pwe repwe ron-
gorong. 12 Iwe, oupwe emwichafengeni ekewe

✡ **31:4:** Num 21.21-35 ✡ **31:8:** Jos 1.5; Ipr 13.5 ✡ **31:10:** Tut 15.1; Tut 16.13-15

aramas, mwän, fefin me semirit, pwal ekewe chon ekis mi nom lon ämi kewe telinimw, pwe meinisin repwe rongorong o kaiö usun ar repwe meniniti ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot o tümwünüöchü le apwönüetä kapasen ei allük meinisin. 13 Iwe, nöür resamwo silei ei allük repwe rong o kaiö usun ar repwe meniniti ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot lon ükükün ränin ar nonom lon ewe fanü oupwe le feila lon pekilan ewe chanpupu Jortan, pwe oupwe fanüeni."

Amüchülan än Kot öüröür ngeni Moses 31.14-29

14 Iwe, ewe Samol mi Lapalap a üreni Moses, "Iei ränin om mäla a arapoto. Kopwe köri Josua pwe oupwe feitopök lon ewe imwenfel seni mangaku pwe üpwe ngeni wisan." Iwe, Moses me Josua ra feila lon ewe imwenfel seni mangaku. 15 Mürin, ewe Samol mi Lapalap a pwä ngeniir me lon ewe imw lon eu ürekuchu. Iwe, ewe ürekuchu a ü leasamalapen ewe imwenfel seni mangaku.

16 Iwe, ewe Samol mi Lapalap a üreni Moses, "A arapakan om kopwe le mäla o nom ren om kewe lewo. Mürin, ekei aramas repwe föri usun chök angangen lisowu ren ar fel ngeni pwal ekoch koten ewe fanü ia repwe feila ie. Iwe, repwe likitieila o ataela ai we pwon üa föri ngeniir. 17 Lupwen epwe fis ei, üpwe fokun song ngeniir. Üpwe likitirela o amona mesei seniir pwe repwe rosola. Iwe, chomong feiengau me riaföü repwe toriir, pwe repwe ais lon ewe ränin, 'Ifa usun, ekei feiengau ra torikich pokiten ach Kot esap nom lefilach?' 18 Lon ewe ränin üpwe fokun amona mesei pokiten ekewe

föför mi ngau ra föri, pun ra fel ngeni pwal ekoch
kot. 19 Iei mine kopwe makei ei köl o aiti ngeni
ekewe aramasen Israel, pwe repwe kökölü. Pun ei
köl epwe wisen pwärätä fän itei o ü ngeni ekewe
aramasen Israel. 20 Iwe, üpwe emwenirelong lon
ewe fanü mi pwülüöch o fanüeräs üa pwon fän
akapel pwe üpwe ngeni ar kewe lewo. Nge lupwen
epwe wor chomong ener mongö pwe ra möt o
kitinupula, mürin repwe kul ngeni pwal ekoch
kot o fel ngeniir. Iwe, repwe pöütieila o atai ai
we pwon. 21 Nge lupwen chomong feiengau me
riaföü repwe toriir, ei köl epwe ü ngeniir usun
eman chon pwärätä pwe mwirimwirir kana resap
fokun manlükala. Pun mwen ai emwenirela lon
ewe fanü üa pwon fän akapel pwe üpwe ngeniir,
üa fen silei ar ekiek ra ekiekietä." 22 Iwe, lon ewe
chök ränin Moses a makei ei köl o aiti ngeni ekewe
aramasen Israel.
23 Mürin, ewe Samol mi Lapalap a awisa Josua
nöün Nun we mwän ngeni wisan o apasa, "Kopwe
apöchökülok o tipepwora, pun en kopwe emwena-
long ekewe aramasen Israel lon ewe fanü üa pwon
fän akapel pwe üpwe ngeniir. Ngang üpwe etuk." ✡
24 Iwe, lupwen Moses a awesöchüela le makee-
long lon eu puk kapasen ei allük meinisin, 25 a
allük ngeni ekewe mwän seni ewe ainangen Lefi
mi mwärei än ewe Samol mi Lapalap pworun
pwon, 26 "Oupwe angei ei puken allük o iseni
lepekin ewe pworun pwon än ewe Samol mi La-
palap ämi we Kot, pwe epwe nom ikenan, pun
a wisen pwärätä o ü ngenikemi. 27 Pun üa silei
ämi lükümach o tipepöchökül. Nengeni, ikenai,

✡ **31:23:** Num 27.23; Jos 1.6

lupwen üa chüen manau ngenikemi, oua lükümach
ngeni ewe Samol mi Lapalap. Nge epwe fen ifa
usun mürin ai mäla? 28 Oupwe emwichato rei
souakomwen ämi kewe ainang meinisin, pwal
ekewe meilap, pwe üpwe apasa ekei kapas me
fän meser o kökköri läng me fanüfan pwe repwe
chon pwärätä usur. 29 Pun üa silei pwe mürin ai
mäla oupwe fokun föri föför mi ngau o aleasolap
ngeni mine üa allük ngenikemi. Iwe, lon kan rän
mwach feiengau epwe torikemi, pun oupwe föri
mine a ngau me fän mesen ewe Samol mi Lapalap
o asonga ren ämi uluulun anümwäl oua föriir.

Än Moses köl
31.30-32.47

30 Mürin, Moses a apasa kapasen ei köl seni
lepoputan tori lesopolan, nge ekewe chon Israel
meinisin ra rongorong ngeni:

32

1 Ämi läng, oupwe aüselinga ai kei kapas,
nge en fanüfan, kopwe rongorong mine üa apasa.
2 Amwo ai kapasen kait epwe püngütiu usun üt,
ai kapas epwe wüch usun amurenipwin,
epwe usun chimwo won ewe fetil mi pwüküfö,
pwal usun püngün üt won iräkis.
3 Pun üpwe asilefeili iten ewe Samol mi Lapalap.
Oupwe ingemwareiti tekian ach Kot.

4 I ewe achau, an föför ra unusen mürina,
pun an kewe al meinisin ra pwüng.
I eman Kot mi allükülük, esap wor an mwäl,
a pwüng o wenechar.

5 Nge ämi chon Israel oua föri föför mi ngau ngeni Kot.
Ousap chüen iteni nöün, pun a wor terimi.
Ämi eu täppin aramas mi ngau o rikirik.
6 Ifa usun, iei ämi kilisou ngeni ewe Samol mi Lapalap,
ämi aramas mi tiparoch o umwes?
Ifa usun, sap i sememi we mi förikemi,
a afisikemiitä pwe oupwe eu mwü.
7 Oupwe chechemeni ewe fansoun lom, oupwe ekieki usun ekewe täppin aramasen lom.
Oupwe aisini sememi, ir repwe aiti ngenikemi mine a fis.
Oupwe pwal aisini ekewe souakom, ir repwe apworausa ngenikemi usun ewe pworaus.
8 Lupwen ewe mi Unusen Tekia a ngeni chon ekewe mwü fanüer,
lupwen a aimwüfeseni ekewe aramas, a föri kiännin lefilen ekewe aramas
won ükükün iteiten nöün Israel kewe mwän. ✡
9 Nge a filätä ekewe mwirimwirin Jakop pwe ir repwe püsin nöün aramas.
10 Kot a küneer me lon eu fanü mi pön,
me lon eu leni mi pön o uren sokun wörüwör.
A pwelifeiliir o foleniir,
a tümwünüür usun chök fituken lon mesan.
11 Usun eman ikel a mamasa fasan o äkkäs asen nöün kewe apansüsü,
usun a ameresala pöükässin far o amwöchüür pwe repwe nom won,
a pwal uweeretä won pöükässin,
12 iei usun ewe Samol mi Lapalap a chök emweni nöün aramas.

✡ **32:8:** Föf 17.26

Esap pwal wor eman kot ünükün.
13 A föri pwe ekewe mwirimwirin Jakop repwe
nemeni ekewe lenien tekia won fanüfan
o amongöü ngeniir uän ekewe tanipi.
A amötü ngeniir chönün chunen seni lon achau,
pwal apüra seni lon achau mi pöchökül.
14 Kot a aünü ngeniir milik seni ekewe pwiin kow
me sip.
A aochocha ngeniir kirisin ekewe nienifön sip me
ekewe ätemwänin sip,
pwal fituken kow me ätemwänin kuuch seni Pasan,
a pwal amongöü ngeniir föün wiich mi fokun
mürina.
Iwe, a aünü ngeniir wain seni chönün föün irän
wain.

15 Nge Jesurun * a kitinupula o rochongau,
a kitinupula, a wattela o misimis.
Mürin a likitala Kot ewe mi föri,
a turunufasei ewe Achau an Chon Amanau.
16 Iwe, chon Israel ra kupeti leluken Kot ren ekewe
koten lükün,
ra asonga ren ar uluulun anümwäl mi anioput.
17 Ra asor ngeni anüroch, nge sap ir kot,
ra asor ngeni ekewe kot resap fokun sileer me
mwan,
ngeni minefön kot ra kärän chök pwä,
sokun kot ar kewe lewo resap niueitiir. ✡
18 Ra likitala ewe Achau mi nöüniir,
ra manlükala ewe Kot mi ngeniir manau.

19 Lupwen ewe Samol mi Lapalap a küna ar föför,

---

* **32:15:** wewen Jesurun Israel ✡ **32:17:** 1.Kor 10.20

a song o pöütala nöün mwän me fefin.
20 Iwe, a apasa, “Üpwe amona mesei seniir o pii met
sopolar.
Pun ir eu täppin aramas mi ngau,
aramas resap allükülük.
21 Ra kupeti lelukei ren eman kot sap i kot,
ra pwal asongaei ren ar uluulun anümwäl.
Iei mine üpwe kupeti leluker ren chokewe sap ir eu
mwü,
üpwe asongeer ren eu mwü mi umwes. ✡
22 Pun eu ekkei a ngetenget ren ai song,
epwe küri epin lenien sotup,
epwe kenala fanüfan me mine a mär won,
epwe pwal keni longolongun ekewe chuk.

23 Iwe, üpwe ionätä feiengau wor,
üpwe pwal eitala ai kewe föün esefich wor.
24 Repwe mäla ren echik,
repwe rosola ren pwichikar watte me mätter mi
afeiengau.
Üpwe tinala rer manmwacho
me serepenit mi poison pwe repwe küür.
25 Iwe, aramas repwe mäla ren maun lon alen
ekewe telinimw,
nge lon ekewe imw epwe fis niuokus watte.
Alüal me föpwül repwe rosola,
pwal mönükol mi chüen oup me chinlap.
26 Pwüngün ai ekiek pwe üpwe aroserela,
pwe esap wor eman epwe chüen chechemeniir.
27 Nge üa oput än chon oputeer tunosikesik,
pun repwe wewengau ren o apasa,

✡ **32:21:** 1.Kor 10.22; Rom 10.19

‘Püsin kich sa awinnakich, ei esap förien ewe
Samol mi Lapalap.’

28 Iwe, chon Israel eu mwü esap wor chon öüreer,
esap wor ar mirit.
29 Are epwe wor ar tipachem,
repwe wewe ren o ekieki usun sopolar.
30 Pwota eman mwän epwe tongeni tapweri en-
geröü,
pwota ruoman repwe tongeni asüela engol
ngeröü?
Ifa usun, esap fis ei pokiten ar Kot a amömörela,
pokiten ewe Samol mi Lapalap a asechirela?
31 Pun ekewe chon oputeer ra püsin silei
pwe ar kewe kot resap usun än chon Israel Kot.
32 Iwe, ar irän wain a feito seni ekewe irän wain
lon Sotom, pwal seni ekewe tanipi lon
Komora.
Ar kewe föün irän wain ra poison, umwur ra
maras.
33 Ar wain a usun poisonun serepenit me
natanaten sokun serepenit mi fokun
afeiengau.
34 Ifa usun, ewe Samol mi Lapalap esap iseis ei lon
an imwen iseis,
esap lokeelong lon an lenien iseis?
35 Iwe, ewe Samol mi Lapalap epwe ngeniir chap-
pen ar föför
me liwiningauer lon ewe fansoun, lupwen pecher
epwe mit.
Ränin ar feiengau a arap, ar kapwüng epwe
warakai. ✡

✡ **32:35:** Rom 12.19; Ipr 10.30

36 Pun ewe Samol mi Lapalap epwe apwüngü nöün
aramas o tongeäsini nöün kewe chon an-
gang,
lupwen a küna pwe esap chüen wor ar pöchökül,
esap pwal chüen wor eman lusun,
ese lifilifil ika ir amanau ika chon ngas. ✡
37 Mürin, ewe Samol mi Lapalap epwe aisiniir,
‘Ia ra nom ie ämi kewe kot, ewe achau oua op fan?
38 Oua aochocheer kirisin ämi kewe asor
o aünü ngeniir wainin ämi asoren ün.
Repwe feito o alisikemi,
repwe pwal tümwünükemi.

39 Iei oupwe mefi pwe fokun ngang chök ewe Kot,
esap wor eman kot ünüki.
Ngang üa niela, üa pwal amanaua, üa akinasa, üa
pwal amoela.
Esap wor eman a tongeni ettiwu me lepei.
40 Pun üa aitietä pei läng o pwon fän akapel:
Mwo manauei mi nom rei tori feilfeilachök,
41 lupwen üa seimi nei ketilas mi mweriweriw
pwe üpwe eäni kapwüng,
ngang üpwe ngeni chon pälüeniei chappen ar föför
o apwüngü chon oputaei.
42 Woki kewe föün esefich repwe ün cha,
nei ketilas epwe ochoch fituk,
chan chokewe mi ninnila me chan chon oola,
pwal mökürен samolun chon oputaei.’

43 Ämi chon ekewe mwü, oupwe fiti nöün ewe
Samol mi Lapalap kewe aramas le meseik,

✡ **32:36:** Kölf 135.14

pun epwe apwüngü chokewe meinisin mi niela
nöün chon angang
o ngeni chon ü ngeni chappen ar föför,
epwe pwal limeti fanüen nöün aramas seni tipis."
✡
44 Iwe, Moses me Josua nöün Nun we mwän
ra feito o apasa kapasen ei köl ngeni ekewe ara-
mas meinisin. 45 Nge lupwen Moses a wes me
apasa ekei kapas meinisin ngeni chon Israel mein-
isin, 46 a pwal üreniir, "Oupwe iseis lon lelukemi
ekei kapas meinisin üa pwäri ngenikemi ikenai,
pwe oupwe tongeni eäniir allük ngeni nöümi, pwe
pwal ir repwe tümwünüöchü le apwönüetä ka-
pasen ei allük meinisin. 47 Pun ei allük esap
fos pön ngenikemi, ngei fen manauemi. Oupwe
aleasochisi pwe oupwe manauatam lon ewe fanü
oupwe le pwerela lon pekilan ewe chanpupu Jor-
tan, pwe oupwe fanüeni."

Kot a mwüt ngeni Moses pwe epwe neneloi ewe fanü Kanaan
32.48-52

48 Iwe, ewe Samol mi Lapalap a kapas ngeni
Moses lon ewe chök ränin, 49 "Kopwe feitä won ei
chukun Aparim itan Nepo mi nom lon ewe fanü
Moap sasape ngeni Jeriko. Kopwe neneloi ewe
fanü Kanaan üpwe ngeni ekewe aramasen Israel
pwe repwe fanüeni. 50 Iwe, ewe chuk kopwe feitä
won, kopwe mäla me ie o chufengen me om kewe
lewo, usun Aaron pwiüm we a mäla me won ewe
chuk Hor o chufengen me an kewe lewo. 51 Pun
ämi ruoman ousap allükülük woi me lein ekewe

✡ **32:43:** Rom 15.10; Pwär 19.2

aramasen Israel me arun ewe kolukun Meripa
arap ngeni Kates me lon ewe fanüapön Sin, ousap
pwal pwärätä pwe üa pin me lein ekewe aramasen
Israel. 52 Iwe, kopwe nenengeni chök ewe fanü me
toau, nge kosap tolong lon ewe fanü üpwe ngeni
ekewe aramasen Israel." ✡

33

Moses a afeiöchü chon ekewe ainangen Israel 33.1-29

1 Iei ewe kapasen feiöch Moses ewe aramasen
Kot a afeiöchü ngeni ekewe aramasen Israel
mwen an mäla.
2 Iwe, a apasa,
"Ewe Samol mi Lapalap a feito seni ewe chuk
Sinai,
a saramoto woch seni ewe chuk Seir,
a tineto seni ewe chuk Paran,
a feito seni ekewe engol ngeröün chon pin,
ekkei mi ngetenget a nom lepelifichin.
3 Ellet, a tongei nöün aramas.
Nöün chon pin ra nom lepöün.
Iwe, ra chapetiu arun pechen o angei an öüröür,
4 ewe allük Moses a ngenikich
pwe epwe än mwirimwirin Jakop.
5 Ewe Samol mi Lapalap a kingen Jesurun,
lupwen ekewe ainangen Israel me ar kewe
souemwen meinisin ra chufengen."
6 Iwe, Moses a apasa usun ewe ainangen Rupen,
"Chon ewe ainangen Rupen repwe manau,
nge resap mäla, nge nöür mwän repwe chokükün."
7 A apasa usun ewe ainangen Juta,

✡ **32:52:** Num 27.12-14; Tut 3.23-27

“Ai Samol mi Lapalap, kopwe rongorong än chon
Juta siö,
kopwe aliwinisefäliir ngeni ekewe lusun ainang.
Kopwe maun fän iter,
kopwe alisiir le fiu ngeni chon oputeer.”
8 Nge a apasa usun ewe ainangen Lefi,
“Kopwe ngeni chon ewe ainangen Lefi noum
kewe chon pin om Tumim me om Urim *.
Ka sotuniir me Masa,
ka anini ngeniir me arun ewe kolukun Meripa. ✡
9 Ra kapas usun semer me iner, ‘Üsap sileer.’
Resap aücheani pwiir, resap pwal silei nöür.
Nge ra apwönüetä om kewe kapas
o tümwünü om pwon.
10 Iwe, repwe aiti ngeni ekewe mwirimwirin
Jakop om pwüng,
pwal ngeni ekewe chon Israel om allük.
Repwe iseis apach mi pwokus fän mesom
o eäni asoren kek won om rongen asor.
11 Ai Samol mi Lapalap, kopwe afeiöchü ar tufich
o etiwa angangen pöür.
Kopwe kupi wilen chon pälüeniir me chon oputeer,
pwe resap chüen ütäsefäl.”
12 Iwe, a apasa usun ewe ainangen Peniamin,
“Iei chon ewe ainang ewe Samol mi Lapalap a
echeniir,
ra nom ren fän kinamwe. A tümwünüür fansoun
meinisin
o imweimw rer lon fanüer mi chukutekison.”
13 Nge a apasa usun ewe ainangen Josef,

---

* **33:8:** Tumim me Urim ruu minen asisil ra aea le asisila letipen Kot ✡ **33:8:** Eks 28.30; Eks 17.7; Num 20.13

“Ewe Samol mi Lapalap epwe afeiöchü fanüer ren
ewe amurenipwin seni läng,
pwal ren ewe koluk mi nom fan.
14 Repwe feiöch ren uän ar irä mi fokun mürina
akkar a tineitiir,
pwal ren mine a uamong iteiten maram.
15 Repwe feiöch ren ekewe irä mi mürina ra mär
won ekewe chukun lom,
ren ekewe uän irä mi somola ra mär won ekewe
chukutekison mi nom tori feilfeilachök,
16 ren ekewe lifang mi mürina seni pwül me mein-
isin mine a mär won,
pwal ren än Kot we chen,
ewe mi nom lon ewe iräfölüföl mi pulopul.
Ekewe feiöch repwe feito won chon ewe ainangen
Josef,
pun i ewe samol me lein pwin kana.
17 Iwe, lingen Josef a usun chök lingen mweinöün
ätemwänin kow,
nge mächän ra usun chök mächän eman ätemwänin
kow mi mwacho.
Ren mächän kewe epwe purei ekewe aramas
meinisin tori lesopun fanüfan.
Iei usun lapalapen ekewe engol ngeröün aramas
seni ewe ainangen Efraim,
pwal ekewe ngeröün seni ewe ainangen Manasa.”
18 Iwe, a apasa usun ekewe ainangen Sepulon
me Isakar,
“Chon ewe ainangen Sepulon repwe pwapwa lup-
wen ar saifetal lematau.
Nge chon ewe ainangen Isakar repwe pwapwa lon
imwer.
19 Repwe körato chon ekewe mwü ngeni chukur.
Ikenan repwe eäni asor mi pwüng.

Repwe angei wöür seni leset,
pwal ekewe mettoch mi aüchea ra nom fän pi.”
20 Nge a apasa usun ewe ainangen Kat,
“Oupwe mwareiti Kot mi awatteela fanüer.
Kat a öüröürela usun eman laion
pwe epwe nomwuti pau ika mökür.
21 Ra filätä eu fanü mi mürina seni meinisin pwe
repwe fanüeni,
pun wisen eman chon nemenem a iseis fän iter.
Iwe, lupwen mwänirelan ekewe aramas ra
mwichefengen,
ra apwönüetä än ewe Samol mi Lapalap allük me
pwüüng.”
22 Iwe, a apasa usun ewe ainangen Tan,
“Ewe ainangen Tan eman apanen laion
mi mwetewu seni Pasan.”
23 Nge a apasa usun ewe ainangen Naftali,
“Än Kot echeni chon ewe ainangen Naftali a somo-
somola,
a ur ren feiöchün ewe Samol mi Lapalap.
Ra lölöni ewe nomun Kalili o fanüeni ewe fanü ör.”
24 Iwe, a apasa usun ewe ainangen Aser,
“Chon ewe ainangen Aser repwe kon feiöch mwen
ekewe ainangen Israel.
Repwe kon aüchea me lein pwiir kana,
repwe wöü ren chomong apüra seni föün olif.
25 Iwe, lokkun asamalapen ar kewe telinimw
repwe för seni mächä me piras.
Lon ükükün ränin manauer ina pwal ükükün ar
repwe pöchökül.”

26 Esap wor eman usun än Jesurun we Kot,
a sai lemenen läng pwe epwe feito o alisuk,

a pwal sai lein ekewe kuchu lon an ling.
27 Ewe Kot mi nom lon fansoun esemüch om lenien
op,
a iseni fomw pöün mi nom tori feilfeilachök.
Iwe, a asüela chon oputom me mwom
o ürenuk pwe kopwe aroserela meinisin.
28 Iei mine chon Israel ra nonom fän kinamwe,
ekewe mwirimwirin Jakop ra imwüla lon eu
fanüen wiich me wain,
ia läng a apüngätiu amurenipwin ie.
29 Israel, ka feiöch. Iö a wewe ngonuk?
En eu mwichen aramas mi küna manau me ren
ewe Samol mi Lapalap.
I tittum me om soualilis, pwal i noum ketilas mi
ewinnok.
Chon oputom repwe feito reöm o pwarorotiu
ngonuk,
nge en kopwe puriretiu.

34

Moses a mäla
34.1-12

1 Iwe, Moses a feitä seni ewe maasiesin Moap
tori ewe chuk Nepo won ungen Piska mi sasape
ngeni Jeriko. Ikenan ewe Samol mi Lapalap a
aküna ngeni unusen ewe fanü seni Kiliat tori Tan,
2 unusen ewe fanü Naftali, ewe fanü Efraim me
ewe fanü Manasa, unusen ewe fanü Juta tori ewe
matau watte mi nom lotou. 3 A pwal aküna ngeni
ewe fanü Nekep me ewe fanü seni ewe lemolun
Jeriko, ewe telinimw ia a wor ie chomong irä
palm, tori Soar. 4 Mürin, ewe Samol mi Lapalap
a üreni Moses, “Iei ewe fanü üa pwon fän akapel

ngeni Apraham, Isaak me Jakop pwe üpwe ngeni mwirimwirir. Üa mwüt ngonuk pwe kopwe nenengeni ewe fanü ren mesom, nge kosap tolong lon." ✡ 5 Iei usun Moses nöün ewe Samol mi Lapalap we chon angang a mäla ikenan lon ewe fanü Moap, usun mine ewe Samol mi Lapalap a apasa. 6 Iwe, Kot a peiaseni Moses lon ewe lemol lon ewe fanü Moap sasape ngeni Pet-peor. Nge esap wor eman a silei lenien peiasan tori ikenai. 7 Moses a ierini ipükü rüe, lupwen a mäla. Mesan resap toputop, nge an pöchökül esap kisila. 8 Iwe, ekewe aramasen Israel ra kechüeiti Moses me lon ewe maasiesin Moap lon ükükün ilik rän, tori fansoun ar kechü me letipeta a wes.

9 Iwe, Josua nöün Nun we mwän a ur ren tipachem, pun Moses a iseis pöün won. Iei mine ekewe aramasen Israel ra aleasochisi Josua o föri usun mine Moses a allük ngeniir fän alon ewe Samol mi Lapalap. 10 Seni ewe fansoun esap wor eman soufos lon Israel usun Moses, ätewe ewe Samol mi Lapalap a fos newenewen ngeni. ✡ 11 Esap wor eman usun Moses a föri asisil me manaman ewe Samol mi Lapalap a akünöü ngeni, pwe epwe föri me lon ewe fanü Isip ngeni Farao me nöün kewe nöüwis meinisin, pwal ngeni unusen fanüan. 12 Esap wor eman soufos a föri manaman mi pöchökül me föför mi lapalap o eniwokus usun Moses a föri me fän mesen ekewe chon Israel meinisin.

✡ **34:4:** Ken 12.7; Ken 26.3; Ken 28.13 ✡ **34:10:** Eks 33.11

Paipel
The Holy Bible in the Chuukese language of the Federated States of Micronesia

copyright © 1984, 1989, 1991, 2001 Liebenzel Mission

Language: Chuukese

Translation by: Liebenzell Mission

Old Testament © 1989, 2001 Liebenzel Mission New Testament © 1984, 1991 Liebenzel Mission
This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.
You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

- You include the above copyright and source information.
- You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2024-01-24

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 24 Jan 2024
c48fdfd7-5e91-508c-a792-018261cf838c